

Pla estratègic territorial integrat en l'àmbit rural, vinculat a l'objectiu específic 5.2 del PO FEDER Catalunya 2021-2027 (PLA-ETI RURAL)

Índex de continguts

Introducció	3
Objectius i marc estratègic	3
Marc normatiu	5
Metodologia utilitzada per a l'anàlisi	9
Context Territorial	11
Anàlisi i priorització de reptes	13
Característiques i delimitació de l'Àrea Funcional	20
Zona geogràfica coberta pel Pla	23
Municipis Àrea Funcional	24
Governança de l'Àrea Funcional	27
Pla estratègic territorial integrat per al desplegament de l'EDIL en l'àmbit rural, vinculat a l'objectiu específic 5.2 del PO FEDER Catalunya 2021-2027 (PLA-ETI RURAL)	29
Descripció d'un enfocament integrat	29
Línies d'actuació proposades	30
Criteris de selecció d'operacions	34
Indicadors de realització i resultats del Programa	37
Bibliografia	39
Annexos	

1. Introducció

Objectius i marc estratègic

El **Pla de Mandat 2023-2027 de la Diputació de Tarragona** és el document estratègic que recull els principals objectius polítics que donen resposta a les prioritats del govern de la Diputació de Tarragona i les línies d'actuació per a assolir-los, considerant tots els recursos que la corporació té al seu abast. Es fonamenta en quatre grans eixos i vuit línies estratègiques que estableix un full de ruta per transformar la demarcació mitjançant una estratègia de creixement sostenible que aborda com a principals reptes: el despoblament, la millora d'infraestructures i serveis bàsics, la preservació del medi ambient i la transició energètica. És una peça amb ampli consens en la comprensió dels reptes i prioritats del Camp de Tarragona, les Terres de l'Ebre i el Baix Penedès.

En base al Pla de Mandat 2023-2027, la Diputació de Tarragona ha elaborat i aprovat l'**Estratègia de desenvolupament integrat local (EDIL) de la Demarcació de Tarragona 2025-2030** amb una aproximació integrada i multidimensional per donar resposta a la visió a llarg termini de construir un territori resiliència, inclusiu i sostenible, capaç de promoure la prosperitat econòmica, la cohesió social i la preservació mediambiental.

Es tracta d'un document marc que defineix possibles línies d'actuació de desenvolupament territorial per donar resposta a 24 reptes identificats a partir d'un diagnòstic integrat, que inclou l'anàlisi de les necessitats, del context territorial i del potencial de la demarcació, així com una visió compartida per tots els actors implicats. L'EDIL implica la sinergia entre diverses dimensions del desenvolupament: econòmica, social, mediambiental, tecnològica i cultural, per tal d'abordar els reptes territorials amb una perspectiva coordinada i transversal, maximitzant l'impacte positiu de les actuacions que es proposin. El seu àmbit d'actuació és la totalitat de la província de Tarragona, tant entorns urbans com rurals.

La Diputació de Tarragona, té un paper clau en la captació de recursos i en el foment d'iniciatives que millorin la qualitat de vida en els entorns urbans i rurals de la demarcació. Aquest rol s'emmarca dins d'una visió estratègica que busca potenciar l'equilibri territorial i promoure el creixement sostenible.

L'EDIL habilita a la Diputació de Tarragona a desplegar plans d'actuació específics per àmbits territorials o sectorials, definint projectes i/o actuacions concretes, i que alhora son susceptibles de presentar-se a convocatòries de fons europeus.

L'elaboració del **Pla estratègic territorial integrat en l'àmbit rural, vinculat a l'objectiu específic 5.2 del PO FEDER Catalunya 2021-2027 (PLA-ETI RURAL)**, respon a la necessitat de desenvolupar un marc d'actuació coherent i estructurat que permeti aprofitar al màxim els recursos disponibles a través del Programa FEDER Catalunya 2021-2027, OE 5.2.

El següent quadre resumeix de forma visual l'estratègia i plans d'actuacions vigents de la Diputació de Tarragona, susceptibles d'ampliar-se amb plans addicionals al llarg de tot el mandat:

Els principals objectius d'aquest PLA-ETI RURAL són:

- La coordinació i integració de les diferents actuacions que es duen a terme en les zones no urbanes de l'Àrea Funcional definitiva pel PLA-ETI RURAL, assegurant que aquestes contribueixin a un desenvolupament sostenible, incliusiu i resilient. En aquest sentit, el PLA-ETI RURAL té en compte l'Agenda Rural de Catalunya, una eina clau per planificar les polítiques d'equilibri i cohesió territorial del país.
- El foment de la participació activa de les autoritats locals i regionals, així com dels actors socials i econòmics de cada territori. Mitjançant aquesta participació entre els citats actors, es busca garantir que les actuacions desenvolupades estiguin alineades amb les necessitats reals de les zones rurals, creant un impacte positiu a llarg termini.

El PLA-ETI RURAL s'alinea estretament amb els objectius del Pla de Mandat i l'EDIL, amb un enfocament específic cap als entorns rurals (OE 5.2). Aquest alineament permet coordinar els esforços a diferents nivells i recursos per donar resposta als desafiaments específics del territori, amb la finalitat de generar un impacte positiu en la zona delimitada per la implementació del PLA-ETI RURAL, integrant el treball que s'està duent a terme a nivell local per als entorns rurals, i més concretament a l'Àrea Funcional identificada en aquest Pla d'acord amb els criteris establerts en el Programa FEDER Catalunya 2021-2027.

El PLA-ETI RURAL també s'alinea amb els objectius i reptes establerts per l'Agenda Rural de Catalunya, especialment en àmbits com la dinamització econòmica, la connectivitat territorial i la sostenibilitat mediambiental. Aquest alineament permet que el PLA-ETI RURAL complementi les accions prioritàries de l'Agenda Rural, assegurant una resposta integrada i coherent a les necessitats específiques del territori, i maximitzant l'impacte de les polítiques públiques en les zones rurals de Catalunya.

En definitiva, les actuacions resultants del PLA-ETI RURAL responen a l'ambició de millorar la qualitat de vida en les zones no urbanes, reduir les desigualtats regionals i aprofitar les oportunitats de desenvolupament sostenible, potenciant així la cohesió social i territorial de Catalunya dins del marc del Programa FEDER.

Marc normatiu

El Marc Financer Pluriennal (MFP) de la UE, per al període 2021-2027, proporciona el context pressupostari per a la implementació de la política de cohesió. El MFP defineix els límits financers per a les polítiques de la UE durant un període de set anys, assegurant que els recursos es distribueixin de manera eficient i d'acord amb les prioritats de la UE. Durant aquest període, es destinen fons significatius a la política de cohesió, per assegurar que les regions menys desenvolupades puguin prosperar en la transició cap a una economia verda, digital i resilient.

El Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) és un dels principals instruments de la política de cohesió de la Unió Europea (UE), creat el 1975 amb l'objectiu de reduir les desigualtats entre les regions europees i promoure el desenvolupament equilibrat i sostenible. Aquest fons s'emmarca dins l'estratègia de cohesió territorial de la UE, que busca disminuir les diferències econòmiques, socials i territorials entre els estats membres i dins les regions, especialment en aquelles amb majors desavantatges estructurals. Segons l'article 176 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE), el FEDER té la missió de contribuir a la correcció dels principals desequilibris regionals mitjançant el suport al desenvolupament econòmic i estructural de les regions menys desenvolupades, així com la reconversió de regions industrials en declivi.

Durant el període 2021-2027, **el FEDER s'ha estructurat sota cinc objectius prioritaris** definits pel Reglament (UE) 2021/1058:

1. Una Europa més competitiva i intel·ligent, promovent una transformació econòmica innovadora i intel·ligent i una connectivitat regional a les tecnologies de la informació i de les comunicacions;
2. Una Europa més verda, baixa en carboni, en transició cap a una economia amb zero emissions netes de carboni i resilient, promovent una transició energètica neta i equitativa, la inversió verda i blava, l'economia circular, la mitigació i adaptació al canvi climàtic, la prevenció i la gestió de riscos i la mobilitat urbana sostenible;
3. Una Europa més connectada, millorant la mobilitat;
4. Una Europa més social i inclusiva mitjançant l'aplicació del pilar europeu de drets socials;
5. Una Europa més propera als seus ciutadans, fomentant el desenvolupament integrat i sostenible de tota mena de territoris i iniciatives locals.

En el cas del OP 5, s'identifiquen dos objectius específics vinculats:

- OE 5.1 A les zones urbanes, el foment d'un desenvolupament social, econòmic i mediambiental integrat i inclusiu, la cultura, el patrimoni natural, el turisme sostenible i la seguretat.
- **OE 5.2 A les zones rurals**, el foment d'un desenvolupament local social, econòmic i mediambiental integrat i inclusiu, la cultura i el patrimoni natural, el turisme sostenible i la seguretat

El FEDER és un fons de gestió compartida amb els estats membres i s'implementa a través de l'adopció de programes nacionals i regionals. Els ens locals de Catalunya poden accedir als recursos del FEDER a través de les línies previstes en el Programa Operatiu (PO) FEDER Catalunya 2021-2027, a més del Programa Pluri-regional d'Espanya FEDER 2021-2027 i les convocatòries de l'objectiu de cooperació territorial europea (Interreg).

En el cas de Catalunya, el Programa Operatiu FEDER Catalunya 2021-2027 segueix les prioritats de la UE, amb un enfocament específic en el desenvolupament de territoris, reconeixent els desafiaments que afronten aquests, com la despoblació, la falta d'infraestructures i serveis, i el canvi climàtic. Aquest programa té com a objectiu general fomentar un creixement intel·ligent, sostenible i inclusiu a Catalunya, en línia amb els valors i objectius de la política de cohesió de la UE.

En aquest sentit, el Programa identifica quatre macroreptes (MR) que Catalunya ha d'afrontar de manera preferent i sobre els quals s'articulen les prioritats d'inversió per al període 2021-2027. Aquests són:

- MR1 Ecosistema del coneixement i creixement econòmic sostenible: Aborda les necessitats del sistema de ciència, tecnologia i innovació i el teixit productiu català, impulsant la investigació, el desenvolupament i la transferència tecnològica cap a un model socioeconòmic més verd, digital i just.
- MR2 Energia neta i comunitats sostenibles i inclusives: Enfoca esforços en la transició cap a un model energètic sostenible, reduint la dependència dels combustibles fòssils i fomentant l'ús d'energies renovables, així com la millora de l'eficiència energètica. També s'aborda la necessitat de promoure comunitats més sostenibles i inclusives millorant la mobilitat urbana, l'accés a l'assistència sanitària, l'accés a l'habitatge i el repte demogràfic, especialment en zones rurals.
- MR3 Ecosistemes resilents: Té com a objectiu protegir i fomentar la resiliència del medi natural, incloent-hi mesures per a la gestió sostenible de recursos naturals i la protecció del litoral.
- MR4 Administració moderna i pròxima a la ciutadania: adaptació de l'administració pública per tal de millorar la seva eficiència i la proximitat a la ciutadania, facilitant així la digitalització dels serveis públics i l'optimització dels processos administratius.

Dins d'aquest marc general, l'**Objectiu Específic (OE) 5.2 del Programa FEDER Catalunya 2021-2027, que se centra en la integració territorial i social en zones no urbanes**, s'emmarca de manera clara dins del MR2 "Energia neta i comunitats sostenibles i inclusives". L'OE 5.2 aborda els desafiaments propis

de les zones rurals i perifèriques, on la manca d'oportunitats i serveis bàsics accentua la desigualtat i el risc de despoblament. De la mateixa manera, contribueix als objectius del MR2 a través del foment de la sostenibilitat i reducció de la dependència de combustibles fòssils; del desenvolupament de comunitats inclusives; de la mobilitat i accessibilitat en zones rurals; i de la resposta al repte demogràfic.

Concretament, l'OE 5.2 respon a la necessitat de donar suport a les àrees rurals que sovint es veuen afectades per la falta d'inversions i serveis essencials, així com per problemes estructurals com la despoblació i l'envelliment i la baixa taxa de natalitat de la població. Els seus principals propòsits són:

- L'impuls del desenvolupament local social, econòmic i mediambiental, integrant aspectes com la cultura, el patrimoni natural, el turisme sostenible i la seguretat, tot potenciant la resiliència d'aquestes àrees davant els desafiaments globals com el canvi climàtic.
- La integració de les zones rurals en l'economia digital i verda, abordant les necessitats de connectivitat digital i impulsant la transició cap a fonts d'energia sostenibles. Això inclou el desplegament d'infraestructures digitals, com la fibra òptica, i el suport a projectes d'innovació que permetin a aquestes regions participar activament en la transició cap a una economia més verda i digital. D'aquesta manera, es pretén garantir que les àrees rurals no quedin al marge dels canvis estructurals necessaris per a un desenvolupament sostenible.

Així doncs, l'OE 5.2, busca promoure projectes que contribueixin a millorar les infraestructures digitals, potenciar les economies locals mitjançant la innovació i la sostenibilitat, i fomentar la col·laboració entre diferents nivells de govern i actors privats. Aquests esforços estan alineats amb la visió de la Comissió Europea (CE) d'aconseguir una cohesió territorial que aprofiti les oportunitats de desenvolupament de les regions més desfavorides i, alhora, afavoreixi la transició cap a una economia verda i digital.

En l'àmbit autonòmic, la Generalitat de Catalunya vehicula les directrius europees i estatals a través de diferents eines de planificació i estratègia, com l'Agenda Rural de Catalunya. Aquesta Agenda estableix un full de ruta per al desenvolupament rural del territori català, abordant qüestions claus com la despoblació, la transició energètica, la digitalització de les zones rurals i la sostenibilitat. S'ha elaborat seguint el marc de la iniciativa del Parlament Europeu per una Agenda Rural Europea i està orientada a promoure el desenvolupament socioeconòmic, la diversificació econòmica, el benestar social, la protecció del medi natural i la connexió amb les àrees urbanes. Impulsada per la Comissió Interdepartamental sobre Despoblament Rural, que és un òrgan de la Generalitat de Catalunya encarregat de trobar possibles solucions al despoblament i desequilibri demogràfic i territorial a Catalunya, la seva redacció es va coordinar amb entitats com: l'Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA), l'Associació de Micropobles de Catalunya (MdC), l'Associació Catalana de Municipis (ACM) i el Consell Assessor de Desenvolupament Sostenible (CADS) a través d'un procés participatiu en què van col·laborar més de 1.200 persones arreu del territori.

L'Agenda Rural de Catalunya identifica 892 accions, de les quals 277 són prioritàries i 59 estratègiques, organitzades entorn de set grans reptes: persones, benestar i repte demogràfic; transició ecològica;

territori connectat; sistema agroalimentari; gestió forestal; innovació i dinamització social i econòmica; i governança.

En aquest sentit, **l'Agenda Rural de Catalunya, cobra una gran rellevància estratègica en el marc de l'OE 5.2** del Programa FEDER Catalunya 2021-2027, que l'identifica com a element clau en la planificació de les polítiques d'equilibri i cohesió territorial del país.

En l'àmbit local, la Diputació de Tarragona és l'ens supramunicipal, administració intermèdia, entre els municipis i la Generalitat de Catalunya, exercint les seves funcions sota el principi de subsidiarietat per garantir l'eficàcia dels serveis en els municipis de la demarcació. Les seves competències inclouen, tal com recull l'article 91 del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya:

- a) Coordinar els serveis municipals entre si, per garantir la prestació integral i adequada dels serveis a tot el territori de la província.
- b) Prestar assistència i cooperació jurídica, econòmica i tècnica als municipis, especialment els que tenen menys capacitat econòmica i de gestió.
- c) Prestar serveis públics de caràcter supracomarcal.
- d) Fomentar i administrar els interessos peculiars de la província.

El Reglament (UE) 2021/1060 de Disposicions Comunes (RDC), regula la gestió i el control del FEDER i d'altres fons estructurals. El RDC destaca la necessitat de garantir una governança multinivell, la participació d'autoritats locals i l'aplicació d'un enfocament integrat per assegurar la coherència entre els projectes cofinançats. Els articles 8, 28 i 29 del RDC estableixen les bases per a la implementació de les estratègies territorials integrades, assegurant que aquestes siguin planificades d'acord amb les necessitats reals del territori i amb la col·laboració dels actors locals:

- L'article 8 subratlla la importància del respecte als principis d'associació i governança multinivell, involucrant actors locals, regionals i nacionals.
- **L'article 28 exigeix que les estratègies territorials estiguin basades en un enfocament integrat, en què s'identifiquin clarament les necessitats del territori, fomentant una col·laboració activa entre autoritats locals.**
- L'article 29 defineix els requisits específics per a l'aplicació d'inversions territorials integrades (ITI) i d'estratègies de desenvolupament liderades per la comunitat (CLLD), assegurant que el desenvolupament territorial respongui a les característiques i desafiaments específics de cada àrea.

En l'àmbit estatal, l'Acord d'Associació d'Espanya 2021-2027, aprovat per la Comissió Europea el 18 de novembre de l'any 2022, és un document clau que defineix com es distribueixen els fons estructurals a Espanya, incloent-hi el FEDER. Aquest Acord té com a objectiu principal la cohesió territorial,

econòmica i social, establint prioritats com la transició ecològica, la digitalització, la cohesió social i territorial, i la competitivitat de les regions més desfavorides.

Per a Catalunya, l'Acord defineix el marc de referència per a la implementació del Programa FEDER Catalunya 2021-2027, assegurant que els projectes cofinançats responguin a les necessitats del territori i s'alineïn amb les estratègies de desenvolupament sostenible. Catalunya, considerada una zona més desenvolupada dins de l'àmbit europeu, presenta certes especificitats pel que fa a la distribució dels recursos. Tot i que no es classifica com a regió menys desenvolupada, el territori català s'enfronta a importants reptes demogràfics, especialment en zones rurals.

La Generalitat de Catalunya assumeix un paper clau com a organisme intermedi del Programa FEDER Catalunya 2021-2027, tal com es recull en el "Model de descripció de funcions i procediments". Aquest document, elaborat seguint les directrius del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i en línia amb l'Annex XVI del RDC, detalla les funcions i procediments de la Direcció General de Fons Europeus i Ajuts d'Estat (DGFEAE) i la Direcció General d'Administració Local (DGAL). La DGFEAE coordina les tasques assignades per l'Autoritat de Gestió, i la DGAL, que actua com a interlocutor amb les diputacions, té atribuïdes les funcions de selecció de les operacions, seguiment dels projectes i verificació de la justificació econòmica presentada. A més, es garanteix la separació de funcions entre els diferents organismes per assegurar la transparència i l'eficiència en la gestió dels fons.

Finalment, l'aplicació del FEDER es regula també a través de l'Ordre HFP/1414/2023, de 27 de desembre, que estableix les bases per a la gestió d'aquests fons a Espanya. Aquesta Ordre assegura que les autoritats nacionals i regionals respectin les normatives europees i garanteixin la correcta aplicació dels recursos, incloent-hi mecanismes d'avaluació i seguiment per millorar l'eficiència en la distribució i ús dels fons. L'Ordre també detalla els procediments que han de seguir les entitats beneficiàries en la gestió i justificació de les despeses.

Metodologia utilitzada per a l'anàlisi

Anàlisi documental

Per una banda, s'ha centrat en el Pla de Mandat 2024-2027 de la Diputació de Tarragona i els seus treballs relacionats. Per altra banda, s'ha tingut en compte l'Agenda Rural de Catalunya, així com altra documentació de referència de les administracions públiques, tals com l'Estratègia de Desenvolupament Local 2023-2027 del Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp, entre d'altres. Aquesta varietat de fonts, que ha permès una visió més exhaustiva de les característiques del territori i una millor identificació dels seus reptes, queda recollida en les bibliografies d'aquest document.

Anàlisi de dades estadístiques

S'ha realitzat una anàlisi exhaustiva amb dades estadístiques de l'INE, l'IDESCAT i l'Observatori del Treball i Model Productiu i el sistema d'informació socioeconòmica MERCURI de la Diputació de

Tarragona, mesurant variables econòmiques, socials, demogràfiques, entre d'altres. Aquestes dades, a escala autonòmica, provincial i comarcal, han permès analitzar tendències de la realitat local i obtenir una visió detallada de la demarcació.

Participació d'actors claus

S'ha realitzat un procés de consulta amb tercers actors presents al territori, entre els quals hi trobem actors del sector públic, actors socials i actors econòmics. Aquests són Consells Comarcals de la província; el Departament Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural; el Departament de Drets Socials; el Servei Públic d'Ocupació de Catalunya; i Foment del Treball Nacional.

Aquest procés s'ha realitzat mitjançant l'enviament de qüestionaris específics (vegeu l'annex 2), amb l'objectiu de comprendre millor la realitat del territori i els seus reptes. La informació obtinguda proporciona una base sòlida per definir una estratègia territorial alineada amb els principals reptes, fomentant alhora la participació i el compromís dels actors implicats.

A través de les diverses àrees de la Diputació també s'ha incorporat una perspectiva directa dels agents implicats en la gestió i desenvolupament del territori, i s'han identificat potencials línies d'actuació.

Àrea Funcional d'intervenció

La metodologia adoptada per la Comissió Europea (CE) per al desenvolupament de les Estratègies Territorials Integrades (ETI) es basa en l'enfocament d'àrees funcionals, que permet dissenyar polítiques adaptades a les característiques socioeconòmiques específiques de cada territori. Aquest model permet superar les divisions administratives tradicionals i afavorir la cooperació entre diferents municipis, i queda recollit en la "Handbook of Territorial and Local Development Strategies" de la CE, on s'explica que les estratègies integrades no només han de considerar els elements econòmics, sinó també aspectes socials i mediambientals. Aquest enfocament territorial integrat permet que les inversions es dirigeixin de manera més eficient a les zones amb més necessitats i potencial de desenvolupament, promovent una cohesió territorial efectiva i contribuint al creixement sostenible i inclusiu.

A partir d'aquí, havent fet un diagnòstic del territori i els seus principals reptes, coneixent els municipis en risc de despoblament, i les variables que han ajudat a delimitar la zona geogràfica coberta per l'ETI, s'ha proposat una Àrea Funcional d'intervenció amb l'objectiu de maximitzar l'impacte de les actuacions resultants de l'ETI.

A continuació, es presenta una taula que relaciona els requisits de l'article 29 del Reglament (UE) 2021/1060, amb els apartats del PLA-ETI RURAL on es dona compliment:

Requisits de l'article 29 del Reglament (UE) 2021/1060:	Apartats del PLA-ETI RURAL on es dona compliment
--	---

a) Zona geogràfica coberta per l'ETI.	En l'apartat 3 es delimita i caracteritza l'Àrea Funcional, és a dir, la zona coberta per l'ETI, la qual ha estat seleccionada en funció de les variables i els criteris d'elegibilitat del programa FEDER, així com dels identificats durant la diagnosi. Aquest enfocament ha permès desenvolupar el punt 3, on es reflecteix clarament la zona geogràfica coberta pel PLA-ETI RURAL.
b) Anàlisi de les necessitats de desenvolupament i del potencial de la zona, en particular, de les interrelacions econòmiques, socials i mediambientals.	L'apartat 2 presenta el context territorial i els reptes i necessitats de desenvolupament de la zona , mitjançant una anàlisi detallada dels àmbits demogràfic i social, econòmic, d'infraestructures i equipaments, així com mediambiental. En cada cas, es destaquen els reptes identificats, així com les preocupacions dels agents econòmics i socials del territori. De la mateixa manera, a l' annex 1 es pot trobar el diagnòstic territorial complet, elaborat de forma prèvia al PLA-ETI RURAL.
c) Descripció d'un enfocament integrat per atendre les necessitats de desenvolupament identificades i el potencial existent de la zona.	El punt 4 detalla com l'ETI segueix un enfocament integrat i transversal que combina el diagnòstic territorial, la participació d'actors públics i privats, i l'alineament amb instruments estratègics i normatius.
d) Descripció de la participació dels socis de conformitat amb l'article 8 en la preparació i l'execució de l'ETI.	Tal com s'indica en la metodologia emprada (apartat 1.3) , el PLA-ETI RURAL compta amb la participació i el coneixement d'agents locals i altres actors rellevants, un aspecte que es reflecteix al llarg de tota l'anàlisi, tal com es pot veure en el punt 2 i l' annex 2.

2. Context Territorial i anàlisi de reptes

Context Territorial

Aquest apartat recull una síntesi de les principals dades i característiques del territori de la província de

Tarragona, extretes de manera estructurada i sistemàtica de l'Estratègia de Desenvolupament Integrat Local (EDIL). L'EDIL, elaborada per la Diputació de Tarragona amb la participació dels agents socioeconòmics del territori, ofereix un diagnòstic exhaustiu que permet comprendre en profunditat la realitat territorial des d'una perspectiva integrada. En aquest marc, el present resum trasllada els elements més rellevants —demografia, estructura econòmica, desigualtats socials, infraestructures, capital natural i cultural— amb la finalitat de facilitar la comprensió i l'aplicació pràctica d'aquest coneixement dins del PLA-ETI Rural, com a part de l'enfocament integral d'aquest pla, assegurant-ne alhora la coherència amb els objectius de cohesió, la sostenibilitat i desenvolupament equilibrat que impulsa el Pla de Mandat 2023–2027 de la Diputació.

La província de Tarragona, situada al sud de Catalunya, abraça 6.303 km² i acull 184 municipis —prop del 20 % del conjunt català— distribuïts en deu comarques vertebrades entre les vegueries del Camp de Tarragona, les Terres de l'Ebre i el Penedès. La densitat mitjana (134,5 hab/km²) amaga forts contrastos entre el litoral densament poblat i un hinterland rural amb baixa pressió demogràfica. El mosaic d'usos del sòl és eminentment forestal (53,33 %), segueixen els conreus (33,93 %) i tan sols un 6,64 % correspon a superfície urbanitzada i infraestructures, xifres que il·lustren un territori poc artificialitzat però fràgil davant nous processos d'urbanització.

A 1 de gener de 2024, la població ascendia a 858.122 habitants (10,7 % de Catalunya), amb un creixement recent impulsat sobretot per la immigració internacional, que representa el 17,85 % del cens. Tanmateix, el balanç natural és negatiu (–2,3 ‰ el 2022) i l'índex d'envelliment assoleix el 140 %, amb cims al 243,8 % a la Terra Alta i mínims al 117,2 % al Tarragonès. Les taxes de mortalitat (9,43 ‰) i de natalitat (6,88 ‰) confirmen la transició demogràfica avançada i plantegen la necessitat d'una economia de les cures i polítiques que incentivin la natalitat, especialment a l'interior meridional.

Des del punt de vista social, l'índex de Gini provincial (31,6 %) evidencia una desigualtat moderada-alta, amb pics del 38,5 % a Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant. Les tensions d'habitatge es concentren a les àrees costaneres: el preu mitjà de venda d'obra nova arriba als 2.046 €/m² al Tarragonès, mentre que a la Ribera d'Ebre cau fins a 767 €/m², i el lloguer provincial se situa en 9,1 €/m²/mes. Aquesta heterogeneïtat territorial exigeix estratègies de sòl i habitatge adaptades al context local.

Quant al teixit productiu, el 79,39 % de les empreses pertanyen al sector serveis, seguides de la construcció (11,33 %), la indústria (7,87 %) i l'agricultura (1,41 %). Tot i la preeminència terciària, la indústria petroquímica del Camp de Tarragona ocupa 12.385 treballadors i sustenta un clúster europeu de referència, mentre que el Priorat i la Terra Alta capitalitzen un sector vitivinícola d'alta qualitat. L'activitat agrària continua sent neuràlgica a les Terres de l'Ebre, on la producció d'arròs i la ramaderia configuren l'estructura econòmica local. La tracció logística del Port de Tarragona, la consolidació de polígons industrials especialitzats i l'emergència de clústers tecnològics (TIC, agroalimentari, energia, economia blava) generen sinergies amb un sistema d'R+D articulat entorn de la Universitat Rovira i Virgili i diversos centres CERCA.

Malgrat la fortalesa productiva, la taxa d'atur (13,4 %) continua sent la més alta de Catalunya, amb el 65,64 % de les persones desocupades concentrades als serveis i una bretxa de gènere lleu però persistent. Les iniciatives d'atracció d'inversions, diversificació sectorial i capacitació professional són, per tant, prioritàries per reduir aquesta distància.

En infraestructures, la xarxa viària suma 2.768 km —87,14 % de calçada única—, insuficients per connectar àrees de baixa densitat. La xarxa ferroviària es concentra al Tarragonès, mentre que l'aeroport de Reus (1,05 M passatgers el 2023) reforça la projecció turística de la Costa Daurada. El transport públic va assolir 14,65 M de viatges el 2021, però persisteixen desequilibris de cobertura rural. Digitalment, el 97,2 % de llars disposen de banda ampla, si bé en deu municipis encara hi ha manca de fibra òptica, la qual cosa condiciona la competitivitat i l'accés a serveis digitals.

El capital humà es nodreix de 564 centres públics i 137 privats, a més dels dotze campus de la URV i quatre centres adscrits que formen més de 16.000 estudiants. L'ecosistema de coneixement es complementa amb el Tecnoparc i laboratoris d'excel·lència que alimenten la innovació tecnològica i la transferència empresarial. El repte és retenir talent i estendre la formació avançada a àmbits rurals mitjançant eines digitals i xarxes de mobilitat eficients.

Des del prisma mediambiental, la província és vulnerable a l'increment de temperatures, la prolongació de sequeres i la pujada del nivell del mar (fins a 18 cm el 2030), especialment al Delta de l'Ebre. L'alt risc d'incendis forestals, la pressió hídrica sobre conreus de secà i els escenaris de regressió litoral exigeixen estratègies d'adaptació —regadiu eficient, gestió forestal activa, reforç d'infraestructures verdes i protecció costanera— d'acord amb l'ESCACC30.

Culturalment, Tarragona conserva un patrimoni excepcional: el Conjunt Arqueològic de Tàrraco i els castells humans, ambdós reconeguts per la UNESCO; els monestirs cistercencs de Santes Creus i Poblet; la tradició vitivinícola del Priorat; i els espais naturals del Delta. Aquests béns, juntament amb rutes enogastronòmiques i festivals internacionals, són motors d'un turisme que el 2023 va superar 1,34 M de visitants i 138.600 places d'allotjament, però que ha de transitar cap a models regeneratius per salvaguardar recursos i qualitat de vida local.

En síntesi, Tarragona presenta una estructura territorial dual: un litoral dinàmic i dens, altament orientat a serveis, i un interior rural amb valors agroforestals i culturals de gran significat però demogràficament fràgil. Els principals reptes —envelliment, desigualtats, vulnerabilitat climàtica i atur estructural— conviuen amb oportunitats clares: clústers industrials i logístics especialitzats, capital cultural i paisatgístic, nodes universitaris i tecnològics, i espais per a una bioeconomia d'alt valor afegit. Articular aquests actius mitjançant polítiques territorials que integrin cohesió social, transició ecològica i diversificació productiva és la condició indispensable per a una estratègia orientada al desenvolupament inclusiu i sostenible de la demarcació.

Anàlisi i priorització de reptes

La identificació i classificació dels reptes territorials que es presenta a continuació és el resultat del procés de diagnosi estratègica dut a terme en el marc de l'Estratègia de Desenvolupament Integrat Local (EDIL) de la Diputació de Tarragona. Aquest procés ha comptat amb una anàlisi detallada i participada dels principals desafiaments que afronta la demarcació, incorporant la visió dels actors locals i alineant-se amb els objectius del Pla de Mandat 2023–2027 i els marcs europeus, com el FEDER 2021–2027 i l'Agenda 2030. La classificació dels reptes respon a criteris de prioritat estratègica, impacte territorial i alineament amb les polítiques públiques vigents, com l'Agenda Rural de Catalunya.

El present resum trasllada els resultats d'aquest treball amb un enfocament operatiu, per facilitar la seva integració efectiva dins del PLA-ETI Rural, reforçant l'enfocament integral i transversal i garantint la seva aplicació coherent en els processos de planificació i acció territorial.

Fruit del resultat del diagnòstic previ del context territorial i estratègic realitzat sobre les diferents dimensions del territori: política, econòmica, social i cultural, tecnològica, legal i mediambiental, s'han identificat un conjunt de reptes per a la demarcació de Tarragona. Reptes que ens permeten entendre tant les problemàtiques que afecten de manera transversal al conjunt del territori com les especificitats dels dos àmbits funcionals territorials principals: el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

Per tant, els reptes presentats a continuació reflecteixen tant els **desafiaments comuns** a la demarcació com els **específics** de l'àrea funcional, posant l'accent en aquells elements que requereixen una atenció prioritària dins del marc estratègic de la Diputació de Tarragona.

Els reptes s'han agrupat en 5 grans àrees:

ÀREA	REPTE	
Desenvolupament econòmic i ocupació	R1	Diversificar l'economia i reduir la dependència del sector serveis, impulsant sectors industrials, tecnològics, logístics i nous pols d'activitat econòmica .
	R2	Impulsar el potencial dels sectors agrícoles, vitivinícola i de l'arròs , promovent l'ús de tecnologies avançades i pràctiques sostenibles per fer front al canvi climàtic.
	R3	Potenciar la innovació i l'economia del coneixement , aprofitant el potencial del clúster TIC i la Universitat Rovira i Virgili (URV) i el conjunt de centres d'innovació i coneixement.
	R4	Foment de l'ocupació generant oportunitats en un món laboral en transformació, explorant noves ocupacions i creant itineraris formatius adaptats a les noves necessitats de les empreses.
	R5	Impulsar l'emprenedoria i facilitar la creació i atracció d'empreses per dinamitzar l'economia local i generar més activitat econòmica, especialment en àrees rurals.
	R6	Fomentar un desenvolupament empresarial sostenible , integrant valors de responsabilitat ambiental i innovació per impulsar un progrés econòmic resilient.
Cohesió social i qualitat de vida	R7	Millorar l' accessibilitat, física i digital, als serveis públics assegurant la igualtat d'oportunitats per a tota la població.
	R8	Fomentar la integració socioeconòmica de col·lectius vulnerables, especialment de la població estrangera que representa un 17.85% de la població.
	R9	Promoure l' habitatge assequible per reduir les desigualtats territorials i socials, especialment en zones amb preus elevats.
	R10	Abordar el despoblament rural i l'envelliment de la població , fomentant l'economia de les cures i polítiques de suport per a zones menys poblades.
	R11	Combatre les desigualtats territorials , equilibrant les oportunitats entre municipis petits i grans nuclis urbans.
Mediambient i canvi climàtic	R12	Adaptar el territori al canvi climàtic , mitjançant mesures per abordar la sequera, els incendis forestals, les inundacions i altres fenòmens climàtics extrems.
	R13	Preservar ecosistemes clau , com el Delta de l'Ebre, protegint-los davant l'augment del nivell del mar i la intrusió salina.
	R14	Promoure l'energia renovable i l'autosuficiència energètica , impulsar fonts renovables tant en entorns urbans com rurals per reduir la dependència dels combustibles fòssils.

	R15	Accelerar la transició cap a un territori baix en carboni , impulsant la mobilitat sostenible i fomentant la innovació per minimitzar les emissions industrials i urbanes.
	R16	Promoure l' eficiència energètica en edificis i equipaments públics i privats, impulsant rehabilitacions sostenibles, tecnologies innovadores i la reducció del consum d'energia en tot el territori.
Infraestructures, equipaments i connectivitat	R17	Millorar les infraestructures viàries i la connectivitat entre zones rurals i urbanes.
	R18	Millora de les infraestructures i la connectivitat digital per atraure inversió.
	R19	Modernitzar i optimitzar les infraestructures clau del territori , com l'aeroport de Reus, el port de Tarragona i l'estació intermodal, per millorar la connectivitat, impulsar el turisme sostenible i potenciar la competitivitat econòmica.
	R20	Millorar les infraestructures educatives i esportives del territori, incrementant els recursos disponibles en àrees de major densitat de població i millorant instal·lacions en comarques menys dotades.
	R21	Impulsar el desenvolupament d'infraestructures i equipaments intel·ligents, promovent la digitalització, la connectivitat avançada i l'ús de dades per transformar els municipis en ciutats i pobles intel·ligents , millorant l'eficiència dels serveis públics i la qualitat de vida.
Cultura, patrimoni i turisme sostenible	R22	Potenciar el patrimoni cultural i natural de la demarcació com a motor econòmic i eina de cohesió social.
	R23	Desenvolupar un turisme sostenible i regeneratiu , basat en la natura, la cultura i el patrimoni local.
	R24	Fomentar la cultura i la innovació social impulsant projectes col·laboratius que reforcin la identitat local i generin impacte positiu en les comunitats.

A partir dels reptes identificats en el territori d'acord amb el diagnòstic previ del context territorial i estratègic, compartits tant internament a la corporació com externament amb el conjunt d'actors públics i privats que han participat en els processos de diàleg realitzats, s'ha dut a terme un exercici de prioritització.

Els reptes s'han categoritzat segons la seva prioritat, classificant-los en tres grups: **prioritat molt alta, prioritat alta i prioritat mitja**. L'objectiu principal d'aquest exercici és assegurar que les possibles actuacions resultants d'aquest Pla-ETI RURAL donin una resposta ben alineada als reptes identificats al territori, d'acord amb les prioritats estratègiques i polítiques a nivell europeu, català i local. Així doncs, s'han pogut identificar quins reptes haurien de ser abordats en primera instància, per obtenir un major impacte en la millora de les condicions del territori i el seu desenvolupament social i econòmic.

Metodologia de prioritització

La metodologia emprada per la prioritització de reptes es divideix en un procés de cinc fases, tal com es pot observar a continuació.

Fase 1

Identificació de tendències en el diagnòstic territorial. S'han analitzat els diversos indicadors econòmics, socials, demogràfics, ambientals estudiats al diagnòstic per tal d'extreure els reptes i necessitats de la demarcació de Tarragona.

Fase 2

S'ha examinat la perspectiva de tercers actors en relació als reptes del territori i les seves necessitats, mitjançant l'anàlisi de les respostes als diferents processos participatius realitzats.

Fase 3

S'ha avaluat l'encaix amb els objectius, reptes i prioritats de la Comissió Europea En concret amb els cinc objectius polítics i els objectius específics del FEDER, així com amb els quatre macroreptes del Programa Operatiu FEDER Catalunya 2021- 2027.

Fase 4

S'ha analitzat de quina manera els reptes identificats en el diagnòstic territorial i en els processos participatius es relacionen amb els eixos estratègics i les accions de de l'Agenda de pobles i ciutats de Catalunya i l'Agenda Rural de Catalunya.

Fase 5

S'ha verificat que els reptes identificats estiguin compresos en els eixos i línies estratègiques definides en el Pla de Mandat 23|27 de la Diputació de Tarragona.

Fase 6: El llistat de reptes s'ha classificat mitjançant la matriu d'alineament, que es distribueix en dos nivells: **nivell europeu i estatal**, tenint en compte els objectius i prioritats de la Comissió Europea (eix horitzontal) desenvolupades en el Programa Pluriregional d'Espanya 2021-2027 (POPE) i en el Programa Operatiu FEDER Catalunya 2021-2027; i **nivell regional i supralocal**, considerant l'Agenda de pobles i ciutats de Catalunya, l'Agenda Rural de Catalunya i el Pla de Mandat 23|27 de la Diputació de Tarragona.

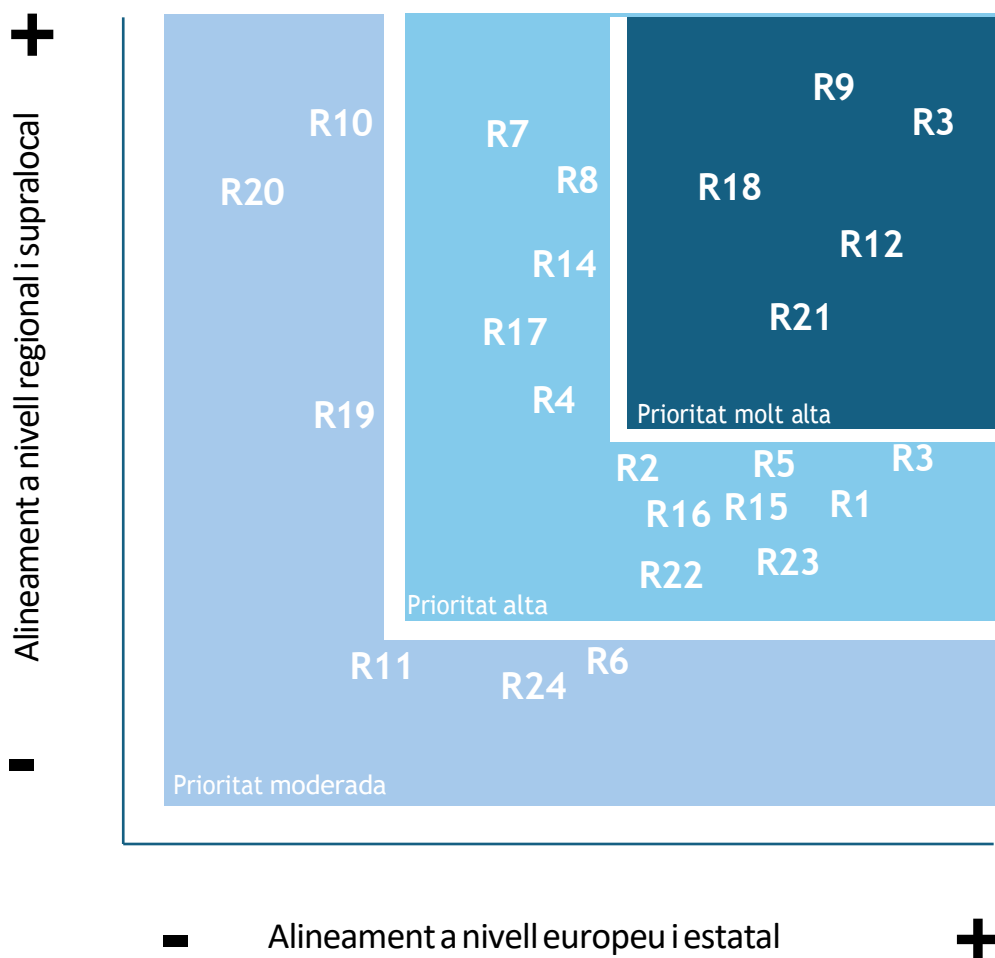
S'ha tingut en compte el següent grau d'alineament:

1. Alineament molt alt: el repte s'alineja amb ambdós eixos matricials de forma directa i significativa.
2. Alineament alt: el repte s'alineja amb ambdós eixos matricials, tot i així ho fa de forma indirecta i/o menys significativa.
3. Alineament mitjà: el repte s'alineja únicament amb un dels eixos matricials, o bé amb les prioritats a nivell català o bé només amb les prioritats a nivell europeu. Malgrat que el repte pugui tenir un impacte positiu, el seu alineament i contribució a les prioritats i objectius europeus no és tan significativa.

En segon lloc, un cop s'ha realitzat aquesta anàlisi, s'ha volgut donar un valor afegit a la matriu incorporant la perspectiva dels agents econòmics i socials del territori. La informació proporcionada s'ha processat per tal de determinar en quina mesura els reptes també formen part de les prioritats

estratègiques dels actors claus del territori.

Tenint en compte aquesta metodologia, es presenta el **mapa d'alineament** dels reptes identificats amb els instruments estratègics a nivell europeu i català i la visió dels actors locals.

A continuació es mostra la matriu d'alineament per cadascun dels 5 reptes identificats **amb prioritat molt alta**:

R3. Potenciar la innovació i l'economia del coneixement, aprofitant el potencial del clúster TIC i la Universitat Rovira i Virgili (URV) i el conjunt de centres d'innovació i coneixement.	
Alineament a nivell europeu i estatal:	Grau d'alineament

• FEDER: Es vincula directament amb: ○ OP1 Una Europa més competitiva i intel·ligent • FEDER Catalunya 2021-2027: Es vincula directament: ○ MR1 Ecosistema del coneixement i el creixement econòmic sostenible.	Molt Alt
Alineament a nivell regional i supralocal:	
• Agenda dels pobles i les ciutats de Catalunya: ○ Dimensió prosperitat econòmica. ○ Transició digital. • Agenda Rural de Catalunya: ○ Innovació, dinamització econòmica i social. • Pla de Mandat 2023-2027 Diputació de Tarragona: ○ Eix 2 Model socioeconòmic, Línia 3 Innovació, transferència del coneixement, reindustrialització i desenvolupament econòmic.	Molt Alt
Validació per part dels agents econòmics i socials.	Validat
Classificació del repte	Molt Alt

R9. Promoure l'habitatge assequible per reduir les desigualtats territorials i socials, especialment en zones amb preus elevats.	
Alineament a nivell europeu i estatal:	Grau d'alineament
• FEDER: Es vincula directament amb: ○ OP4 Una Europa més social i inclusiva. ○ OP5 Una Europa més pròxima al la ciutadania. Prioritat P5A: RSO 5.1 ○ OP5 Una Europa més pròxima al la ciutadania. Prioritat P5A: RSO 5.2 • FEDER Catalunya 2021-2027: Es vincula directament: ○ MR 4 Administració moderna i pròxima a la ciutadania.	Molt Alt
Alineament a nivell regional i supralocal:	
• Agenda dels pobles i les ciutats de Catalunya: ○ Dimensió Equitat social. • Agenda Rural de Catalunya: ○ Persones, benestar i repte demogràfic. • Pla de Mandat 2023-2027 Diputació de Tarragona: ○ Eix 1 Lideratge i motor de territori, Línia 1 Infraestructures i accions pel repoblament rural	Molt Alt
Validació per part dels agents econòmics i socials	Validat
Classificació del repte	Molt Alt

R12. Adaptar el territori al canvi climàtic, mitjançant mesures per abordar la sequera, els incendis forestals, les inundacions i altres fenòmens climàtics extrems.	
Alineament a nivell europeu i estatal:	Grau d'alineament
• FEDER: Es vincula directament amb: ○ OP2 Una Europa més verda. Prioritat P2A RSO2.4 • FEDER Catalunya 2021-2027: Es vincula directament: ○ MR3 Ecosistemes resilients.	Molt Alt
Alineament a nivell regional i supralocal:	

• Agenda dels pobles i les ciutats de Catalunya: ○ Dimensió Equilibri territorial. ○ Transició verda. • Agenda Rural de Catalunya: ○ Transició ecològica. ○ Sistema forestal. • Pla de Mandat 2023-2027 Diputació de Tarragona: ○ Eix 3 Sostenibilitat, preservació del medi ambient i transició ecològica, Línia Impulsar la sostenibilitat i la preservació del medi ambient avançant cap a la descarbonització.	Molt Alt
Validació per part dels agents econòmics i socials	Validat
Classificació del repte	Molt Alt

R18. Millora de les infraestructures i la connectivitat digital per atraure inversió	
Alineament a nivell europeu i estatal:	Grau d'alineament
• FEDER: Es vincula directament amb: ○ OP1 Una Europa més competitiva i Intel·ligent. Prioritat P1A RSO 1.3 ○ OP5 Una Europa més pròxima al la ciutadania. Prioritat P5A: RSO 5.1 ○ OP5 Una Europa més pròxima al la ciutadania. Prioritat P5A: RSO 5.2 • FEDER Catalunya 2021-2027: Es vincula directament: ○ MR1 Ecosistema del coneixement i creixement econòmic sostenible ○ MR2 Energia neta i comunitats sostenibles i inclusives.	Molt Alt
Alineament a nivell regional i supralocal:	
• Agenda dels pobles i les ciutats de Catalunya: ○ Dimensió Equilibri territorial. ○ Transició digital. • Agenda Rural de Catalunya: ○ Territori connectat. • Pla de Mandat 2023-2027 Diputació de Tarragona: ○ Eix 1 Lideratge i motor de territori, Línia 1 Desenvolupar l'àrea metropolitana i les ciutats i pobles intel·ligents. ○ Eix 1 Lideratge i motor de territori, Línia 2 Infraestructures i accions pel repoblament rural.	Molt Alt
Validació per part dels agents econòmics i socials	Validat
Classificació del repte	Molt Alt

R21. Impulsar el desenvolupament d'infraestructures i equipaments intel·ligents, promovent la digitalització, la connectivitat avançada i l'ús de dades per transformar els municipis en ciutats i pobles intel·ligents, millorant l'eficiència dels serveis públics i la qualitat de vida.	
Alineament a nivell europeu i estatal:	Grau d'alineament

• FEDER: Es vincula directament amb: ○ OP1 Una Europa més competitiva i Intel·ligent. Prioritat P1A RSO 1.3 ○ OP5 Una Europa més pròxima al la ciutadania. Prioritat P5A: RSO 5.1 ○ OP5 Una Europa més pròxima al la ciutadania. Prioritat P5A: RSO 5.2 • FEDER Catalunya 2021-2027: Es vincula directament: ○ MR1 Ecosistema del coneixement i creixement econòmic sostenible ○ MR2 Energia neta i comunitats sostenibles i inclusives. ○ MR4 Administració moderna i pròxima a la ciutadania.	Molt Alt
Alineament a nivell regional i supralocal:	
• Agenda dels pobles i les ciutats de Catalunya: ○ Dimensió Equilibri territorial. ○ Dimensió Equitat social. ○ Transició digital. • Agenda Rural de Catalunya: ○ Territori connectat. • Pla de Mandat 2023-2027 Diputació de Tarragona: ○ Eix 1 Lideratge i motor de territori, Línia 1 Desenvolupar l'àrea metropolitana i les ciutats i pobles intel·ligents.	Molt Alt
Validació per part dels agents econòmics i socials	Validat
Classificació del repte	Molt Alt

La matriu d'alineament dels reptes classificats amb prioritat alta o moderada es pot consultar directament al document EDIL.

3. Característiques i delimitació de l'Àrea Funcional

Si bé l'Estratègia de Desenvolupament Integrat Local (EDIL) dona cobertura territorial a totes les zones del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, des de les més urbanes fins a les més rurals, l'Àrea Funcional objecte del PLA-ETI RURAL es defineix tenint en compte variables clau que determinen el risc de despoblament, amb l'objectiu d'identificar les zones prioritàries per a l'assignació de recursos, d'acord amb els **criteris establerts en el Programa FEDER Catalunya 2021-2027**.

En aquest sentit, la delimitació de les zones es basa, en part, en **tres variables normatives** que, seguint les indicacions de la Comissió Europea i del Banc d'Espanya, **determinen el risc de despoblament** d'un territori i que, per tant, configuren els principals criteris d'elegibilitat dels municipis de la demarcació de Tarragona. En concret, són en funció de si el municipi té:

- Variable 1. Densitat de població inferior a 12,5 h/km², la qual reflecteix una baixa concentració de població en el territori, un indicador clau de zones rurals amb problemes d'atracció i retenció de població.

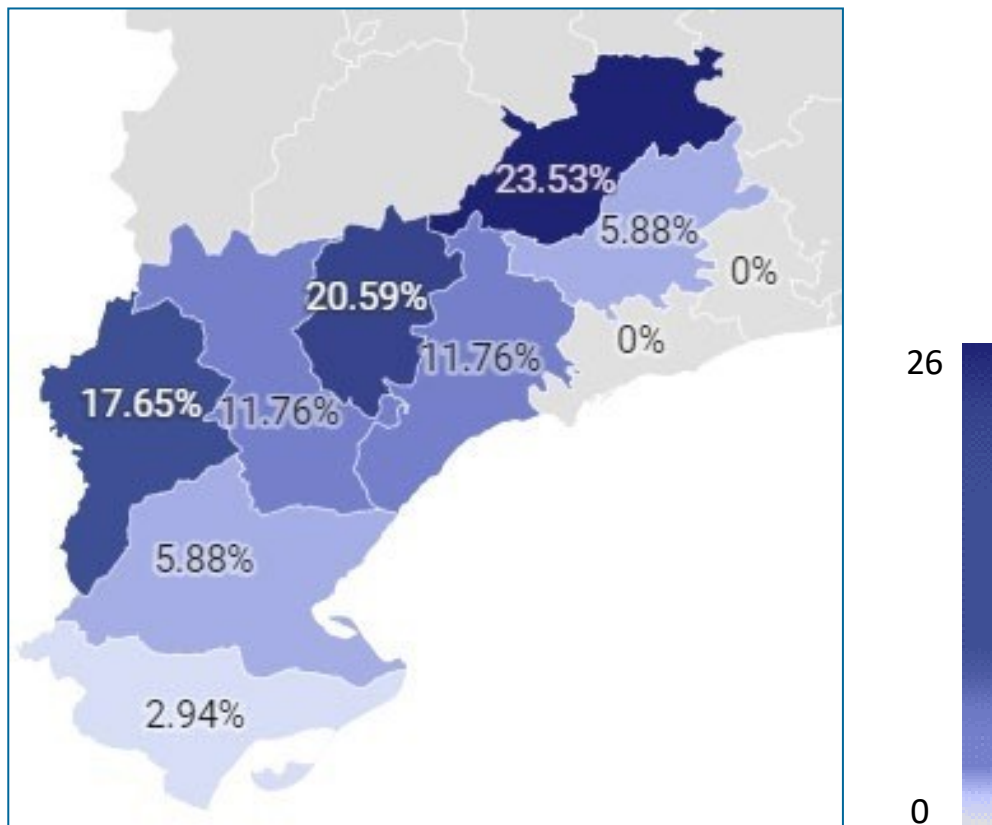
I, a més, si compleix almenys una d'aquestes dues condicions:

- Variable 2. Descens mitjà de la població superior a l'1% durant el període 2011-2021, que mostra una tendència decreixent significativa en la població, posant de manifest la incapacitat d'aquestes àrees per generar o mantenir suficients oportunitats de vida per als seus residents.
- Variable 3. Creixement vegetatiu dels últims cinc anys disponibles (2016-2020), per sota de la mitjana de Catalunya, una variable que indica un balanç natural negatiu de la població (natalitat vs. mortalitat), la qual cosa assenyalava una pèrdua de població autòctona i el risc de continuïtat de la despoblació.

Aquestes tres variables són fonamentals per determinar l'elegibilitat de les zones amb risc de despoblament i per prioritzar les actuacions en aquelles àrees més afectades.

En aquest sentit, el resultat per a la província de Tarragona quedaria amb un total de 34 municipis.

A continuació es mostra un mapa de la província on es representa el pes d'aquests municipis per a cada comarca en funció del total dels municipis en risc de despoblament del territori tarragoní.

Gràfic 1. Proporció de municipis amb risc de despoblament per comarques de Tarragona. 2024

Es veu clarament com la Conca de Barberà concentra el major nombre de municipis en risc de despoblament, el 23,53% del total de la demarcació. La segueixen el Priorat (20,59%), la Terra Alta

(17,65%), el Baix Camp (11,76%) i la Ribera d'Ebre (11,76%). Les comarques que no tenen cap municipi elegible són el Tarragonès i el Baix Penedès.

A més de les variables establertes per la normativa, d'acord amb el diagnòstic territorial previ i amb la col·laboració entre la Diputació i la Generalitat, s'han identificat dos factors rellevants que han d'evidenciar els municipis per ser elegibles dins la delimitació de l'Àrea Funcional. Són els següents:

- **Reptes en infraestructures de transport i connectivitat:** els municipis presenten el repte d'enfortir les seves xarxes de transport, tant viàries com ferroviàries, per millorar la connexió i la comunicació amb les zones més poblades del territori. Així mateix, l'ampliació de la cobertura i l'accés a internet de banda ampla en aquests municipis representa una prioritat estratègica pel territori, contribuint a reduir les desigualtats territorials de la demarcació de Tarragona.
- **Oportunitats per al desenvolupament econòmic:** les zones elegibles presenten un potencial per explorar noves línies d'activitat econòmica que complementin i potenciïn els recursos locals. A més, els municipis fan front al repte que els suposa estar allunyats dels principals punts neuràlgics, dificultant el seu desenvolupament econòmic i social.

A la demarcació de Tarragona, aquests dos factors es manifesten de la següent manera:

Reptes en infraestructures de transport i connectivitat

- **Infraestructura de connexió viària i ferroviària:** els municipis presenten l'oportunitat de millorar l'accés a una xarxa viària o ferroviària principal, més enllà de les línies de Rodalies R14, R15 i R16 o l'autopista AP-7.
- **Proximitat a les principals infraestructures de transport:** els municipis es troben allunyats de les principals infraestructures de transport, per exemple, és té en compte la distància respecte al principal eix vertebrador en l'àmbit viari, l'AP-7, així com també amb l'A-27, que connecta Tarragona amb Montblanc i Lleida, i la carretera nacional N-340, les quals són vies importants pel trànsit cap a les províncies de Tarragona i Barcelona.
- **Infraestructura tecnològica en desenvolupament:** els municipis presenten una infraestructura de connectivitat i accés a la xarxa en desenvolupament, és a dir, amb dificultats per accedir a serveis digitals, limitant el seu desenvolupament econòmic i social i fomentant el seu risc de despoblament.

Oportunitats per al desenvolupament econòmic

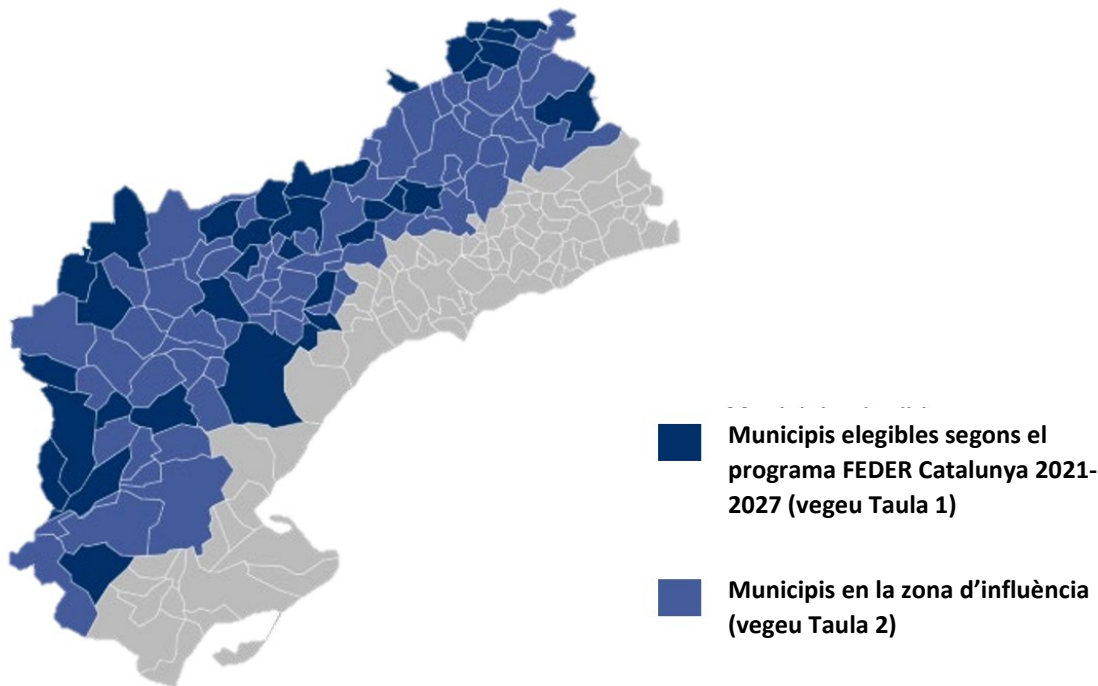
- **Allunyament dels principals punts neuràlgics:** els municipis es situen en zones remotes o de difícil accés, especialment en àrees de muntanya i amb una marcada essència rural, dificultant les seves oportunitats de desenvolupament econòmic i la seva connexió amb els principals mercats i centres econòmics.
- **Repte d'accessibilitat a grans mercats:** els municipis presenten menor accessibilitat a mercats més amplis, tant pel que fa a productes locals com a serveis externs, afectant les seves

possibilitats de desenvolupament econòmic. La distància als centres de consum i la dificultat per comercialitzar productes presenta un repte de cara les seves economies.

- Oportunitat per diversificar l'economia local: els municipis evidencien que presenten economies fortament basades en el sector primari, com l'agricultura, o el turisme rural, sense una diversificació econòmica adequada i amb potencial de desenvolupament.

Zona geogràfica coberta pel Pla

Després de conèixer les variables que han ajudat a delimitar la zona geogràfica coberta pel PLA-ETI RURAL, a continuació es presenta el mapa amb els municipis inclosos a l'Àrea Funcional definida, juntament amb la Generalitat, per a la demarcació de Tarragona:

L'Àrea Funcional s'ha definit amb l'objectiu de maximitzar l'impacte de les actuacions del PLA-ETI RURAL en zones amb més reptes socioeconòmics, especialment relacionats amb el despoblament i la manca d'oportunitats locals.

Pel que fa a la zona coberta pel PLA-ETI RURAL, aquesta inclou els municipis de l'interior de la demarcació, en base a les variables d'elegibilitat del Programa FEDER Catalunya 2021-2027 i els criteris identificats al llarg del diagnòstic territorial.

Així doncs, s'han inclòs tots aquells municipis que es troben en risc de despoblament i considerats elegibles segons les variables del Programa FEDER Catalunya 2021-2027 (taula 1), així com altres municipis en la zona d'influència (taula 2).

Cal tenir en compte que en aquesta mateixa àrea definida hi poden conviure municipis amb realitats i necessitats diferents, com és el cas dels municipis de Valls, Montblanc, Móra d'Ebre, Gandesa i Tortosa, que tot i no presentar els mateixos reptes de desenvolupament local, la seva integració contribueix a crear cohesió territorial en la zona d'intervenció.

La zona gris exclosa de l'Àrea Funcional, que aglutina 95 municipis, evidencia una dinàmica diferenciada a la demarcació de Tarragona entre els municipis de la zona litoral i la ciutat de Tarragona i Reus, que actuen com a punts de més concentració de l'activitat social i econòmica, i els municipis de l'interior, que mantenen característiques de més ruralitat i estan menys densament poblats. Aquesta concentració de recursos i activitats al litoral i a les principals ciutats crea una polarització amb la resta de la demarcació.

Municipis Àrea Funcional

Taula 1: Llistat de municipis en risc de despoblament de la demarcació de Tarragona

Comarca	Municipi	Densitat	Variació de població %	Creixement vegetatiu
Alt Camp	Mont-ral	4,9	-3,43%	-28,57%
Alt Camp	Querol	7,5	0,00%	-12,50%
Baix Camp	Arbolí	6,1	10,53%	-77,78%
Baix Camp	Capafonts	9,4	1,63%	-87,50%
Baix Camp	Colldejou	11,5	-7,73%	-10,00%
Baix Camp	Febró	2,6	-19,61%	-100,00%
Baix Ebre	Alfara de Carles	5,9	-6,00%	-65,22%
Baix Ebre	Benifallet	11,9	-7,72%	-70,00%
Conca de Barberà	Savallà del Comtat	3,6	-23,19%	-100,00%
Conca de Barberà	Conesa	3,7	-17,83%	-85,71%
Conca de Barberà	Forès	3	-18,64%	-100,00%
Conca de Barberà	Passanant i Belltall	6,1	-0,60%	-50,00%
Conca de Barberà	Vallfogona de Riucorb	7	-33,04%	-100,00%
Conca de Barberà	Vilanova de Prades	5	-18,80%	-73,33%

Conca de Barberà	Llorac	3,9	-17,86%	-100,00%
Conca de Barberà	Senan	3,6	-23,64%	100,00%
Montsià	Mas de Barberans	7,3	-9,92%	-70,21%
Priorat	Cabacés	10	-8,24%	-84,21%
Priorat	Figuera	6,3	-12,03%	-25,00%
Priorat	Margalef	3	-9,57%	-28,57%
Priorat	Morera de Montsant	3,1	-0,61%	-83,33%
Priorat	Pradell de la Teixeta	7,5	-19,61%	-77,78%
Priorat	Torroja del Priorat	10,7	-17,54%	-86,67%
Priorat	Ulldemolins	10,5	-10,91%	-65,22%
Ribera d'Ebre	Garcia	10,2	-7,76%	-60,00%
Ribera d'Ebre	Palma d'Ebre	8,8	-19,90%	6,40%
Ribera d'Ebre	Riba-roja d'Ebre	11,3	-15,44%	-75,31%
Ribera d'Ebre	Tivissa	7,8	-10,14%	-44,00%
Terra Alta	Vilalba dels Arcs	9,4	-11,39%	-66,67%
Terra Alta	Arnes	10,3	-11,09%	-69,44%
Terra Alta	Caseres	5,3	-22,60%	-82,61%
Terra Alta	Horta de Sant Joan	9,6	-12,12%	-67,95%
Terra Alta	Pobla de Massaluca	7,9	-9,55%	-66,67%
Terra Alta	Prat de Comte	7	-2,11%	-72,73%

Taula 2: Llistat de municipis en la zona d'influència de la demarcació de Tarragona

Comarca	Municipi
Alt Camp	Aiguamúrcia
Alt Camp	Alcover
Alt Camp	El Pont d'Armentera
Alt Camp	La Riba
Baix Camp	L'Albiol
Baix Camp	Alforja
Baix Camp	L'Argentera
Baix Camp	Duesaigües

Baix Camp	Prades
Baix Camp	Vilaplana
Baix Ebre	Aldover
Baix Ebre	Paüls
Baix Ebre	Roquetes
Baix Ebre	Tivenys
Baix Ebre	Tortosa
Baix Ebre	Xerta
Conca de Barberà	Blancafort
Conca de Barberà	L'Espluga de Francolí
Conca de Barberà	Piles
Conca de Barberà	Pira
Conca de Barberà	Pontils
Conca de Barberà	Rocafort de Queralt
Conca de Barberà	Santa Coloma de Queralt
Conca de Barberà	Sarral
Conca de Barberà	Solivella
Conca de Barberà	Vallclara
Conca de Barberà	Vimbodí i Poblet
Montsià	La Sénia
Priorat	Bellmunt del Priorat
Priorat	La Bisbal de Falset
Priorat	Capçanes
Priorat	Cornudella de Montsant
Priorat	Falset
Priorat	Gratallops
Priorat	Els Guiamets
Priorat	El Lloar
Priorat	Marçà
Priorat	El Masroig
Priorat	El Molar
Priorat	Poboleda
Priorat	Porrera
Priorat	La Torre de Fontaubella

Priorat	La Vilella Alta
Priorat	La Vilella Baixa
Ribera d'Ebre	Ascó
Ribera d'Ebre	Flix
Ribera d'Ebre	Ginestar
Ribera d'Ebre	Móra la Nova
Ribera d'Ebre	Rasquera
Ribera d'Ebre	La Torre de l'Espanyol
Ribera d'Ebre	Vinebre
Terra Alta	Batea
Terra Alta	Bot
Terra Alta	La Fatarella
Terra Alta	El Pinell de Brai

Governança de l'Àrea Funcional

La governança de l'Àrea Funcional en el marc del PLA-ETI RURAL s'organitza a través d'un sistema de coordinació entre diversos nivells de govern i actors territorials, seguint els principis establerts pel Reglament (UE) 2021/1060 i el Model de descripció de funcions i procediments de la Generalitat de Catalunya. Aquest sistema de governança assegura la correcta vehiculació dels recursos FEDER i garanteix una implementació coherent i efectiva dels projectes en el territori.

Vehiculació dels fons FEDER a Catalunya

A Catalunya, la Direcció General de Fons Europeus i Ajuts d'Estat (DGFEAE) actua com a organisme intermedi coordinador del Programa FEDER 2021-2027. Aquest organisme és responsable de la coordinació general. Per altra banda, la Direcció General d'Administració Local (DGAL), que actua com a interlocutor amb les diputacions, és la responsable de l'impuls de la crida de manifestació d'interès, que constitueixen un pas previ essencial a la selecció d'operacions cofinançades pel FEDER, així com la responsable de la selecció de les operacions, del seguiment dels projectes i de la verificació de la justificació econòmica presentada.

En el cas de l'OE 5.2, considerant el que recull el propi Programa FEDER Catalunya, la crida de manifestació d'interès es limita a les quatre diputacions provincials com a ens supramunicipals que, en forma de beneficiàries, vehicularan els fons FEDER a l'Àrea Funcional d'intervenció definida.

Les crides permeten a les diputacions expressar les seves propostes d'actuacions que, emmarcades dins el que estableix el PLA-ETI RURAL, així com els criteris de la pròpia crida, després són avaluades i seleccionades.

Aquest procés assegura una selecció d'operacions que respongui a les necessitats reals del territori i que estiguin alineades amb els objectius del Programa FEDER. A més, a través de la verificació i certificació de despeses es garanteix el compliment de les normatives europees i nacionals. La Generalitat assegura que totes les operacions es duguin a terme amb la màxima transparència i eficiència, amb una supervisió contínua sobre l'execució i l'impacte dels projectes.

Governança i estructura organitzativa

La governança dels recursos FEDER a Catalunya es fonamenta en una estructura que permet la col·laboració i la coordinació entre diversos organismes i nivells de govern. La DGFEAE actua com a organisme intermedi coordinador, i la DGAL impulsa el procés d'identificació de projectes mitjançant les crides de manifestació d'interès. Això permet que els projectes seleccionats tinguin un impacte territorial clar, basat en les necessitats detectades a través d'aquestes crides. Aquesta estructura estableix que la Diputació Provincial actuï com a beneficiària clau dels fons, amb un paper destacat en la implementació de projectes que contribueixin a la cohesió social i territorial en les àrees rurals.

Les diputacions treballen en coordinació amb la DGAL i altres actors territorials per garantir que els projectes seleccionats s'alineïn amb els objectius estratègics del Programa FEDER, incloent-hi el desenvolupament sostenible i la millora de les infraestructures en àrees que presenten més reptes. Les diputacions també actuen com a impulsores de projectes que promouen la integració entre zones urbanes i rurals, assegurant un impacte equilibrat a tot el territori català.

Comitè de Seguiment

Un element fonamental en la governança dels recursos FEDER a Catalunya és el Comitè de Seguiment, que vetlla pel seguiment i el compliment dels objectius establerts al Programa FEDER Catalunya 2021-2027. Aquest Comitè està compost per representants de la Comissió Europea, la Generalitat, altres administracions públiques i actors socioeconòmics, assegurant una visió plural i transparent en la gestió del programa. El Comitè supervisa de manera activa l'evolució de les operacions cofinançades, avaluant-ne l'impacte i garantint el compliment de les normatives i dels objectius establerts.

A cada reunió del Comitè, s'analitza l'execució financera i física del programa, i es prenen mesures correctives en cas necessari per assegurar una gestió eficient dels fons. Així mateix, el Comitè té la funció d'aprovar les modificacions que puguin sorgir en el desenvolupament del programa, així com garantir que les operacions respectin els criteris d'elegibilitat i eficiència.

Rol de la Diputació com a beneficiària

La Diputació té un rol estratègic com a beneficiària dels recursos FEDER a Catalunya en el marc de l'OE 5.2. Aquesta administració és responsable de la presentació i implementació de projectes que responguin a les necessitats locals, com la millora d'infraestructures, l'impuls de l'activitat econòmica i la preservació del patrimoni cultural i natural. En col·laboració amb la DGAL i la DGFEAE, la Diputació garanteix que els projectes seleccionats contribueixin a la cohesió territorial i a l'equilibri entre les zones urbanes i rurals de Catalunya.

L'enfocament territorial integrat permet que els recursos es destinin de manera eficient a les zones amb més necessitats de desenvolupament, assegurant que les operacions cofinançades tinguin un impacte positiu a llarg termini. A través de la cooperació amb altres actors locals i supramunicipals, la Diputació juga un paper crucial en la implementació de projectes alineats amb els objectius del Programa FEDER Catalunya 2021-2027, fomentant el creixement sostenible i la cohesió social.

Pla estratègic territorial integrat per al desplegament de l'EDIL en l'àmbit rural, vinculat a l'objectiu específic 5.2 del PO FEDER Catalunya 2021-2027 (PLA-ETI RURAL)

Descripció d'un enfocament integrat

Aquest Pla, atès que parteix de l'Estratègia de Desenvolupament Integrat Local (EDIL), segueix un enfocament integrat que combina l'anàlisi territorial, la col·laboració d'actors locals i l'alineament amb diversos instruments normatius i estratègics. Aquest enfocament assegura una resposta coherent a les necessitats i potencialitats del territori. De la mateixa manera, l'enfocament dona compliment a un dels requisits normatius de l'article 29 del Reglament (UE) 2021/1060. Els elements que formen part d'aquest enfocament integrat són:

Diagnòstic territorial: El PLA-ETI RURAL es basa en un diagnòstic territorial exhaustiu recollit i plasmat a l'EDIL, que identifica les característiques clau del territori, els punts forts i les debilitats, amb especial atenció a factors com el despoblament, l'accés limitat a infraestructures i serveis, la situació econòmica i social i el patrimoni cultural i natural.

Participació d'actors territorials: Per incorporar una visió completa del territori, s'han realitzat enquestes a actors públics i privats, com patronals, associacions, així com realitzat sessions de treball amb la Diputació de Tarragona, la qual ha contribuït amb el seu coneixement i reptes identificats.

Identificació de necessitats i potencial: El diagnòstic del context territorial i la participació han permès identificar 24 reptes clau recollits i plasmats a l'EDIL, com la millora de la connectivitat, la transició ecològica i digital, i el foment de l'activitat econòmica, així com els punts forts del territori que ofereixen oportunitats de desenvolupament sostenible.

Alineament estratègic: El PLA-ETI RURAL s'alinea amb els objectius del FEDER, l'Acord d'Associació, l'Agenda Rural de Catalunya i el Pla de Mandat de la Diputació de Tarragona 2023 - 2027, garantint que les actuacions no només responen a les necessitats locals sinó que també promouen la cohesió social i territorial.

Propostes d'actuació integrades: El PLA-ETI RURAL proposa un conjunt de projectes coordinats per abordar els desafiaments des d'una perspectiva multidimensional, assegurant un impacte positiu a llarg termini i contribuint al desenvolupament sostenible del territori.

Línies d'actuació proposades

Les línies d'actuació proposades per la Diputació de Tarragona es concentren en **quatre àmbits actius actualment** i que responen als reptes identificats de prioritat alta i molt alta en l'EDIL, sense perjudici que, en el marc del Programa FEDER Catalunya 2021-2027 i en el seu OE 5.2, es puguin presentar altres línies d'actuació alineades amb aquests reptes identificats.

A continuació, es detallen les àrees d'intervenció prioritàries:

Preservació del patrimoni natural i sistema forestal

Aquesta àrea d'actuació prioritza la protecció dels recursos naturals i el sistema forestal, promovent una gestió sostenible del territori. Preservar la biodiversitat i la salut dels ecosistemes no només és essencial per mantenir l'equilibri ambiental, sinó que també obre oportunitats per a un model de turisme sostenible. La protecció d'aquests espais naturals permet impulsar un turisme respectuós i conscient que, a més de generar ingressos i crear llocs de treball, fomenta el valor del patrimoni local. Així, aquesta línia combina la protecció ambiental amb el desenvolupament econòmic del territori, assegurant que el creixement turístic sigui compatible amb la preservació del medi natural i el benestar de la comunitat.

Destaquen els objectius principals següents:

- Protecció i conservació dels ecosistemes naturals de la zona, que són una font important de biodiversitat, en els massissos forestals de la demarcació, els quals tenen un enorme risc de patir un gran incendi forestal (GIF).
- Mitigació dels riscos ambientals i d'incendis forestals de la zona, duent a terme mesures de gestió i prevenció.
- Creació de bioeconomia en les poblacions rurals amb risc de despoblament, mitjançant el foment de la silvopastura, els productes agraris i forestals, l'increment del valor afegit en la transformació dels productes, i el turisme sostenible en el medi rural.

Aquesta àrea de treball està alineada amb l'Eix 3. Sostenibilitat, preservació del medi ambient i transició energètica del Pla de Mandat 2023-2027 de la Diputació de Tarragona, i preveu donar resposta al *repte 12 Adaptar el territori al canvi climàtic, mitjançant mesures per abordar la sequera, els incendis forestals, les inundacions i altres fenòmens climàtics extrems*, identificat en l'EDIL.

Una iniciativa destacada en aquesta línia d'actuació és la realització de **treballs forestals de prevenció dels grans incendis forestals** en Punts Estratègics de Gestió (PEG), Zones o àrees de Foment de la Gestió (ZFG) i Franges Auxiliars Estratègiques en camins i pistes forestals (FAE).

Aquests punts i àrees estratègiques corresponen als punts d'actuació prioritària que han estat definits per part dels bombers i del DARP en els 8 massissos forestals corresponents als 34 municipis d'actuació del PLA-ETI RURAL . També contempla les franges de protecció dels nuclis i urbanitzacions que han estat definides en el Plànol de Delimitació de Prevenció d'Incendis Municipal (PPI) per a cada un dels municipis, i la definició d'actuacions que s'ha realitzat o s'està realitzant en la redacció dels Plans de Prevenció d'Incendis Municipals de cada un d'aquests 34 municipis.

Inclou doncs la millora i consolidació del mosaic agroforestal per a la prevenció d'incendis, amb les següents actuacions:

- Els treballs forestals inicials d'aclarida, poda, desbrossat, reducció de combustible vegetal i eliminació de la fusta.
- El manteniment en els diversos anys del projecte mitjançant silvopastura, incloses les petites instal·lacions per al ramat.
- La redacció dels documents tècnics i ambientals per a la seva execució, així com la direcció dels treballs.
- Atès que es realitzarà en terrenys privats en més del 95% de la superfície, també inclou els treballs de recollida de les autoritzacions dels propietaris.
- Preparació dels terrenys de sembra o plantació per al manteniment del mosaic agroforestal i la continuïtat de les zones pasturables.

Aquesta iniciativa dona continuïtat al projecte RUMIAR que està desenvolupant la Diputació de Tarragona i que compta amb fons NGEU-PRTR, en el qual es desenvolupa el Mosaic Agroforestal de les Muntanyes de Prades com a resiliència front els grans incendis i oportunitat per a la bioeconomia local. Els treballs que s'estan realitzant en aquest programa (que és pilot en el seu sector), indiquen ja els passos a seguir per a ser més efectius i eficients en les actuacions plantejades per rebre finançament a través del PO FEDER Catalunya 2021-2027.

Connectivitat i transició digital

Aquesta línia té com a objectiu impulsar la connectivitat digital en tots els àmbits, facilitant l'accés a les noves tecnologies i promovent la transformació digital de serveis públics i privats. A través d'aquesta proposta, es busca promoure una transformació digital profunda que modernitzi tant els serveis públics com els privats, fent-los més accessibles, eficients i adaptats a les necessitats actuals i futures. L'enfocament d'aquesta línia no només es limita a l'expansió de la infraestructura de connectivitat, sinó que també inclou l'impuls d'eines digitals per facilitar la inclusió digital de tota la població, així com accions formatives dissenyades per reduir la bretxa tecnològica. A més, es promourà la

digitalització de les empreses, especialment les petites i mitjanes empreses, dotant-les de recursos, formació i suport per integrar solucions tecnològiques avançades que millorin la seva competitivitat en un mercat global cada vegada més digitalitzat.

Un exemple concret d'aquesta línia d'actuació és la **canalització per a la instal·lació de fibra òptica FTTH** (fibra fins a la llar) a zones prioritàries de l'Àrea Funcional descrita.

En base amb el conveni signat amb la Generalitat de Catalunya el dia 21 de desembre de 2020, la Diputació de Tarragona ha de construir les infraestructures per al pas d'instal·lacions a les carreteres recollides al conveni, d'acord amb la planificació definida, i la Generalitat de Catalunya serà l'encarregada d'instal·lar els cables de fibra òptica per l'interior d'aquestes infraestructures i donar servei als municipis de la província.

Aquesta actuació, alineada amb l'Eix 1. Lideratge i motor de territori del Pla de Mandat 2023-2027 de la Diputació de Tarragona, es disposa a donar resposta al *repte 18. Millora de les infraestructures i la connectivitat digital per atraure inversió*, identificat en l'EDIL.

Transició ecològica i energètica

Aquest eix d'intervenció té com a objectiu promoure l'eficiència energètica, potenciar l'ús de fonts d'energia renovable i reduir significativament les emissions de gasos d'efecte hivernacle, tot contribuint a la lluita global contra el canvi climàtic i garantint un desenvolupament sostenible a llarg termini. Per assolir aquests objectius, la línia d'actuació es desplegarà a través d'un conjunt d'iniciatives i projectes concrets que maximitzin l'impacte positiu sobre el medi ambient, alhora que generin beneficis econòmics i socials.

Més concretament, es preveu, entre les mencionades actuacions, la **creació d'un sistema d'informació actualitzat i digitalitzat que permetrà el diagnòstic continu de les condicions hídriques i la de les infraestructures associades al cicle integral de l'aigua**, promovent la planificació de la gestió eficient de l'aigua a la demarcació. Aquesta actuació s'alineja amb l'Eix 3. Sostenibilitat, preservació del medi ambient i transició energètica del Pla de Mandat 2023-2027 de la Diputació de Tarragona i preveu donar resposta al *repte 12 Adaptar el territori al canvi climàtic, mitjançant mesures per abordar la sequera, els incendis forestals, les inundacions i altres fenòmens climàtics extrems*, identificat en l'EDIL.

Les darreres projeccions climàtiques apunten no només a una reducció progressiva en la disponibilitat d'aigua, sinó també a un increment en la variabilitat dels fenòmens meteorològics extrems, com sequeres prolongades i episodis de precipitacions intenses però de curta durada. Aquesta situació posa en risc tant el subministrament d'aigua per a les poblacions com l'equilibri dels ecosistemes naturals que depenen d'aquest recurs.

La Diputació preveu millorar la gestió del cicle integral de l'aigua en els municipis que gestionen directament els serveis d'abastament d'aigua potable i de clavegueram i també per revertir la situació de desequilibri territorial, causada per un procés històric d'envelliment i pèrdua de població.

Davant d'aquests reptes, la Diputació de Tarragona aposta per una planificació acurada i estratègica, capaç de garantir una gestió sostenible i resilient de l'aigua en un escenari de canvi climàtic. Això implica implementar mesures que permetin assegurar el subministrament en situacions d'escassetat i, alhora, protegir els hàbitats i la biodiversitat.

Per assolir aquests objectius, es preveu comptar amb un sistema d'informació actualitzat i digitalitzat que permetrà el diagnòstic en continu de les condicions hídriques i la de les infraestructures associades al cicle integral de l'aigua. Aquest sistema facilitarà la presa de decisions basada en dades reals, permetent una gestió eficient, adaptable i preparada per respondre a esdeveniments climàtics extrems. D'aquesta manera, es pretén construir una gestió de l'aigua que no només respongui a les necessitats presents, sinó que esdevingui un model de sostenibilitat a llarg termini.

Aquesta iniciativa s'estructura en 3 eixos estratègics de planificació del cicle integral de l'aigua, inversió per la digitalització i millora de l'eficiència dels serveis i la Governança.

El primer eix es basa en la **planificació del cicle integral de l'aigua municipal**. L'objectiu és millorar l'eficiència del cicle integral de l'aigua municipal mitjançant una planificació ajustada a les necessitats de cada municipi, i la incorporació de les mesures necessàries perquè els municipis compleixin les noves exigències normatives d'aigües i d'aigua de consum humana.

Els instruments de planificació que es volen redactar i implantar són:

- Plans d'emergència davant de situacions de sequera.
- Plans sanitaris d'aigua poble
- Plans integrals de gestió dels sistemes de sanejament
- Plans de foment de l'ús de l'aigua regenerada en els municipis que gestionen directament l'EDAR.
- Plans municipals de protecció civil (Inuncat).
- Pla d'eficiència hidràulica i control de fuites en els ajuntaments amb un alt nivell d'aigua no registrada (ANR)
- Estudis hidrogeològics i establiments de perímetres de protecció segons necessitats i unitats tècniques d'explotació. Plans directors d'abastament.
- Digitalització i modelització cartogràfica i numèrica de les xarxes de proveïment i sanejament.

El segon eix es basa en un conjunt **d'inversions per a millorar l'eficiència i digitalització** del cicle integral dels municipis.

Les actuacions que es volen implantar són:

- Sistema d'abastament d'aigua potable:
 - Monitoratge de les infraestructures (captacions, dipòsit, tractament i xarxa) mitjançant la instal·lació de sensors, cabalímetres i l'instrumental necessari.
- Instal·lació i millora de les eines de comunicació per disposar d'informació a temps reals per a la

gestió del cicle urbà de l'aigua.

El tercer eix i últim es basa en **la Governança del cicle de l'aigua** i inclou les següents actuacions:

- Implantació de plataformes per a la gestió integral del cicle urbà de l'aigua, per a la gestió i comunicació de la informació, interna i a l'usuari final i compliment de les obligacions de transparència.

Desenvolupament i cohesió territorial

Aquesta línia d'actuació es centra en la creació d'infraestructures adequades i la millora de la mobilitat i l'accessibilitat, amb l'objectiu de garantir que totes les comunitats tinguin accés a serveis i oportunitats. Inclou actuacions que promouen la cohesió social i econòmica, amb un enfocament en la rehabilitació d'habitatges, la millora de l'espai urbà, la capacitació ciutadana en competències digitals i el recolzament a persones emprenedores, tot contribuint a un desenvolupament territorial sostenible i integrat.

Una de les exemplificacions d'aquesta línia d'actuació és la creació d'un **programa integral formatiu de capacitació digital**. Aquesta actuació dona resposta al *repte 4. Foment de l'ocupació generant oportunitat en un món laboral en transformació, explorant noves ocupacions i creant itineraris formatius adaptats a les necessitats emergents*, identificat en l'EDIL. A més, aquesta actuació està estretament vinculada amb l'Eix 2. Model Socioeconòmic del Pla de Mandat 2023-2027 de la Diputació de Tarragona.

El programa formatiu està destinat a capacitar digitalment els residents de municipis rurals a la província de Tarragona. L'objectiu és reduir la bretxa digital i promoure la inclusió digital, especialment per a col·lectius prioritaris com les dones, les persones majors, els joves i les persones desocupades. Aquesta iniciativa inclou accions formatives presencials i virtuals de nivell bàsic i intermedi, proporcionant competències digitals per a la interacció amb l'administració pública i altres necessitats del món digital.

Criteris de selecció d'operacions

Els **Criteris de Selecció i Procediment d'Operacions (CPSO)** són el conjunt de requisits d'obligat compliment, que s'han de prendre en consideració al llarg dels procediments de selecció d'operacions, per tal que aquestes puguin ser cofinançades amb el Fons FEDER. Alhora, també recullen els criteris que s'hauran de tenir en compte per prioritzar les operacions en la fase d'avaluació de propostes. Amb aquests criteris es pretén assegurar la qualitat i viabilitat de les operacions i la seva adequació a l'estratègia del Programa FEDER Catalunya 2021-2027 i a les ETI que es deriven de l'OE 5.2.

En l'àmbit normatiu, l'article 73 del Reglament (UE) 2021/1060 estableix un seguit de criteris que s'han d'aplicar en la selecció de les operacions amb l'objectiu de maximitzar la contribució del finançament

de la UE en el compliment dels objectius del Programa. Així mateix, l'Acord d'Associació també fixa un seguit de principis transversals que s'han de tenir en compte a l'hora de seleccionar operacions.

A continuació, es relacionen els diferents criteris d'elegibilitat i de prioritització d'operacions d'aplicació a les actuacions que es vehiculin a través de l'OE 5.2.

Criteris d'elegibilitat de la tipologia d'accions provinents de l'Acord d'Associació i el Programa

1. Les actuacions seleccionades en el marc de l'OE 5.2 s'hauran d'ajustar al contingut del Programa FEDER de Catalunya 2021-2027 i ser coherents amb les Estratègies Territorials Integrades i en la forma en què aquestes es despleguin.
2. Les actuacions s'hauran d'emmarcar en alguna de les actuacions que preveu l'Agenda Rural de Catalunya.
3. Les actuacions hauran de tenir impacte en aquells municipis que compleixin amb les variables, establertes en el Programa FEDER de Catalunya 2021-2027, que determinen el risc de despoblament.
4. Complementarietat amb altres fons/instruments de finançament de la UE. Es garantirà que no hi hagi doble finançament en les despeses de les operacions seleccionades evitant la concurrència de dues fons de finançament europeu.

Criteris mediambientals

i. Avaluació ambiental estratègica (EAE) del Programa

L'EAE proposa un seguit de condicions d'elegibilitat i criteris de selecció d'operacions com a mesures adreçades a optimitzar-ne els efectes positius, així com mesures preventives i correctores per als tipus d'acció programats en aquest OE 5.2. En aquest cas cal tenir en compte els condicionants següents:

- Acreditar la realització de la corresponent avaluació d'impacte ambiental, si escau, o bé justificar la no afectació de la "Xarxa Natura 2000".
- Aplicació de mesures i bones pràctiques en la reducció d'emissions a l'atmosfera, especialment de gasos amb efecte hivernacle.

ii. Do Not Significant Harm (DNSH)

Les operacions que ho requereixin justificaran la conformitat amb el principi del DNSH a través del compliment de l'avaluació substantiva realitzada al document "Avaluació de conformitat amb el principi DNSH del Programa".

La resta de tipus d'acció, per la seva naturalesa, produeixen un impacte nul o insignificant en el medi ambient i es considera complert el principi del DNSH sense precisar justificació addicional. Es tracta dels tipus d'acció amb una avaluació simplificada al document "Avaluació de conformitat amb el principi DNSH del Programa".

iii. Protecció davant el canvi climàtic

En compliment de l'article 73.2 j) del Reglament (UE) 2021/1060, de Disposicions Comunes, caldrà garantir en la selecció de les operacions la protecció davant el canvi climàtic de les inversions en infraestructures, la vida útil de les quals sigui com a mínim de cinc anys.

Criteris de prioritització per cada tipologia d'acció

Per a la prioritització d'operacions es tindran en compte els criteris definits per cada tipologia d'acció. El pes específic d'aquests criteris, per a l'avaluació de les propostes, serà fixat en els corresponents processos de selecció. Així mateix, es podran establir subcriteris en el cas que es consideri necessari.

En el supòsit de procediments no competitiu, per tractar-se de convocatòries obertes, els criteris de prioritització es faran servir com a requisits previs per a valorar la idoneïtat de les sol·licituds presentades.

A tall d'exemple, sens perjudici dels criteris que puguin establir-se de manera específica en la Crida de Manifestació d'Interès, d'acord amb les línies d'actuació definides, tot seguit es recullen alguns dels criteris de prioritització que es podran valorar per les actuacions susceptibles de ser cofinançades amb Fons FEDER, en el marc de les ETI derivades de l'OE 5.2:

Criteri de prioritització	Definició de cada criteri de prioritització
Impacte dels municipis en risc de despoblament	Es valorarà que l'actuació abasti el major nombre de municipis que compleixen amb els criteris de despoblament.
Maduresa de l'actuació	Es valorarà que les operacions es trobin en una fase avançada de la seva tramitació i/o execució.
Alineament amb l'Estratègia Territorial Integrada	Es valorarà amb major puntuació els projectes que contribueixin als reptes establerts en el PLA-ETI RURAL, i més alineats els reptes i prioritats de l'estratègia de desenvolupament integrat local (EDIL).

Indicadors de realització i resultats del Programa

El Programa del FEDER de Catalunya 2021-2027 té una clara orientació als resultats, i, per tal de poder fer el seguiment i l'avaluació dels efectes dels Fons FEDER en la pràctica, el mateix Programa en compliment del Reglament (UE) 2021/1060 i el Reglament (UE) 2021/1058, preveu un sistema anomenat Marc de Rendiment que consta dels elements següents:

- uns indicadors de realització (output), vinculats als objectius específics, que mesuren els fruits o productes concrets de les intervencions a les quals es dona suport;
- uns indicadors de resultat (outcome), vinculats als objectius específics, que mesuren els efectes de les intervencions a les quals es dona suport, amb especial referència als destinataris directes, la població a qui va dirigida l'acció o projecte, o als usuaris de les infraestructures;
- les fites que s'han d'haver assolit abans que finalitzi el 2024 en el cas dels indicadors de realització; i
- les metes que s'han d'haver assolit abans que finalitzi el 2029 en el cas dels indicadors de realització i de resultats.

A tall d'exemple, s'exposen a continuació un seguit d'indicadors, tant de realització com de resultat:

Indicadors de realització

Prioritat	Objectiu específic	Fons	Categoria de regió	ID	Indicador	Unitat de mesura
1A	OE 1.2	FEDER	Més desenvolupada	RCO 14	Centres públics secundats per a desenvolupar productes, serveis i processos digitals	Centres públics
2A	OE 2.4	FEDER	Més desenvolupada	RCO 28	Zona coberta per les mesures de protecció davant incendis forestals	Hectàrees

5A	OE 5.2	FEDER	Més desenvolupada	RCO 74	Població coberta per projectes en el marc d'estratègies per a un desenvolupament territorial integrat	Persones
----	--------	-------	-------------------	--------	---	----------

Indicadors de resultat

Prioritat	Objectiu específic	Fons	Categoria de regió	ID	Indicador	Unitat de mesura
2A	OE 2.4	FEDER	Més desenvolupada	RCR 36	Població que es beneficia de la protecció enfront dels incendis forestals.	Persones
2A	OE 2.5	FEDER	Més desenvolupada	RCR 41	Població connectada a un abastiment d'aigua millorat.	Persones
2A	OE 2.5	FEDER	Més desenvolupada	RCR 43	Pèrdues d'aigua en els sistemes de distribució d'abastament públic d'aigua.	Metres cúbics per any

Bibliografia

- Aena. (2023, Gener 12). El aeropuerto de Reus cierra 2023 con 1.045.419 pasajeros., Aena. <https://www.aena.es/es/prensa/el-aeropuerto-de-reus-cierra-2023-con-1.045.419-pasajeros.html>
- Agència Catalana de l'Aigua. (2020). aca.gencat.cat. L'impacte del canvi climàtic al delta de l'Ebre: <https://aca.gencat.cat/ca/laca/campanyes-i-divulgacio/exposicions-aca/exposicions-temporals/impacte-canvi-climatic-delta-ebre/index.html>.
- BBVA. (2023). Anuari Econòmic Comarcal 2023. BBVA. https://www.bbva.com/wp-content/uploads/2023/11/Anuari-Comarcal_2023_CAT-BBVA.pdf.
- Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. (2024). Directori de centres educatius. <https://educacio.gencat.cat/ca/inici/>.
- Departament de Salut. (2023). Pla d'Ensaïmament en Atenció Primària 2022: Resultats. Generalitat de Catalunya. https://scientiasalut.gencat.cat/bitstream/handle/11351/10483/plaensa_atencio_primaria_2022_resultats_UP.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Generalitat de Catalunya. Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. El nou Pla de qualitat de l'aire, horitzó 2027, a punt per a l'aprovació del Govern: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/594902/nou-pla-qualitat-aire-horitzo-2027-punt-aprovacio-del-govern>.
- Generalitat de Catalunya. (2021). Xifres del transport públic a Catalunya l'any 2021. <https://terra.bibliotecadigital.gencat.cat/bitstream/handle/20.500.13045/425/xifres-transport-public-catalunya-any-2021.pdf>
- Generalitat de Catalunya. (2023, September 14). La Generalitat invertirà 125,8 milions d'euros al Camp de Tarragona l'any 2024, un 11,9% més que l'any passat. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/584463/generalitat-invertira-1258-milions-deuros-al-camp-tarragona-lany-2024-119-percent-mes-que-lany-passat>
- Govern de la Generalitat de Catalunya. (2024, 17 de setembre). El Govern impulsa el projecte 5G rural de salut per millorar la prestació de serveis de salut a zones rurals de les Terres de l'Ebre. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/590022/govern-impulsa-projecte-5g-rural-salut-millorar-prestacio-serveis-salut-zones-rurals-terres-lebre>
- Govern de la Generalitat de Catalunya. (2024, 19 de setembre). El Govern durà a terme aquest estiu 394 actuacions per a la millora de centres educatius amb un pressupost de 42,3 milions d'euros. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/627202/govern-dura-terme-aquest-estiu-394-actuacions-millora-centres-educatius-pressupost-423-milions-deuros>

- Idealista. (juny / 2024). Evolución del precio de la vivienda en alquiler en Tarragona provincia: <https://www.idealista.com/sala-de-prensa/informes-precio-vivienda/alquiler/cataluna/tarragona-provincia/>.
- Idescat. (2018). Biblioteques. Per tipus. Comarques i Aran, àmbits i províncies. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15763>.
- Idescat. (2021). Museus i col·leccions. Comarques i Aran. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15762>.
- Idescat. (2021). PIB i PIB per habitant. Comarques i Aran. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15336>.
- Idescat. (2021). Renda familiar disponible bruta. Per habitant i Índex Catalunya. Comarques i Aran, i àmbits. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15917>.
- Idescat. (2021). Residus industrials. Comarques i Aran, i àmbits. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15219>.
- Idescat. (2021). Residus municipals. Generació. Total registrat i generació per càpita. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/pub/?id=resmc&n=6997&geo=prov%3A43>.
- Idescat. (2021). VAB. Per sectors. Comarques i Aran. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15337>.
- Idescat. (2022). Afiliacions al règim general de la Seguretat Social. Per sectors. Comarques i Aran, àmbits y províncies. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15293>.
- INE (2022). Nivell de formació assolit per la població adulta: https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259944520019&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayou¶m1=PYSDetalleFichaIndicador¶m3=1259937499084
- Red Eléctrica de España. (2024). Informe del sistema eléctrico de Cataluña 2023. <https://www.ree.es/sites/default/files/publication/2024/06/downloadable/Cataluna.pdf>
- Rodalies de Catalunya. (2024). https://rodalies.gencat.cat/es/linies_estacions_i_trens/
- 2024, a Question time: Tackling depopulation through cohesion policy instruments: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/733674/EPRS_ATA\(2022\)733674_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/733674/EPRS_ATA(2022)733674_EN.pdf)
- Statista. (29 / septembre / 2022). Cerca del 10% de la población mundial tiene más de 65 años: <https://es.statista.com/grafico/23071/poblacion-mayor-de-65-anos-como-porcentaje-de-la-poblacion-mundial-total/>.

Annexos

- Annex 1. Diagnòstic territorial de la demarcació de Tarragona
- Annex 2. Resultats dels qüestionaris dels actors econòmics i socials del territori
- Annex 3. Fitxes d'actuació

Annex 1.

Diagnòstic territorial de la demarcació de Tarragona

Apunt metodològic

Aquest diagnòstic ha utilitzat una metodologia de treball mixta, combinant mètodes d'investigació qualitatiu i quantitatiu, així com la participació d'actors rellevants del territori. La metodologia ha incorporat les següents tècniques:

- **Revisió de literatura:** S'ha revisat la documentació de referència proporcionada per la Diputació sobre el seu territori, així com altres fonts de coneixement accessibles a través de la recerca.
- **Anàlisi de dades estadístiques:** S'han recollit dades estadístiques per mesurar quantitativament les diferents variables estudiades. Aquestes dades s'han obtingut de bases de dades oficials a escala nacional, autonòmica i provincial, detallades a la bibliografia del diagnòstic.
- **Sessions de captació del coneixement:** S'han organitzat sessions de treball amb professionals de la Diputació per captar el seu coneixement sobre els objectius estratègics, necessitats i l'anàlisi DAFO del territori. Aquestes sessions també han servit per obtenir documentació de referència i recursos amb informació estadística a escala regional.
- **Integració de les dades quantitatives i qualitatives:** La informació extreta de la documentació de referència ha estat essencial per contextualitzar les dades estadístiques mencionades al llarg del diagnòstic. La recopilació d'aquesta informació, juntament amb les dades estadístiques, ha permès elaborar la descripció de la província a l'apartat "2. Context territorial"; i l'anàlisi de la informació, dotada de narrativa i pensament ha estat emprada per l'elaboració dels apartats "3. Necessitats, reptes i objectius", "5. Anàlisi DAFO" i "6. Definició de l'Àrea Funcional de la Demarcació".

En el marc de l'OE 5.2 del Programa FEDER de Catalunya 2021 – 2027, la Generalitat de Catalunya (Direcció General de Fons Europeus i Ajuts d'Estat i la Direcció General d'Administració Local) juntament amb l'assessorament del Banc Europeu d'Inversions (BEI), estan treballant en la coordinació i assessorament de l'elaboració de les estratègies territorials integrades de Catalunya. Aquestes seran entregades a les Diputacions provincials, que són les beneficiàries del programa.

Previ a l'elaboració de les estratègies integrades finals, és necessari realitzar un informe de diagnosi dels territoris per tal de poder conèixer les dades més rellevants que fan relació a les diferents demarcacions. Amb l'anàlisi dels punts esmentats, i considerant el desenvolupament i el despoblament rural, es pretén obtenir una radiografia dels principals aspectes que defineixen un territori, identificar les necessitats del mateix i analitzar les oportunitats, amenaces, fortaleces i debilitats de la demarcació.

Objectiu de l'informe

Proporcionar una visió integral del context territorial de la demarcació de Tarragona, en el marc del diagnòstic de les demarcacions territorials. L'objectiu és comprendre millor les característiques i dinàmiques del territori, identificar oportunitats i desafiaments per al desenvolupament futur, així com assentar les bases del disseny de l'estratègia de l'Àrea Funcional.

Per a l'elaboració d'aquest informe, es treballarà amb la referència de la ja aprovada Agenda Rural de Catalunya on s'identifiquen les necessitats i reptes del territori rural per garantir-ne les condicions de vida i de desenvolupament.

L'Agenda Rural de Catalunya presenta 7 grans reptes:

- Persones, benestar i repte demogràfic.
- Transició ecològica.
- Territori connectat.
- Sistema agroalimentari.
- Gestió forestal.
- Innovació i dinamització social i econòmica.
- Governança.

Basant-se en aquests reptes, l'informe inclourà una descripció general del territori, l'explicació demogràfica i social, el context econòmic, les infraestructures i equipaments, i el context mediambiental. Aquestes seccions proporcionaran una visió completa i detallada de la demarcació, amb l'objectiu d'identificar les diferents realitats dins el mateix territori i les necessitats a impulsar per a evitar el despoblament de les seves zones rurals. Això permetrà crear una anàlisi DAFO per a concretar les casuístiques actuals del territori i, finalment, ajudarà a identificar la proposta de l'Àrea Funcional.

Disposar d'aquest diagnòstic servirà com a punt de situació del territori, permetent disposar d'informació per afinar en l'enfocament i les línies d'actuació de l'estratègia.

2.1 Descripció general del territori

La província de Tarragona està formada **per 184 municipis**, distribuïts en 10 comarques dins de les vegueries de les Terres de l'Ebre, el Camp de Tarragona i el Penedès¹. Té una **superfície total de 6.303 km²** i una **densitat de població de 134,5 hab/km²** (Idescat, 2023).

Situada al sud de Catalunya, inclou les comarques de l'Alt Camp, el Baix Camp, el Baix Ebre, el Baix Penedès, la Conca de Barberà, el Montsià, el Priorat, la Ribera de l'Ebre, el Tarragonès i la Terra Alta.

La **població de la demarcació de Tarragona** creix per sisè any consecutiu i se situa en **858.122 persones** (Idescat, 2024). Així doncs, la taxa de creixement total de la població tarragonina ha estat positiva, concretament del 21,10%, situant-se per sobre de la mitjana de Catalunya, equivalent al 17,90% (Idescat, 2022).

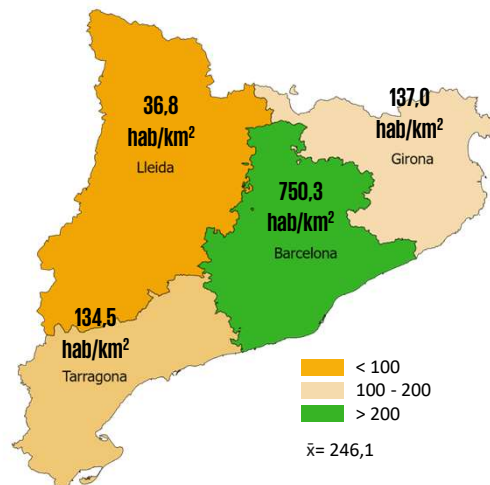
El creixement de la població a la demarcació de Tarragona és degut bàsicament a l'augment de la població de nacionalitat estrangera, que creix un 8,84% respecte a l'any 2022 (Idescat, 2022). En concret, el nombre d'estrangers se situa en 151.436 persones l'any 2023, representant un 17,85% de la població total de la demarcació (Idescat, 2023).

Aquest creixement demogràfic, però, es veu contraposat per una elevada taxa d'envelliment.

Tarragona té 184 municipis dels 947 que té Catalunya.

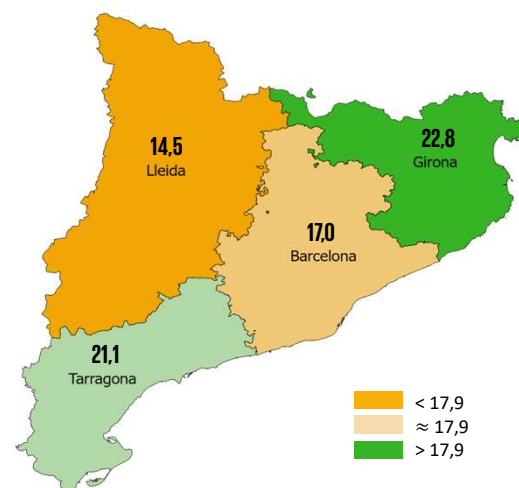
¹ La vegueria del Penedès té les comarques de l'Alt Penedès, el Garraf i l'Anoia que formen part de la província de Barcelona, mentre que el Baix Penedès és part de la de Tarragona.

Gràfic 1. Densitat de població per províncies. Comparativa amb la mitjana de Catalunya. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir d'estimacions de població. 2023 [Idescat. Anuari estadístic de Catalunya. Densitat de població. Comarques i Aran, àmbits i províncies.](#)

Gràfic 2. Taxa de creixement total poblacional brut per 1.000 habitants. Comparativa províncies de Catalunya. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir d'estimacions de població. 2022 [Idescat. Anuari estadístic de Catalunya. Taxa bruta de creixement total. Comarques i Aran, àmbits i províncies.](#)

¹ **Nota:** El símbol "≈" fa referència a una aproximació a la mitjana, no a l'equivalència (s'ha de considerar a la resta del diagnòstic). Addicionalment, $\bar{x}$ = la mitjana.

Tarragona segueix la tendència d'envelliment catalana

L'envelliment poblacional implica un canvi en l'estructura per edats de la població, en què les persones de més de 65 anys tenen un pes molt major. Això, introdueix, o agreuja, reptes com la dependència, la sanitat, la protecció social, etc. L'envelliment poblacional és una tendència estesa arreu del món, tant a països desenvolupats com en vies de desenvolupament (Statista, 2022).

Tarragona, amb una **taxa d'envelliment del 140%**, representa una societat envellida i **s'alinea amb la mitjana catalana, situada en 142,7%**. Catalunya compta amb sis comarques que superen el 200% de la taxa, tres de les quals es troben a la província de Tarragona: la Terra Alta, el Priorat i la Ribera d'Ebre, amb taxes d'envelliment del 243,8%, 235,3% i 205,2%, respectivament (Idescat, 2024).

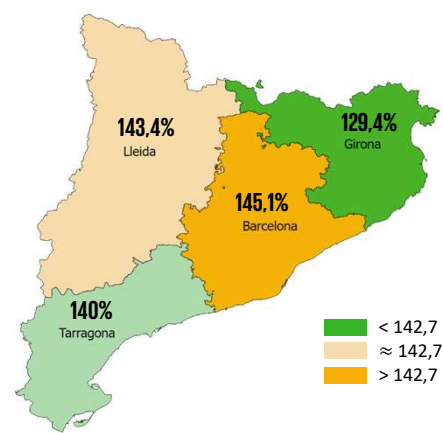
Tarragona té una societat envellida que s'alinea amb la mitjana catalana situada en 142,7%.

Tarragona, només per darrere de Barcelona en relació amb població amb estudis superiors

El nivell d'educació de la població és un indicador del desenvolupament i nivell d'ocupació de la societat, tant actual com futura. Un major nivell de formació es relaciona positivament amb el nivell de renda, ocupació i salut (INE, 2022).

En el cas de **Tarragona, el percentatge de població de 15 anys o més amb estudis superiors és del 29,62%**. Aquesta xifra situa Tarragona en una posició **alineada amb la província de Lleida (29,62%)**. Tot i que Tarragona no arriba al percentatge de Barcelona, que lidera amb un 36,71%, la demarcació mostra un nivell notable de formació superior entre la seva població (Idescat, 2022).

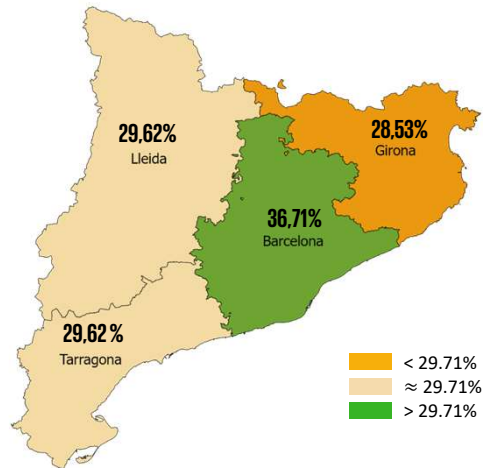
Gràfic 3. Índex d'envelliment de la població. Comparativa províncies de Catalunya. 2024.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir d'Indicadors demogràfics. 2024

<https://www.idescat.cat/pub/?id=inddt&n=915&geo=prov%3A43>

Gràfic 4. Percentatge de la població de 15 anys o més segons nivell de formació assolit. Educació superior. Comparativa provincial de Catalunya. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Estadística de Població. Per nivell de formació assolit. 2022 [Idescat. Cens de població i habitatges. Població. Per nivell de formació assolit. Catalunya](#)

Tarragona té un 29,62% de la població de 15 anys o més amb estudis de formació superior.

La demarcació de Tarragona ocupa una posició notable en el mapa econòmic de Catalunya

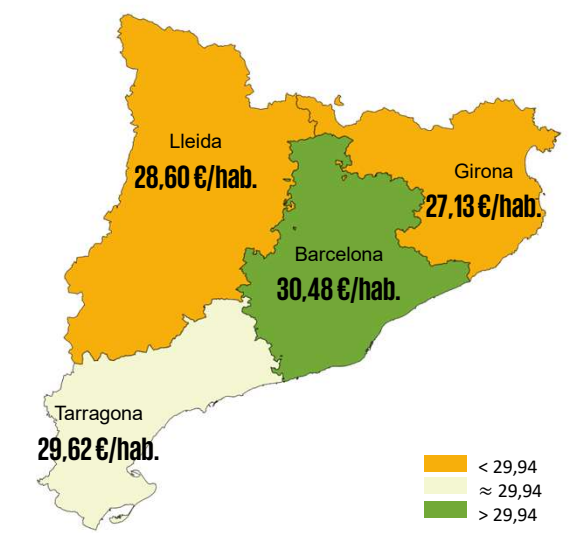
Amb un PIB per càpita de 29,62 €/hab, Tarragona es troba en una posició intermèdia dins el mapa econòmic de Catalunya (INE, 2021). Tot i no arribar al PIB per càpita de la província de Barcelona, amb només un punt percentual per sobre, Tarragona manté una economia que inclou sectors clau com el sector serveis i el sector agrícola.

Tarragona té un PIB per càpita de 29,62 €/hab, un punt per sota de Barcelona.

En la distribució dels centres de cotització per sectors econòmics, Tarragona presenta un perfil diversificat sense centrar-se en un sector concret

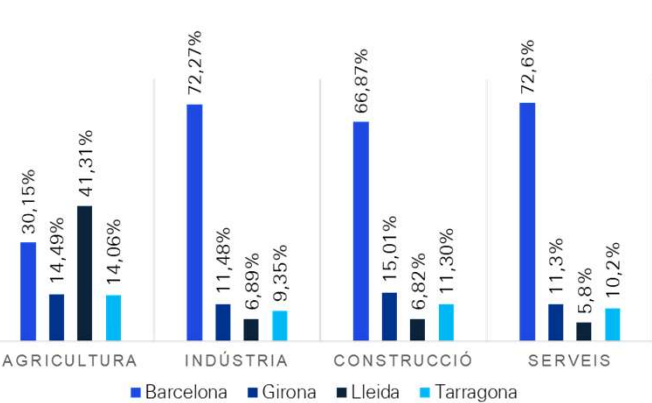
Catalunya és un territori on predomina majoritàriament el sector serveis com a motor del desenvolupament econòmic. Aquesta tendència també es reflecteix a la província de Tarragona, on el sector serveis representa un 79,39% de les empreses (Idescat, 2022). Tot i això, comparant la distribució d'empreses (comptes de cotització) entre els diferents sectors econòmics pel total d'empreses de cada sector a Catalunya, s'observa que, mentre que Lleida lidera en el sector agrícola i Barcelona en el sector serveis, Tarragona es presenta amb un perfil diversificat sense centrar-se en un sector específic. (Idescat, 2024).

Gràfic 5. PIB per càpita per províncies. Comparativa amb mitjana de Catalunya. 2021.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE. PIB i PIB per càpita. 2021.
https://ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736167628&menu=resultados&idp=1254735576581

Gràfic 6. Distribució de comptes de cotització per sectors econòmics. Comparativa províncies de Catalunya. 2024.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDECAT. Comptes de cotització. 2024
<https://www.idescat.cat/pub/?id=afic&n=14945&geo=prov%3A43>

Tarragona té una repartició equitativa entre els diferents sectors, a diferència de les altres províncies.

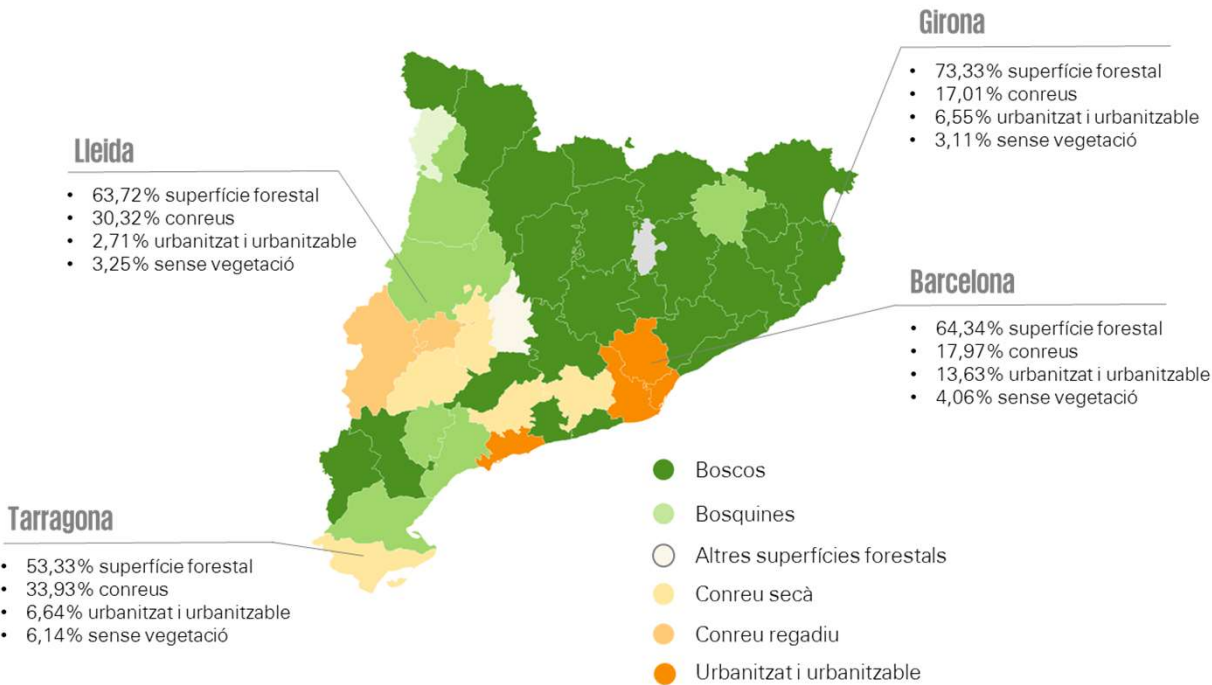
Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de la Seu Electrònica de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

Tarragona, concentra els usos del sòl en superfícies forestals i conreus

A continuació, s’observa per a cada comarca l'ús del sòl predominant, diferenciant entre: boscos, bosquines, altres superfícies forestals, conreu de secà, conreu de regadiu, urbanitzat i urbanitzable i sense vegetació. Per tal de simplificar l’anàlisi a través de les dades relatives, les categories de boscos, bosquines i altres superfícies forestals s’han unificat, així com les de conreu de secà i regadiu.

Tarragona és la província catalana amb el menor percentatge de sòl destinat a superfície forestal; en concret, un 53,33% del total del sòl tarragoní. D'altra banda, el 33,93% del sòl a la província de Tarragona està destinat als conreus. Aquesta tendència es repeteix a totes les províncies, ja que els dos usos principals són les superfícies forestals i els conreus (Idescat, 2022).

Gràfic 7. Usos del sòl. Comparativa comarques de Catalunya. 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes de l’IDESCAT, Departament d’Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. Nota: (1) Sòl urbà, urbanitzable i infraestructures. 2022 <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15180>

Tarragona és la província que més sòl destina a superfícies de conreus i que més percentatge de superfície sense vegetació presenta.

La xarxa de comunicacions és un element clau de la cohesió territorial i instrument necessari en la lluita contra la despoblació

La xarxa de comunicacions és assenyalada com un dels factors principals en l'enfortiment de la cohesió territorial. Així ho recull el Servei de Recerca del Parlament Europeu (2022), en el seu informe sobre abordatge de la despoblació a través de polítiques de cohesió.

La resolució del Parlament Europeu del 2018 sobre enfortiment econòmic, social i territorial a la Unió Europea demanava una major atenció als reptes de les àrees rurals i periurbanes, emfatitzant en la necessitat de donar suport al món rural amb inversió en projectes per l'economia local i la millora de la xarxa de transport, accessibilitat i connectivitat de banda ampla (Servei Recerca Parlament Europeu, 2022).

Tarragona, per sota de Barcelona, segon territori amb més hectàrees destinades a xarxa viària i ferroviària

Respecte a la xarxa viària de Tarragona, els mapes mostren la concentració d'articulació del territori a les zones del litoral de la demarcació. La xarxa viària de Tarragona representa un 18,68% del total d'hectàrees destinades a aquestes infraestructures a Catalunya, per sota de Barcelona, que representa un 44,24%.

Les principals vies de la xarxa viària s'articulen al voltant de la capital i les ciutats més poblades de la província.

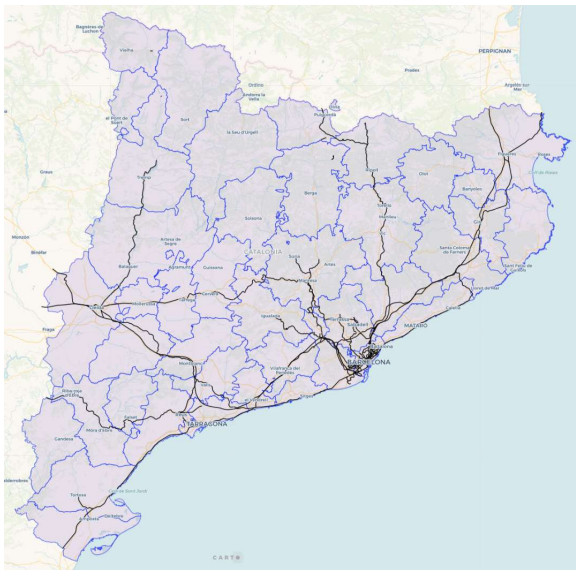
De la mateixa manera, la xarxa ferroviària coincideix amb l'àrea que abasta la xarxa viària. Aquesta xarxa representa el 22,60% del total d'hectàrees destinades a infraestructures ferroviàries a Catalunya, per sota de Barcelona (45,15%), i per damunt de Girona (14,08%) i Lleida (18,16%) (Generalitat de Catalunya, 2024).

Gràfic 8. Xarxa de vies d'alta capacitat de Catalunya. 2016.

Font: VIACAT, Observatori viari de Catalunya. 2016.
https://territori.gencat.cat/web/.content/home/03_infraestructures_i_mobilitat/01_carreteres/viacat/documents/mapes_gener_2016/M1_Portada.pdf

Gràfic 9. Xarxa ferroviària de Catalunya. 2018.

Font: Generalitat de Catalunya, Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació. 2018.
https://territori.gencat.cat/web/.content/home/03_infraestructures_i_mobilitat/01_carreteres/viacat/documents/mapes_gener_2016/M1_Portada.pdf

Disposar d'una bona capilaritat viària i ferroviària és crucial per a la cohesió territorial i prevenir, així, possibles causes del despoblament rural.

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de l'Ens amb el CVE 9AA16E9E94864E19AA894DAB24990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

Taula 1. Xarxa viària en quilòmetres per tipus de via. Províncies i Catalunya. 2022.

Tipologia	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Autopistes de peatge	95 km	0 km	0 km	11 km	105 km
Autopistes lliures i autovies	617 km	218 km	222 km	305 km	1.362 km
Carreteres multicarriil	60 km	31 km	10 km	40 km	142 km
Carreteres de calçada única	3.165 km	2.174 km	2.650 km	2.412 km	10.401 km
Total	3.937 km	2.423 km	2.882 km	2.768 km	12.010 km

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Xarxa viària. Per tipus de via. Províncies. 2022. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=16226>

Observant les xarxes viàries per tipus de via de la província de Tarragona, s'identifica que és la tercera demarcació en acumular més quilòmetres de carreteres, sobre els quals es constata una clara concentració d'aquests quilòmetres totals, destinats a la xarxa viària, en carreteres de calçada única. Concretament, el 87,14% dels quilòmetres totals corresponen a aquest tipus de via, representant 2.412 quilòmetres dels 2.768 totals. En contraposició, Tarragona disposa de 40 quilòmetres de carreteres multicarriil, però alhora és el valor més elevat de tota Catalunya, rere de Barcelona, que compta amb 60 quilòmetres. Addicionalment, la província disposa d'un total de 305 quilòmetres d'autopistes lliures i autovies, corresponent al segon valor més alt de Catalunya, rere de Barcelona. Finalment, a diferència de Girona i Lleida, Tarragona disposa d'11 km de xarxa viària destinats a autopistes de peatge.

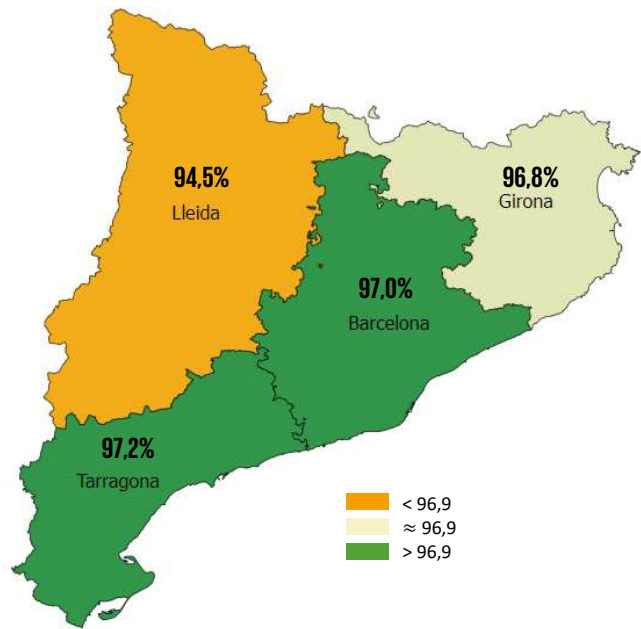
L'accés a internet a Catalunya és estès

Les llars catalanes tenen un accés molt majoritari a internet arreu del territori. Les dades mostren la proporció de llars amb algun membre de 16 a 74 anys amb accés a connexió a internet de banda ampla (llars que disposen d'un tipus de connexió xDSL, com ara ADSL, i altres connexions fixes, com la xarxa de cable i les connexions sense fils).

La mitjana de Catalunya de llars amb accés a banda ampla se situa en el 96,9%. Entorn aquesta dada, es distingeix en el mapa per cadascuna de les províncies si es troben per sota, per sobre o alineades amb la mitjana.

En el cas de la província de Tarragona, el percentatge de llars amb accés a banda ampla se situa en el 97,2%, per sobre de la mitjana catalana. Cal esmentar que, de les 10 comarques tarragonines, sis es troben per sota de la mitjana autonòmica. Les comarques amb menor proporció de llars amb banda ampla són el Priorat, amb un 95,5%; i la Terra Alta, amb un 95,7% de les llars.

Gràfic 10. Proporció de llars amb connexió a internet de banda ampla per províncies. 2021.

% de llars amb algun membre de 16 a 74 anys.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Enquesta territorial TIC a la llar. 2021. <https://www.idescat.cat/pub/?id=tict&n=1329&geo=com>

2.2 Context demogràfic i social

A continuació, s'exposen diversos indicadors clau per a una anàlisi demogràfica i social detallada. Dins dels indicadors demogràfics, s'inclouen la densitat de població i la població; els usos del sòl; l'índex d'envelliment; l'índex de dependència de la gent gran; les taxes de natalitat i mortalitat; la taxa bruta de creixement; i la població estrangera.

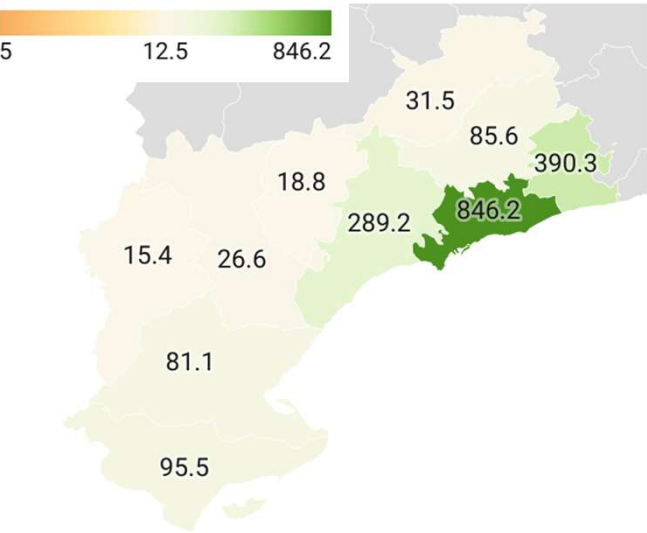
Pel que fa als indicadors socials, s'inclouen indicadors d'educació que reflecteixen el grau de formació acadèmica de la societat. Els indicadors de desigualtat i pobresa s'analitzen a partir de l'índex de Gini i el percentatge de població sota el llindar de la pobresa, mostrant les diferències en la distribució de la riquesa. Finalment, s'inclouen indicadors de venda i lloguer d'habitatge.

Indicadors demogràfics

La província de Tarragona comprèn una superfície total de 6.303 km² i una densitat de població de 136,15 hab./km² (Idescat, 2023). La comarca que presenta una densitat de població més elevada és el Tarragonès, amb 846,2 hab./km², que equival a una població total de 270.237 habitants distribuïts en 319 km² de superfície comarcal. La segueix el Baix Penedès, amb una població total de 115.701 habitants distribuïda en 296 km², equivalent a una densitat poblacional de 390,3 hab./km². Per contra, la comarca que presenta una densitat de població menor és la Terra Alta, amb 11.473 habitants distribuïts en 743 km² i, per tant, amb una densitat poblacional de tan sols 15,4 hab./km². L'Alta Ribagorça té una de les densitats poblacionals més baixes de tota la província de Lleida, amb 18,8 hab./km², concretament 9.360 habitants distribuïts en 499 km² (Idescat, 2023).

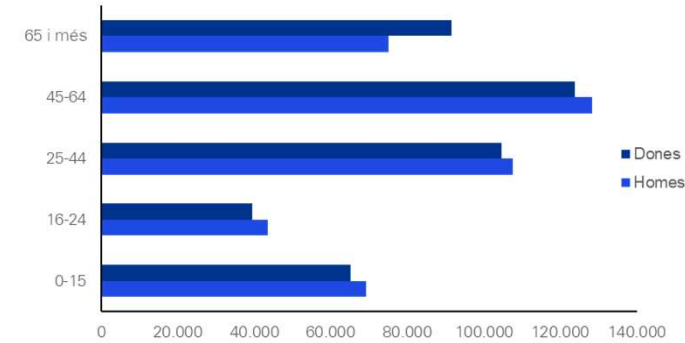
La població de Tarragona és de 858.122 persones, a 1 de gener de 2024, que representen el 10,70% de la població catalana (Idescat, 2024). D'aquest total, el 29,7% es troba en el rang d'edats d'entre 45 i 64 anys, representant el grup més nombrós de la demarcació. Seguidament, el rang d'edats de 25 a 44 anys constitueix el 25,01%. Per contra, el grup més minoritari és el de les persones entre 16 i 24 anys de la població, que representen un 9,79% del total (Idescat, 2023).

Gràfic 11. Densitat de Població (hab/km²).Província de Tarragona. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir d'Estimacions de població. 2023 [Idescat. Anuari estadístic de Catalunya. Densitat de població. Comarques i àmbits i províncies.](https://www.idescat.cat/anuari/indicadors/?id=aec&n=15233&t=202300&lang=es)

Gràfic 12 . Població per sexe i grups d'edat. Província de Tarragona. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir d'Estimacions de població. 2023. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15233&t=202300&lang=es>

En termes de **distribució territorial**, l'Alt Camp acull 56.076 habitants; el Baix Camp, 201.647; la Conca de Barberà, 20.480; el Priorat, 9.360; el Baix Penedès, 115.701; el Tarragonès, 270.237; la Terra Alta, 11.473; la Ribera d'Ebre, 22.040; el Montsià, 70.244; i finalment, el Baix Ebre, 81.334. Així doncs, la comarca que acull el percentatge més gran d'habitants és el **Tarragonès, amb un 31,50% del total** (Idescat, 2023).

En l'àmbit municipal, destaca la **capital de la província, la ciutat de Tarragona**, amb una població total de 138.326 persones. En aquesta, la densitat de població ascendeix als 2.389,9 hab/km² (Idescat, 2023).

En relació amb l'evolució demogràfica, les projeccions mostren que **la població de la província va experimentar un augment del 2,13% entre els anys 2022 i 2023**, passant de 830.906 habitants a 848.592, i un altre augment de l'1,12% entre els anys 2023 i 2024, passant dels 848.592 habitants a 858.122 (Idescat, 2024).

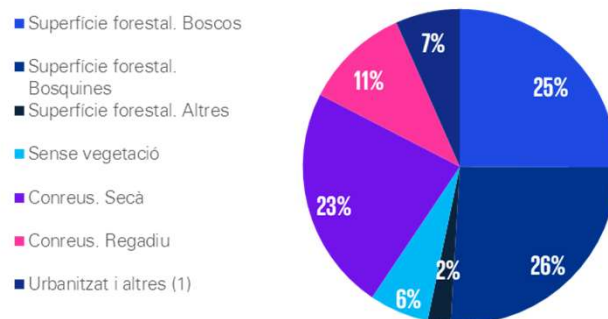
Un altre punt a considerar són els usos del sòl, que sovint reflecteixen tendències demogràfiques.

De la superfície total, 6.303 km², equivalent a 630.300 hectàrees, es destaca que el **53,33% correspon a superfície forestal, concretament boscos, bosquines i altres**, sent la superfície predominant a la província. En segon lloc, el **conreu de secà representa un 23,10%** de la superfície del territori. En canvi, un 6,64% del territori tarragoní està ocupat per superfícies urbanitzades, zones urbanitzables i infraestructures (Idescat, 2022).

Predomini de la superfície forestal, que representa un 53,33% del sòl.

Adicionalment, tal com destaca l'Agenda Rural de Catalunya, la província de Tarragona destaca per municipis de tipologia **rural poc poblats i agraris, i pols rurals i corones urbanes**, fet que encaixa amb els usos del sòl de la demarcació mostrats anteriorment. (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, 2023).

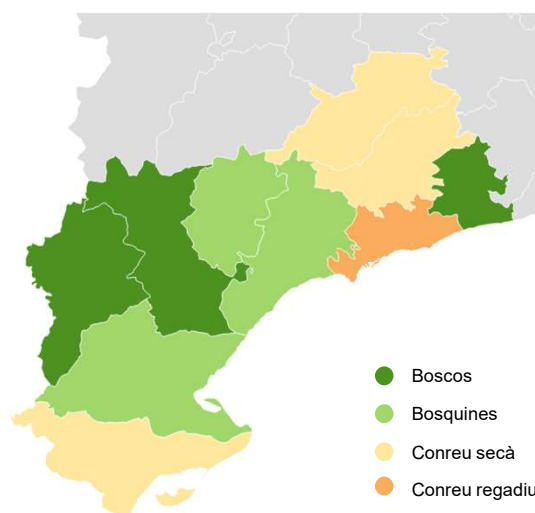
Gràfic 13. Usos del sòl a la província de Tarragona. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Idescat, departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. 2022. Nota: (1) Sòl urbà, urbanitzable i infraestructures.

<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15180&tema=TERRI>

Gràfic 14. Ús del sòl predominant per comarques. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Idescat, departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. 2022. Nota: (1) Sòl urbà, urbanitzable i infraestructures.

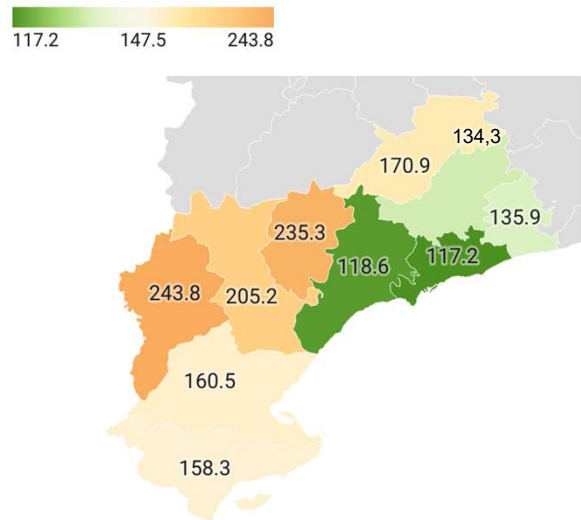
<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15180&tema=TERRI>

Tal com s'ha mencionat, s'observa que el 15,86% de la població total de la província de Tarragona, correspon al rang d'edats de 0 a 15 anys (134.584). Per altra banda, el 64,50% correspon al rang d'edats de 16 a 64 anys i, finalment, 166.650 persones, un 19,64% de la població, tenen 65 o més anys (Idescat, 2023).

Pel que fa a l'anàlisi de la població, **l'índex d'envelliment, en l'àmbit provincial, és del 140%** (Idescat, dada provisional del 2024), un 4,87% més respecte a l'any 2023 (133,5%). Aquest indicador calcula la relació entre la població de 65 anys o més i la població menor de 15 anys; per tant, a la província de Tarragona hi ha 140 persones de 65 anys o més per cada 100 menors de 15 anys.

Comarcament, **la Terra Alta és la comarca que presenta la població més envellida del territori tarragoní**, amb un índex d'envelliment equivalent al **243,8%**, l'any 2023. En canvi, la comarca amb un índex d'envelliment més baix és el Tarragonès, que presenta un valor de 117,2% (Idescat, 2023).

Gràfic 15. Índex d'envelliment per comarques. Província de Tarragona. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Indicadors demogràfics, 2023.
<https://www.idescat.cat/pub/?id=inddt&n=915&geo=prov%3A43>

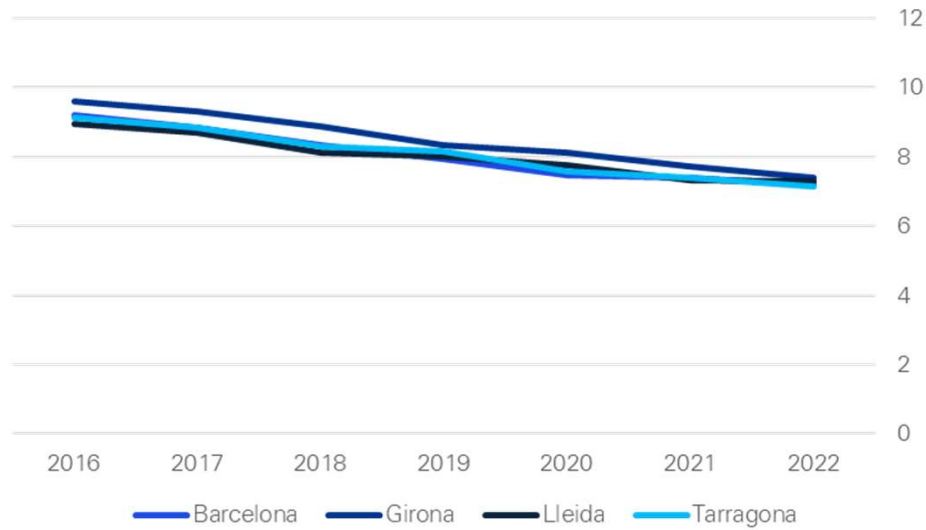
En relació amb aquest indicador, és convenient **analitzar l'índex de dependència de la gent gran, sent aquest del 30,2%** en el primer període de 2024, un punt percentual per sobre de l'any 2023 (29,1%). A l'àmbit comarcal, cal destacar la comarca de la Terra Alta, amb un índex equivalent al 48,5% l'any 2023. El Priorat i la Ribera d'Ebre també presenten índex elevats equivalents al 41,7% i al 40,9%, respectivament. Contràriament, la comarca tarragonina del Tarragonès té el menor índex de dependència de la gent gran, essent aquest del 26,6% (Idescat, 2023). Aquestes dades indiquen que hi ha una **càrrega significativa sobre la població activa**, ja que un percentatge substancial de la població és gran i probablement necessita suport econòmic, serveis de salut i altres formes d'assistència.

Adicionalment, per comprendre la dinàmica de creixement de la població tarragonina, es consideren la taxa de natalitat i la de mortalitat. Concretament, **la taxa bruta de natalitat a la província de Tarragona és de 6,88 naixements per cada 1.000 habitants**, mostrant una tendència decreixent respecte anys anteriors i posicionant-se per sota de la taxa de natalitat de la resta de províncies catalanes. Les comarques de Tarragona que presenten una taxa de natalitat bruta més elevada són el Baix Camp i el Tarragonès, ambdós amb aproximadament 7 naixements per cada 1.000 habitants. Per contra, la comarca de Terra Alta presenta un valor més baix per a aquest indicador, amb 5,32 naixements per cada 1.000 habitants, seguida de la Ribera d'Ebre, amb 5,99 naixements, segons dades provisionals de 2023 (Idescat, 2023).

Per altra banda, la província de Tarragona mostra una **taxa bruta de mortalitat de 9,43 per mil habitants**, l'any 2022, que posiciona la província com a la segona de Catalunya amb una taxa bruta de mortalitat més elevada rere de la província de Lleida (10,24 defuncions per cada 1.000 habitants). A l'àmbit comarcal, la Terra Alta presenta la taxa bruta de mortalitat més elevada equivalent a 17,31 defuncions per mil habitants, seguida del Priorat (15,34 ‰). Per contra, el Tarragonès és la comarca que presenta una taxa bruta de mortalitat més baixa, 8,25 ‰; directament seguida del Baix Camp, 8,52 ‰; i el Baix Penedès, 8,68 ‰ (Idescat, 2022).

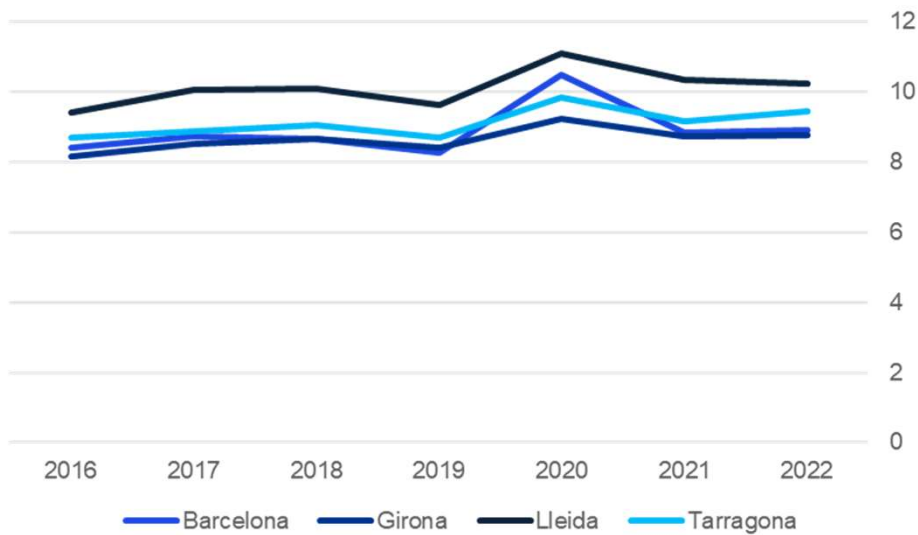
A continuació, s’observa l’evolució de les taxes de natalitat i mortalitat, respectivament, de les 4 províncies de Catalunya, de l’any 2016 a l’any 2022:

Gràfic 16. Comparativa de l'evolució de la Taxa bruta de natalitat entre les quatre províncies. 2016-2022. Unitats: Taxa per 1.000 habitants.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l’IDESCAT. Estadística de naixements; Estimacions de població. 2016-2022 <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15242>

Gràfic 17. Comparativa de l'evolució de la Taxa bruta de mortalitat entre les quatre províncies. 2016-2022. Unitats: Taxa per 1.000 habitants.

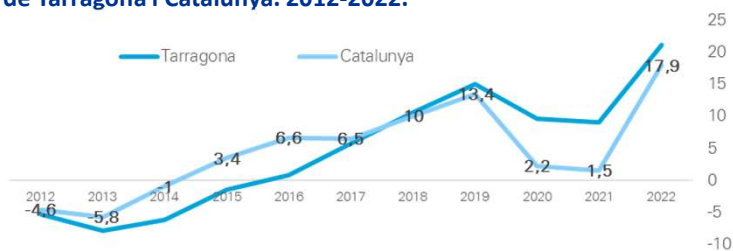
Font: Elaboració pròpia amb dades de l’IDESCAT. Estadística de defuncions; Estimacions de població. 2016-2022 <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15243>

Pel que fa a la **taxa bruta de creixement total** de la província, aquesta indica que la població de la demarcació ha augmentat al voltant de 21 persones per mil habitants, situant-se per sobre de la mitjana de Catalunya, essent aquesta del 17,90‰ l'any 2022 (Idescat, 2022).

Per entendre aquest creixement poblacional, s'ha estudiat el creixement natural de la població, és a dir, la diferència entre el total de naixements i el total de defuncions, exclouent així l'impacte de la migració. En aquest cas, Tarragona presenta una **taxa bruta de creixement natural** negativa l'any 2022 amb valor de -2,3, indicant que la taxa de mortalitat és major que la natalitat (Idescat, 2022).

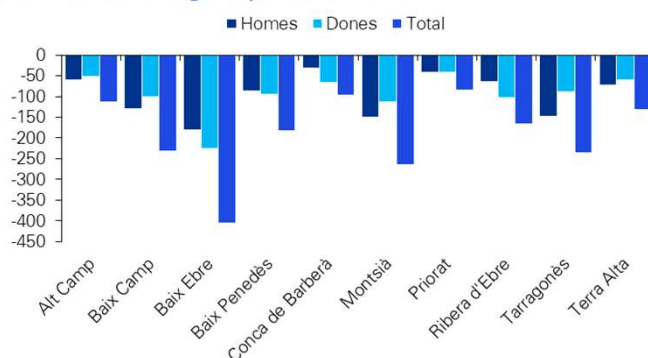
Així i tot, gràcies a aquestes dades es pot saber que el creixement de la població a la província de Tarragona és degut al creixement de la població de nacionalitat estrangera. Concretament, la **taxa bruta de creixement migratori** per mil habitants és de **23,16** l'any 2022 (Idescat, 2022). La població estrangera representa un 17,85% sobre la població total de la província, equivalent a un total de 151.436 estrangers, l'1 de gener del 2023 (Idescat, 2023).

Gràfic 18. Comparativa Taxa bruta de creixement total. Província de Tarragona i Catalunya. 2012-2022.

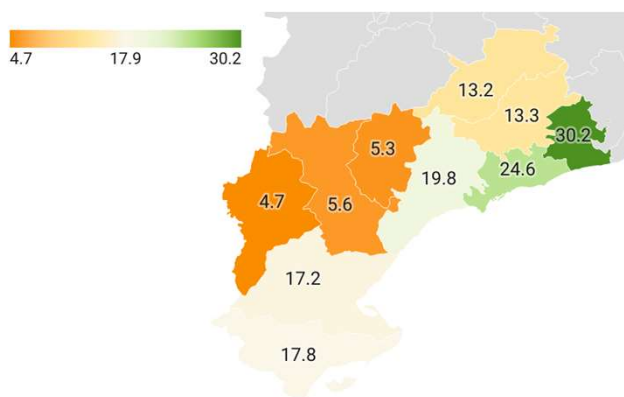
Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir de les Estimacions de la població dels anys 2012-2022. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15245&lang=es>

Gràfic 19. Creixement natural de la població a nivell comarcal a la província de Tarragona per sexe. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Estadística naixements i defuncions; Estimacions de població. 2022. <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15240>

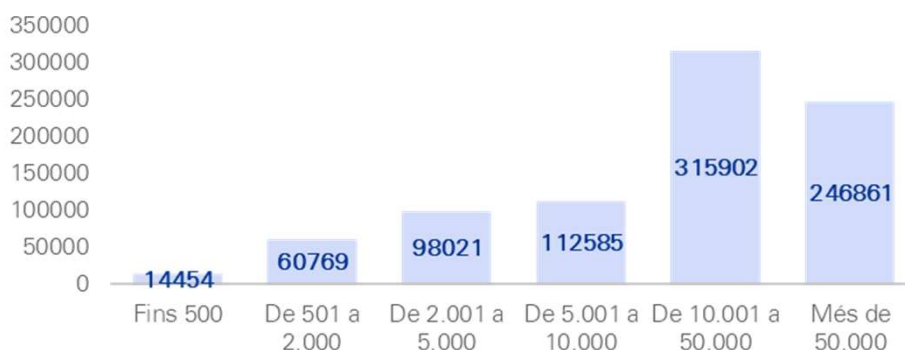
Gràfic 20. Taxa bruta de creixement total. Província de Tarragona. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir d'Estimacions de població. 2022 <http://www.idescat.net/indicadors/?id=aec&n=15245>

En últim lloc, i considerant la finalitat del diagnòstic, s'ha realitzat una anàlisi de la població en funció de la mida del municipi, per saber on es troba la major concentració de població en la província de Tarragona. Analitzant el territori tarragoní per trams de població, **315.902 persones, el 36,81%, es troben en municipis de 10.001 a 50.000 habitants, mentre que la menor concentració de població es troba en municipis de fins a 500 habitants, 14.454 habitants en total, l'1,68%** (Idescat, 2023).

Gràfic 21. Població en funció de la mida del municipi. Província de Tarragona. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE. 2023 <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15226&lang=es>

Indicadors socials

Havent repassat els principals indicadors demogràfics, s'analitzaran els indicadors de caire més social.

En el marc dels indicadors educatius, s'analitza el **nivell de formació assolit** per la població tarragonina de 15 o més anys. S'observa que 105.426 persones (14,93% del total) han assolit el nivell d'educació primària o inferior, 229.838 persones (32,56% del total) la primera etapa d'educació secundària i similar, 161.559 persones (22,89% del total) la segona etapa d'educació secundària i similar i, finalment, 209.109 persones (29,62% del total) han assolit el nivell d'educació superior (Idescat, 2022).

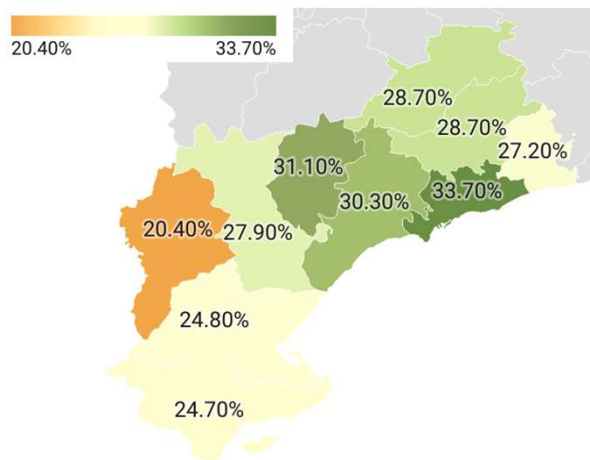
A escala comarcal, cal destacar que el Tarragonès és la comarca que presenta un nombre més elevat de persones de 15 anys o més que han assolit el nivell d'educació superior, representant el 33,70% de la població de la demarcació, seguit de la comarca del Priorat amb un 31,10%. Per contra, les comarques amb menys població amb estudis superiors són la Terra Alta, amb el 20,40% de la població; el Montsià, amb un 24,70%; i el Baix Ebre, amb un 24,80% (Idescat, 2022).

Gràfic 22. Nivell de formació assolit. Població de 15 anys o més. Província de Tarragona. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE. 2022. <https://www.idescat.cat/pub/?id=censph&n=7104&t=&geo=prov:43>

Gràfic 23. Percentatge de població de 15 anys o més amb estudis superiors per comarques. Província de Tarragona. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Estadística de Població. Per nivell de formació assolit. 2022. https://www.idescat.cat/pub/?id=censph&n=7104&hist=taules%2Fv2%2Fcensph%2F7104%2F20170%2Fcom%2Fdata%3F_LAST_%3D2%5Ec%3D2%2Fr%3D1%2Ft%3D-1c%3B-0d%2C0%3B-2c%2Fe%3D0

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de la Seu Electrònica de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DAB24990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

Per analitzar el **nivell de desigualtat i pobresa** a la província de Tarragona, s’observa l’**índex de Gini**, mesura econòmica que serveix per calcular la desigualtat d’ingressos que hi ha entre els ciutadans d’un territori, que en aquest cas presentava un valor de 31,6% l’any 2021 (INE, 2021).

En aquest sentit, Tarragona se situa lleugerament per sota de l’índex Gini de Catalunya, de 31,9% (INE, 2021). Aquest valor indica que la desigualtat d’ingressos a la província no és extremadament alta, encara que hi ha una certa disparitat entre els ingressos dels habitants.

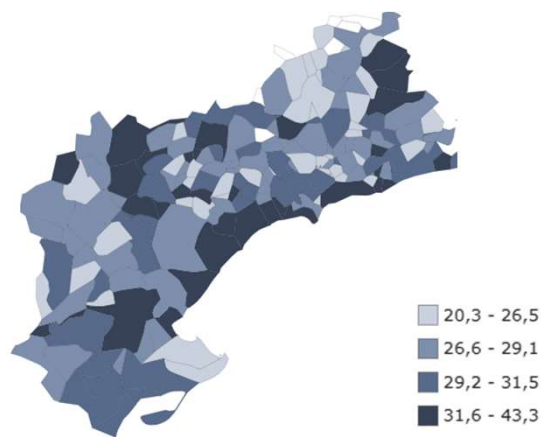
A escala municipal, destaca Vandellòs i l’Hospitalet de l’Infant, municipi situat al Baix Camp, amb un índex de Gini del 38,5%, el més alt de la demarcació. El segueixen els municipis de Querol (Alt Camp) amb un 37,4% i Mont-roig del Camp (Baix Camp) amb l’índex de Gini de 39,2%. També convé destacar la capital de la província, Tarragona, amb un índex del 36,7 %. Aquest fet indica que la distribució dels ingressos no és igual a la totalitat de la demarcació, existint una desigualtat moderada-alta (Gràfic 23) (INE, 2021).

Tarragona té un índex de Gini de 31,6%, inferior a la mitjana de Catalunya.

Finalment, en l’àmbit de l’habitatge, el **preu mitjà d’habitatges** de segona mà a la província de Tarragona va ser de 1.545,29 €/m² l’any 2022, per sobre del preu de Lleida (1.342,57 €/m²) i per sota del de Girona (2.187,14 €/m²) i Barcelona (2.712,11 €/m²). Cal remarcar les comarques tarragonines amb un preu d’habitatge més elevat i més baix, sent el Tarragonès amb un preu mitjà de 1.729,52 €/m² i la Ribera d’Ebre amb un preu mitjà de €/m², respectivament (Idescat, 2022). Pel que fa al preu mitjà d’habitatge d’obra nova a la província de Tarragona, aquest és de 1.844,89 €/m² l’any 2022, destacant la comarca del Tarragonès, que en presenta el preu més elevat, sent aquest de 2.046,22 €/m² i la Ribera d’Ebre amb el preu més baix, 766,87 €/m² (Idescat, 2022).

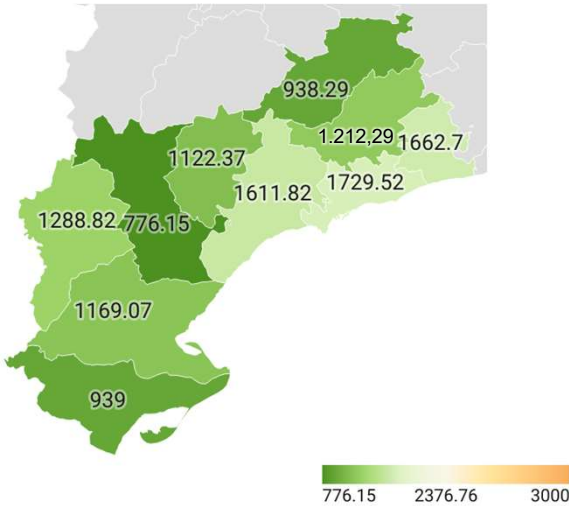
Per altra banda, el **preu mitjà del lloguer** d’habitatges és de 9,1 €/m² amb data de maig de l’any 2024, el que suposa una evolució en el preu de +8,3% respecte el maig de 2023 (Idealista, 2024).

Gràfic 24. Índex de Gini per municipis. Província de Tarragona. 2021.

Font: INE - Instituto Nacional de Estadística. Índex de Gini. 2021.
https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=37718#_tabs=mapa

Gràfic 25. Preu mitjà de venda d’habitatges de segona mà per metre quadrat per comarques (en euros). 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l’IDESCAT, a partir Departament de Territori i Sostenibilitat. Secretaria de l’Agenda Urbana i Territori. 2022.
<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15707&t=202200-201300>

Les principals dades del context demogràfic i social

A continuació, es mostren les principals dades descriptives de la demarcació de Tarragona:

184 municipis
dels 947 que té Catalunya

Densitat de població
134,5 hab/km²

53,33% del sòl destinat a
superfície forestal

10 comarques
de les 43 que té Catalunya

858.122
habitants

Representen el 10,70% de la
població total de Catalunya

(Idescat, 2024)

La província de Tarragona comprèn una superfície total de 6.303 km² i una densitat de població de 134,5 hab/km², lleugerament per sota de la província de Girona, que compta amb una densitat poblacional equivalent a 137 hab/km².

La demarcació es pot dividir entre les zones de l'àrea costanera i els grans municipis del Camp de Tarragona i, per altra banda, l'àrea rural i els petits municipis del Camp de Tarragona, presentant una notable diferència demogràfica entre ambdues. Un dels factors que explica aquest fenomen són les característiques del sòl, dificultant l'accés a les zones rurals amb una alta proporció de superfície forestal.

2na taxa de mortalitat més alta de Catalunya

9,43 defuncions per mil
habitants

140%
Índex d'envelliment

29,62 %

de la població amb
nivell d'educació
superior assolit

La població creix en
aproximadament 21 persones
per mil habitants

Taxa bruta de creixement total
superior a la mitjana de Catalunya

La demarcació de Tarragona, que presenta un creixement demogràfic per sobre de la mitjana de Catalunya, **creix de forma positiva**. En gran part, a causa de l'**augment de població estrangera**; fet que **genera un repte a l'hora de gestionar l'acollida i els serveis d'aquesta població**.

Ahora, el ritme **d'envelliment de la població tarragonina**, també **suposa un repte per a la demarcació**, ja que, més enllà de la demografia, **necessita recursos d'atenció social i sanitària que puguin donar resposta al repte**.

2.3 Context econòmic

Per a l'anàlisi de la situació econòmica de la demarcació de Tarragona, s'han considerat els següents indicadors, que es repassen a continuació, amb el suport de dades i algun gràfic: VAB i PIB per càpita; sectors econòmics; teixit empresarial; turisme; ocupació i atur; i renda familiar disponible.

Aquests indicadors han de proporcionar una radiografia de la zona en termes econòmics a través de dades descriptives de caire quantitatiu.

VAB i PIB per càpita

En comparació amb la mitjana catalana, equivalent a 29,94 milers d'euros, el **PIB per càpita de la província tarragonina és de 29,62 milers d'euros, lleugerament per sota de la mitjana catalana** (INE, 2021). A nivell comarcal, la Ribera de l'Ebre, amb un PIB per càpita de 62,4 milers d'euros, destaca com a la comarca amb el valor més elevat. Pel que fa a la resta, l'Alt Camp presenta una riquesa de 33,5 milers €/hab.; el Baix Camp, 24,5 milers d'€/hab.; la Conca de Barberà, 30,5 milers d'€/hab.; el Priorat, 18,9 milers d'€/hab.; el Baix Penedès, 17,5 milers d'€/hab.; el Tarragonès, 33,3 milers d'€/hab.; la Terra Alta, 27,5 milers d'€/hab.; el Montsià, 20,5 milers d'€/hab. i el Baix Ebre, 23,6 milers d'€/hab. (Idescat, 2021).

En relació amb el **valor afegit brut (VAB)**, la província de Tarragona va presentar una **evolució del +5,1% l'any 2022**, per sota de l'evolució de Barcelona (+5,65) i Girona (+6,5%), però per sobre de l'evolució de Lleida (-3,1%) (BBVA, 2023). A l'àmbit comarcal, el Tarragonès va ser la comarca tarragonina que va presentar un valor més elevat, equivalent a 8.075,6 milions d'euros (0,3% provinent del sector agrícola, 30,2% del sector industrial, 4,6% del sector de la construcció i, amb un percentatge majoritari, 64,9% procedent del sector serveis), seguida de la comarca del Baix Camp amb un VAB de 4.435,4 milions d'euros. Per contra, les dues comarques amb un VAB més baix van ser la Terra Alta (287,3 milions d'euros) i el Priorat (160,2 milions d'euros) (Idescat, 2021).

Sectors econòmics

El **sector econòmic més important** de la província de Tarragona és el **sector serveis, representant el 79,39%** de les empreses del territori, seguidament del sector de la construcció amb un 11,33%, l'industrial amb un 7,87% i, finalment, l'agrícola, amb tan sols un 1,41% de les empreses (Idescat, 2022).

Adicionalment, cal destacar la indústria petroquímica al Camp de Tarragona, que a l'any 2021 sumava un total de 12.385 treballadors, i a les comarques més rurals, com el Priorat o la Terra Alta, la indústria vinícola.

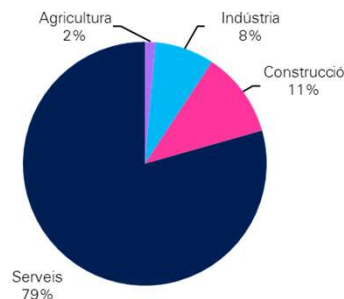
Teixit empresarial

En la totalitat de la província, les empreses registrades al territori tarragoní són un total de 52.172, 18.313 de les quals formen part del sector comercial, transport i hostaleria. Respecte a Catalunya, el total d'empreses registrades a la província de Tarragona representen el 8,82% del total, equivalent a 591.734 empreses (INE, 2023).

Turisme

Pel que fa al **turisme**, la província tarragonina compta amb 835 allotjaments turístics, representant el 13,78% del total de Catalunya. Conjuntament, aquests allotjaments tenen una capacitat de 138.613 places, representant el 22,56% del total de Catalunya. Això posiciona Tarragona com a la **província catalana amb menys places d'allotjaments turístics rere de Lleida**, que en presenta un total de tan sols 47.280 (Idescat, 2022). D'aquests 835 allotjaments, 387 són establiments hotelers, 65 càmpings i 383 allotjaments de turisme rural.

Gràfic 26. Comptes de cotització per sectors. 2024.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'IDESCAT, a partir dels fitxers d'afiliacions i comptes de cotització de la Tresoreria General de la Seguretat Social. 2024. <https://www.idescat.cat/pub/?id=afic&n=14942&geo=prov%3A43>

En l'àmbit comarcal, el Tarragonès destaca amb el nombre més elevat d'establiments hotelers (130) i càmpings (25), mentre que el Baix Camp lidera en establiments de turisme rural (61) (Idescat, 2022). Pel que fa a les places totals d'allotjaments turístics, el Tarragonès compta amb el nombre més alt, amb un total de 75.498 places, seguit pel Baix Camp amb 35.300 places. La comarca amb menys allotjaments turístics és la Ribera d'Ebre (50), i la que disposa de menys places és l'Alt Camp (927) (Idescat, 2022).

El preu mitjà d'allotjament amb un mes d'antelació el juny de 2023 va ser de 93€/nit en hotels de tres estrelles (amb una variació interanual 2022-2023 del +8%), 115 €/nit per a hotels de quatre estrelles (amb una variació interanual del +6%) i 266 €/nit per a hotels de cinc estrelles (amb una variació interanual del +10%) (Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, juny 2023).

Ocupació i atur

Paral·lelament, la província té un total de 357.260 afiliats a la Seguretat Social, dels quals el 54,08% són homes (193.190 persones) i 45,92% dones (164.070 persones) (Idescat, 06/2024). En comparació amb l'any 2022, hi ha hagut un augment del 5,49% en el nombre total d'afiliats.

La demarcació té una **taxa d'ocupació sobre la població en edat de treballar (de 16 a 64 anys) de 66,9%**, amb una variació interanual de -2,5 punts percentuals (Observatori del Treball i Model Productiu, 2n trimestre de 2024).

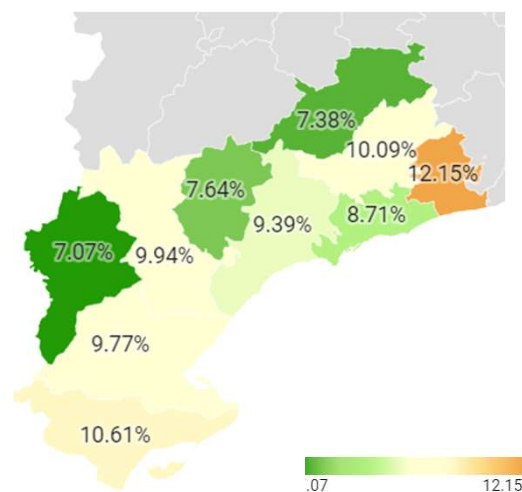
Respecte a l'**atur registrat**, la demarcació de Tarragona presenta aproximadament 40.190 aturats, dels quals el 41,04% són homes i 58,96% restant són dones. Concretament, la **taxa d'atur de la província és de 13,4%**, situant-se a més de cinc punts percentuals respecte el segon trimestre de 2023 (8,1%) i a gairebé dos punts percentuals per sobre del segon trimestre de 2022 (11,2%), sent la **província catalana amb major nombre d'aturats** (Idescat, 2n trimestre de 2024) (Idescat, 2n trimestre de 2023) (Idescat, 2n trimestre de 2022). Més detalladament, el 65,64% dels aturats es troben al sector serveis, el 3,98% al sector agricultor, ramaderia, silvicultura i pesca, el 8,79% al sector de la construcció, 8,93% al industrial i el 7,9% dels aturats no tenien feina prèviament (Idescat, 2023).

Comarcament cal destacar el Baix Penedès amb una taxa d'atur del 12,15%, la més alta de la demarcació (Gràfic 27). Seguidament del Montsià, amb una taxa d'atur del 10,61%.

Renda familiar

Pel que fa al conjunt de llars, la **renda familiar disponible bruta (RFDB)** a la província va ser de 15.861,6€/hab l'any 2021. Aquest indicador, calculat amb la renda mitjana per llar, indica el nivell de benestar econòmic de les famílies. Respecte a les comarques, l'Alt Camp presenta una RFDB per habitant equivalent a 16.512€; el Baix Camp, 16.254€/hab; la Conca de Barberà, 16.692€/hab; el Priorat, 15.298€/hab; el Baix Penedès, 15.343€/hab; el Tarragonès, 16.229€/hab; la Terra Alta, 14.108€/hab; la Ribera de l'Ebre, 15.458€/hab; el Montsià, 13.938€/hab i el Baix Ebre, 14.784€. Pel que fa als àmbits territorials, el Camp de Tarragona presenta una RFDB equivalent a 16.260€/hab, mentre que les Terres de l'Ebre té un RFDB de 14.521€/hab (Idescat, 2021).

Gràfic 27. Taxa d'atur per comarques de Tarragona. Agost 2024.

Font: Elaboració pròpia amb dades extretes de l'Observatori del Treball i Model Productiu, Atur per comarques i municipis. Agost 2024

https://observatorit treball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estadistica/atur_comarques_i_municipis_prem sa/2024/arxius/Atur-per-municipis-202408.pdf

La taxa d'atur de la província és de 13,4%, superior a la resta de províncies.

Les principals dades del context econòmic

A continuació, es mostren les principals dades descriptives de la demarcació de Tarragona:

PIB per càpita de
29,62 milers d'euros
(2021)

VS

29,94 milers d'euros, essent
aquesta la mitjana catalana

79,39% sector serveis

11,33% sector de la construcció

7,87% sector industrial

1,41% sector agrícola

La província de Tarragona agrupa el major nombre d'empreses del total, 18.303, vinculades al sector comercial, transport i hostaleria

Taxa d'atur del 13,4%

Nombre total d'aturats
40.189

41,04%

58,96%

El 65,64% dels aturats es troben al sector serveis

(2n trimestre de 2024)

Taxa d'ocupació del 66,9%

Nombre total d'afiliats a la SS
357.269

54,08%

45,92%

Hi ha hagut un augment del 5,49% en el nombre total d'afiliats

(Idescat, 2024)

Renda familiar disponible bruta

14.521 €/hab.

Àmbit territorial de Terres de l'Ebre

16.260 €/hab.

Àmbit territorial del Camp de Tarragona

*RFDB de la comarca del Baix Penedès (única comarca tarragonina del Penedès): **15.343 €/hab.**

2.4 Infraestructures i equipaments

Després d'analitzar els indicadors geogràfics i socioeconòmics, es procedeix a examinar les infraestructures i els equipaments que conformen la província de Tarragona. Concretament, es farà una **distinció entre les infraestructures de transport i xarxes de comunicació, les infraestructures sanitàries**, que inclouen el nombre d'hospitals i centres de salut, així com l'accés als serveis sanitaris, i, finalment, **les infraestructures educatives i els equipaments culturals i esportius**.

Infraestructures de transport

Per tal d'analitzar les **infraestructures de transport** a la província de Tarragona, es farà una distinció entre sistemes de comunicació viària i ferroviària i quantes hectàrees ocupen en el territori tarragoní.

En l'àmbit **viari**, la comarca del Baix Camp lidera la província de Tarragona pel que fa a la superfície dedicada a la xarxa de comunicació viària, amb un total de 2.100 hectàrees. A continuació, la segueixen les comarques del Tarragonès i el Baix Ebre amb 1.750 ha i 1.500 ha, respectivament. En conjunt, el territori tarragoní compta amb una extensa xarxa de carreteres locals, amb una longitud aproximada de 850 quilòmetres, moltes de les quals són essencials per a l'accés a nuclis de població en zones muntanyoses (Idescat, 2024).

Algunes de les **autovies i carreteres estratègiques** de la província de Tarragona són: l'AP-7 (autopista que connecta Tarragona amb Barcelona - al nord, i amb Castelló - al sud, sent una via principal per al trànsit de llarg recorregut), l'A-27 (autopista que connecta Tarragona amb Montblanc i Lleida, millorant la comunicació cap a l'interior de Catalunya), la N-340 (carretera nacional que travessa tota la província de nord a sud, paral·lela a la costa) i la N-420 (carretera nacional que connecta la ciutat de Tarragona amb Montoro (província de Còrdova), travessant la província de Tarragona per l'interior). Aquests eixos viaris són vitals per a la connexió directa i estratègica entre les comarques de Tarragona i altres regions de Catalunya, facilitant tant el trànsit de mercaderies com el de persones.

A la província de Tarragona, la comarca amb més superfície dedicada a sistemes de **comunicació ferroviària** és el Tarragonès, amb una extensió significativa (340 hectàrees), gràcies a la seva capital, Tarragona, que actua com a nucli ferroviari (Idescat, 2024). Les línies ferroviàries regionals inclouen el servei de Rodalies de Catalunya amb les línies R14, R15 i R16 que connecten diverses localitats tarragonines amb Lleida, Saragossa i Barcelona (Rodalies de Catalunya, 2024). També la RT1, que connecta les localitats de la província de Tarragona amb Sant Vicenç de Calders i, la RT2, que connecta l'Arboç amb Salou-Port Aventura, passant per Tarragona. La xarxa ferroviària també inclou el tren de gran velocitat (AVE), millorant la connectivitat de la província amb el conjunt d'Espanya. Malgrat que a l'any 2021, l'autoritat territorial de la mobilitat de l'àrea del Camp de Tarragona (ATM) – que comprèn els 132 municipis de les comarques de l'Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès, estimés un total de **14,65 milions de viatges en transport públic, un 35,2% més respecte l'any anterior**, hi ha àrees de la província que encara poden millorar la seva cobertura de serveis públics, especialment zones rurals o amb menys densitat de població (Generalitat de Catalunya, 2021).

Davant d'aquestes necessitats, **el Pla d'Infraestructures de Transport de Catalunya (PITC) 2006-2026** preveu actuacions específiques per millorar la xarxa ferroviària i viària de la demarcació de Tarragona. Algun exemple de les actuacions que el Pacte preveu al Camp de Tarragona és la nova xarxa de Trampcamp. Es preveu la implantació d'un sistema tramviari al Camp de Tarragona, que permetrà connectar les ciutats de Reus i Tarragona a través d'una xarxa de 46 quilòmetres i 47 estacions, amb una previsió pressupostària de 200 M€.

Pel que fa a les **comunicacions aeroportuàries**, la província de Tarragona destaca per l'Aeroport de Reus, comarca del Baix Camp, que ocupa una superfície d'aproximadament 245 hectàrees. Aquest aeroport és un punt clau per al turisme a la Costa Daurada, amb vols regulars a diverses destinacions europees. L'any 2023, va registrar un total de 1.045.419 passatgers, un 14,7% més que el 2022 (Aena, 2023).

Connexió de banda ampla

Seguint l'anàlisi d'infraestructures, convé analitzar la connexió i els serveis TIC a les llars de la demarcació. S'observa que la **proporció de llars amb connexió a Internet de banda ampla a escala provincial és de 97,2%, superior a la mitjana de Catalunya, on un 96,9%** de llars amb algun membre d'entre 16 a 74 anys disposa de connexió d'Internet de banda ampla, segons dades de 2021. Les dades mostren la proporció de llars amb algun membre de 16 a 74 anys amb accés a connexió a internet de banda ampla (llars que disposen d'un tipus de connexió xDSL, com ara ADSL, i d'altres connexions fixes, com la xarxa de cable i les connexions sense fils).

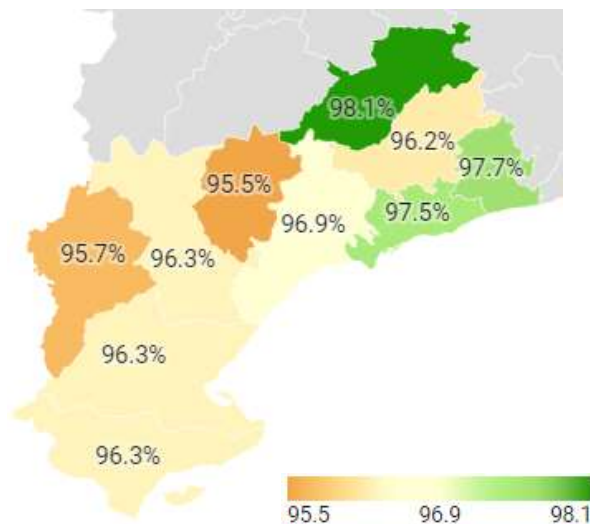
A escala comarcal, destaca el **Priorat** amb el menor percentatge de connexió a internet de banda ampla, amb un **95,5%** de les llars. La segueix la comarca de la Terra Alta, amb un 95,7% de les llars. Per contra, la comarca que presenta un percentatge de connexió més elevat és la Conca de Barberà, juntament amb la comarca del Baix Penedès, amb un 98,1% i 97,7% de les llars, respectivament.

El Priorat té el menor percentatge de connexió a internet de banda ampla, amb un 95,5% de les llars.

Malgrat les xifres comarcals, si s'analitza la **proporció de llars amb connexió de fibra òptica (Fiber to the home - FTTH)**, hi ha un total de 10 municipis de la demarcació que encara han de disposar d'aquesta connexió. Les comarques amb major nombre de municipis sense FTTH són el Baix Ebre i el Baix Camp, amb 2 municipis, respectivament (gràfic 29). Aquests municipis tenen característiques similars, com una densitat de població inferior a 12,5 hab/km², una població envellida i un accés limitat a infraestructures.

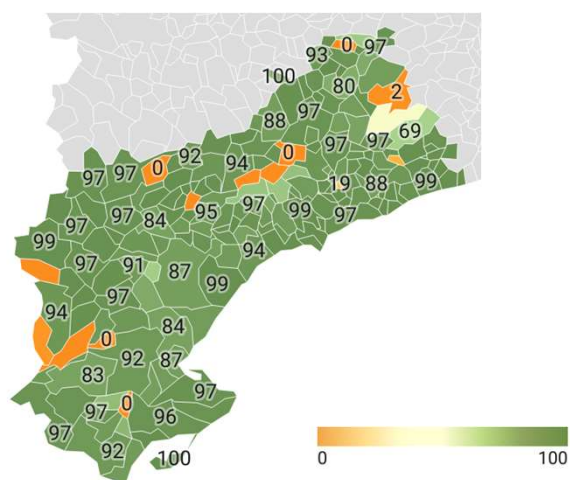
Aquestes condicions els fan vulnerables al risc de despoblament, fet pel qual esdevenen municipis que requereixen una atenció especial en la lluita pel despoblament.

Gràfic 28. Proporció de llars amb connexió a internet de banda ampla per comarques de Tarragona. 2021.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Idescat. Equipament en TIC a la llar. 2021. <https://www.idescat.cat/pub/?id=tict&n=1329&geo=com>

Gràfic 29. Proporció de llars amb connexió de fibra òptica (FTTH) per municipis de Tarragona. Juny 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades del Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital. Información sobre la cobertura de banda ancha i FTTH. Juny 2023. <https://avancedigital.mineco.gob.es/banda-ancha/cobertura/Paginas/informacion-cobertura.aspx>

Per tal de revertir aquesta situació, la Generalitat de Catalunya, conjuntament amb les Diputacions, van iniciar el desplegament, l'any 2019, d'una xarxa pública de fibra òptica neutra amb punts de presència a tots els municipis de Catalunya, a disposició dels operadors finalistes, per facilitar l'oferta de serveis també en zones de poc retorn econòmic. Aquesta actuació forma part del **Pla Estratègic d'Infraestructures Digitals (PEID)**, impulsat pel Govern de la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Polítiques Digitals i Territori.

A banda d'estendre la fibra òptica a més municipis, el Pla també pretén combatre les "zones fosques de cobertura mòbil", és a dir, les zones on la cobertura mòbil és deficient o inexistent. Un altre aspecte important és la computació distribuïda, que consisteix en la col·locació de recursos de processament a diferents punts del territori, fent possible una resposta més ràpida per a aplicacions que ho necessiten, com ara les tecnologies emergents que depenen de la latència baixa, com la Internet de les coses (IoT), la intel·ligència artificial i els serveis en temps real. Així, el PEID vol proporcionar les infraestructures digitals necessàries per fomentar el desenvolupament dels serveis avançats que la societat digital requereix (Pla Estratègic d'Infraestructures Digitals, 2021).

Infraestructures sanitàries

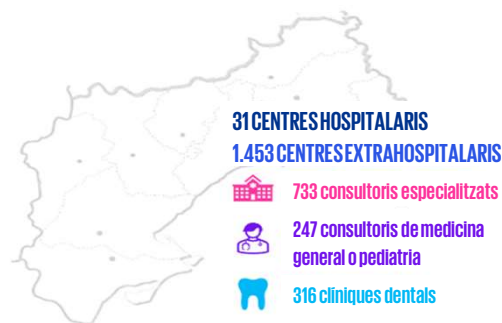
Seguint l'anàlisi territorial, quant a **infraestructures sanitàries**, a la província tarragonina es distingeixen entre centres hospitalaris i centres extrahospitalaris. Aquests últims inclouen consultoris de medicina general o pediatria, consultoris especialitzats, centres de diagnosi o tractament, serveis de planificació familiar, diàlisi, centres de salut mental, revisions mèdiques a conductors, clíniques dentals i altres serveis relacionats amb la salut.

A la província de Tarragona hi ha un total de **31 centres hospitalaris**, el **12,3% del total de Catalunya**, amb una capacitat de 4.112 llits. Per altra banda, la província també disposa de **1.453 centres extrahospitalaris**, el **10,19% del total de Catalunya**. D'aquests, destaquen 733 consultoris especialitzats, 316 clíniques dentals i 247 consultoris de medicina general o pediatria. En comparació amb la resta de províncies, **Tarragona** està alineada amb Girona i Lleida, ja que les tres consten de **0,04 centres per cada 1.000 habitants**, situant-se per sobre de Barcelona (Idescat, 2022). Pel que fa als centres extrahospitalaris, Tarragona és la província que menys centres presenta, 1,71 centres per cada 1.000 habitants (Idescat, 2022).

A l'àmbit comarcal, el Tarragonès destaca per tenir més centres hospitalaris, amb un total de 12 centres i una capacitat de 1.084 llits. La comarca també destaca per tenir el nombre més gran de centres extrahospitalaris, en aquest cas en té 485, dels quals 267 són consultoris especialitzats, 119 clíniques dentals i 42 consultoris de medicina general o pediatria. La segueix la comarca del Baix Camp amb un total de 341 centres extrahospitalaris (Idescat, 2023). **Per altra banda, les comarques de la Conca de Barberà, la Terra Alta i el Priorat no disposen de cap centre hospitalari.** Addicionalment, la Terra Alta també és la comarca tarragonina que presenta un total de centres extrahospitalaris més reduït, amb un total de 23, seguida del Priorat, que disposa d'un total de 31 centres (Idescat, 2023).

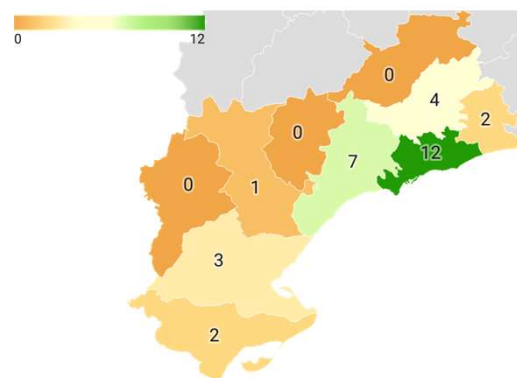
També convé analitzar la satisfacció dels usuaris amb el servei d'atenció rebut, analitzant la vuitena edició de l'estudi de percepció, experiència i satisfacció amb el servei d'atenció primària, dut a terme el 2022 per la Unitat d'Experiència del Pacient del CatSalut, mostra que les persones que han utilitzat aquest servei durant l'any 2022 valoren la satisfacció amb l'atenció rebuda amb un 7,37 sobre 10. A més, de les persones entrevistades a la totalitat del territori català, un 82,3% afirmen que, si poguessin triar, continuarien anant al mateix centre.

Gràfic 30. Centres sanitaris de la província de Tarragona. 2023.

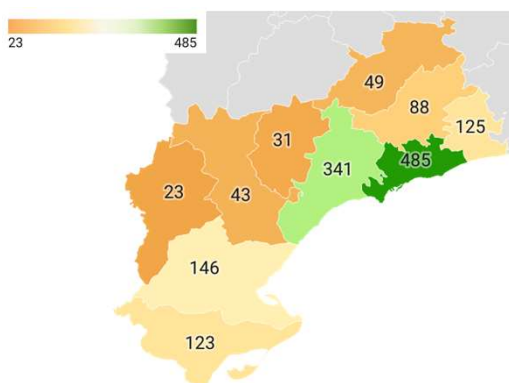
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Departament de Salut. Direcció General de Recursos Sanitaris. 2023.
<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15806&tema=salut> i
<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15808&tema=salut>

Gràfic 31. Centres hospitalaris per comarques de Tarragona. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Recursos sanitaris, 2023.
<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15808&tema=salut>

Gràfic 32. Centres extrahospitalaris per comarques de Tarragona. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT. Recursos sanitaris, 2023.
<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15806>

Es destaca la **regió del Camp de Tarragona (que compren les comarques de l'Alt Camp, el Baix Camp, el Priorat i el Tarragonès) amb un índex de satisfacció global de l'usuari en centres d'atenció primària del 7,2 sobre 10 i un índex de fidelitat del 79,4%**, és a dir, aproximadament un 80% dels usuaris afirmen que, si poguessin triar, continuarien anant al mateix centre. Per contra, la regió sanitària de les **Terres de l'Ebre**, que compren les comarques del Baix Ebre, el Montsià, la Terra Alta i la Ribera d'Ebre, **té l'índex més baix de satisfacció del territori català**, un 7 sobre 10 i un de fidelitat del 78,9% (Generalitat de Catalunya, 2022). Cal indicar que no s'ha tingut en compte a l'anàlisi la Conca de Barberà, ja que està dividida en tres regions sanitàries (Catalunya central, Camp de Tarragona i Terres de Lleida).

Aquestes dades són un reflex clar de la importància de continuar avançant en les línies marcades pel **Pla de Salut de Catalunya 2021-2025**. Un dels objectius del Pla és precisament reduir les desigualtats territorials en l'accés i la qualitat dels serveis sanitaris, assegurant que la ciutadania, independentment del lloc on resideixi, tingui la mateixa experiència positiva amb el sistema de salut (Pla de Salut de Catalunya, 2021).

Per tal de millorar l'accessibilitat de la ciutadania i millorar la prestació de serveis de salut a les zones rurals de la demarcació, el 14 de març de 2024, el Govern va iniciar dues proves pilot de monitoratge de pacients a domicili a les Terres de l'Ebre. El primer projecte consisteix en incorporar un equip de comunicacions mòbils, incloent-hi la tecnologia 5G, al procés actual d'atenció domiciliària. Això millorarà la connectivitat dels dispositius que utilitzen els professionals en la seva pràctica clínica. El segon projecte busca establir un nou procediment de telemedicina que permeti recollir dades dels dispositius mèdics o portàtils a casa dels pacients i transmetre aquesta informació perquè els professionals puguin consultar-la des de l'Estació de Treball Clínica. **En definitiva, es pretén utilitzar la tecnologia 5G per a millorar l'atenció a les persones, alhora que evitar desplaçaments** (Govern de la Generalitat de Catalunya, 2024).

Per altra banda, amb l'objectiu d'atraure i retenir professionals sanitaris en aquestes àrees, s'ha presentat el **Pla d'ocupació de places de difícil cobertura en l'àmbit rural a l'atenció primària**, seguint el fil de l'eix 12. Lideratge i participació dels professionals del Pla de Salut de Catalunya 2021-2025. El finançament d'aquest pla serà d'11,5 milions d'euros anuals. En aquest sentit, els metges de Medicina Familiar i Comunitària i pediatres d'aquests centres de difícil cobertura rebran un increment anual d'uns 3.500€, i els infermers, llevadores i treballadors socials, un augment anual de 2.000€. A més, es treballa per facilitar el desenvolupament professional continu (DPC), assegurant que aquests professionals tinguin accés a formació i actualització constant, tot i estar en regions més aïllades (Gaceta Médica, 2024).

Finalment, convé destacar que l'aposta ferma del Departament de Salut per transformar el sistema sanitari va lligada, de forma inexorable, a una **millora de les infraestructures**. Entre les principals inversions previstes es destaca, **20,6 M€ per l'Hospital Joan XXIII de Tarragona, 1,8 M€ per l'Hospital Sant Joan de Reus i 232.000€ pel nou servei de rehabilitació del CAP de Falset** (Generalitat de Catalunya, 2023).

Infraestructures educatives

Pel que fa a **infraestructures educatives**, es distingeixen centres d'educació infantil, primària i secundària, així com el nivell de formació assolit en el territori tarragoní.

La província de Tarragona compta amb diversos centres educatius públics i privats per a diferents nivells d'ensenyament. La distribució d'aquests centres és la següent: un total de 564 centres públics i 137 privats. A continuació, es mencionarà per cadascuna de les naturaleses de centre, pública o privada, el nombre de centres del total que disposen de cada nivell d'educació.

D'entre els públics, 204 centres ofereixen educació infantil de 0 a 3 anys, 256 educació infantil de 3 a 6 anys i educació primària, 88 d'ESO, 71 de Batxillerat i 5 d'educació especial. Pel que fa als centres privats, 60 centres ofereixen educació infantil de 0 a 3 anys, 44 d'infantil de 3 a 6 anys, 43 de primària, 37 d'ESO, 18 de batxillerat i, finalment, 8 d'educació especial (Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, 2024).

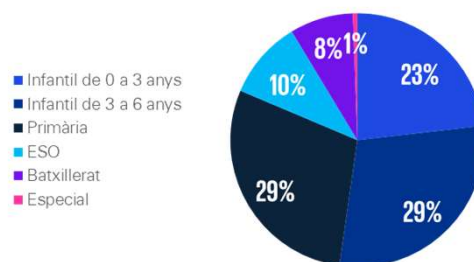
Convé també destacar el centres d'educació concertada. Catalunya es troba entre els 7 sistemes educatius de l'OCDE amb major pes d'educació concertada. Actualment, aquesta representa el 31,7% de l'alumnat matriculat en educació infantil de segon cicle, el 30,8% en l'educació primària i el 33,9% en l'ESO. A la província tarragonina, destaca el municipi de Tarragona amb un 47,80% de l'alumnat matriculat en centres concertats, Reus amb un 39,70% i Tortosa amb un 30,90% (Fundació Bofill, 2022).

A nivell de resultats educatius, l'OCDE publicava, el 5 de desembre de 2023, els resultats del programa per a l'Avaluació Internacional d'Alumnes PISA 2022, uns resultats que mostren un descens molt important en el rendiment dels estudiants a nivell mundial. En l'enquesta hi han participat 690.000 estudiants d'entre 15 i 16 anys i de 81 països.

Per Espanya, els resultats de l'Informe PISA de 2022 suposen un cop dur, ja que s'ha constatat una caiguda en el nivell de formació respecte a l'informe de 2018. Tot i això, aquest descens no és exclusiu d'Espanya, i malgrat la baixada, el país es manté per sobre de la mitjana de l'OCDE.

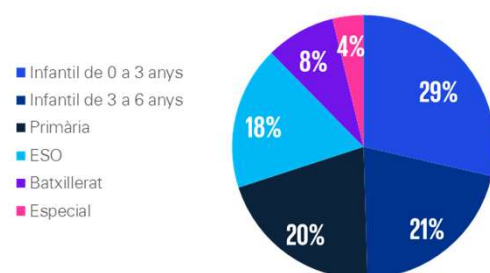
En Lectura, la mitjana nacional ha retrocedit dels 496 punts de 2018 als 474 punts el 2022, un descens atribuït a la pandèmia de la COVID-19 i, de manera significativa, a l'ús generalitzat dels telèfons mòbils, que estarien afectant negativament l'escriptura i la lectura dels estudiants. En Matemàtiques, els estudiants espanyols han passat de 481 punts el 2018 a 473 punts el 2022, el seu pitjor resultat des del 2009 (amb 483 punts). En Ciències, han millorat lleugerament, passant de 483 punts el 2018 a 485 punts el 2022, igualant la mitjana de l'OCDE (485) i superant en un punt la mitjana de la Unió Europea (484), però lluny dels resultats de 2012 i 2015. **Pel que fa al territori català, l'alumnat català retrocedeix** en competència matemàtica (469), comprensió lectora (462) i competència científica (477), i **es troba per sota de la mitjana espanyola i de l'OCDE en les tres categories, plantejant un repte per la demarcació**. Això destaca la importància de disposar d'infraestructures i serveis educatius que responguin a les necessitats del territori i poder, així, revertir l'actual tendència en els resultats de l'informe PISA.

Gràfic 33. Centres educatius públics per tipus d'ensenyament. Província de Tarragona. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya, 2023 <https://educacio.gencat.cat/ca/serveis-tramits/directoris-centres/index.html>

Gràfic 34. Centres educatius privats per tipus d'ensenyament. Província de Tarragona. 2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya, 2023 <https://educacio.gencat.cat/ca/serveis-tramits/directoris-centres/index.html>

Seguint el Pla director d'Infraestructures Educatives de Catalunya, el Govern de la Generalitat ha portat a terme, al juliol de 2024, 394 actuacions de millora de centres educatius amb un pressupost de 42,3 milions d'euros. L'amplíssima majoria són actuacions de reforma i millora (RAM) que, d'una banda donen resposta a les noves necessitats d'escolarització en ensenyaments obligatoris i sobretot postobligatoris i, de l'altra, corresponen a actuacions que milloren tant l'eficiència com la seguretat i la salut dels usuaris. N'hi ha 274 amb els expedients ja tramitats i un pressupost confirmat de 31,62 milions d'euros. **A la demarcació de Tarragona s'han destinat un total de 2.403.431,77 € en actuacions RAM, amb 17 actuacions al servei territorial de Tarragona (1.322.266,39 €) i amb 19 al servei territorial de les Terres de l'Ebre (1.081.165,38 €) (Govern de Catalunya, 2024).**

A banda del Pla director d'Infraestructures Educatives de Catalunya, es destaca el **Pla d'educació digital de Catalunya 2020-2023 (PEDC)**. El PEDC, presentat pel Departament d'Educació, té com objectiu contribuir al desenvolupament de les competències digitals que els ciutadans i les ciutadanes necessiten per viure i treballar en la societat actual. Amb aquest Pla es vol situar Catalunya com un país capdavanter en l'ús educatiu de la tecnologia per a l'èxit educatiu i social, al mateix temps que es pretén millorar la competència digital de l'alumnat, el professorat i els centres educatius. Això fa evident la necessitat de disposar d'infraestructures de primera que puguin contribuir a l'acompliment d'objectius i propòsits del PEDC (Departament d'Educació, 2021).

Equipaments esportius

Pel que fa als **equipaments esportius**, l'any 2023, la província de Tarragona disposava d'un total de 7.825 espais esportius censats, incloent-hi camps poliesportius, espais d'atletisme, sales esportives i piscines, entre d'altres. Per tant, la ràtio entre la població i els equipaments esportius és aproximadament de **108,4 persones per equipament**, inferior a la província de Barcelona i per sobre de Lleida i Girona.

Segons el mapa d'Esport i Lleure de la Generalitat de Catalunya, la demarcació és la segona província del territori català amb menor nombre de centres censats, en termes absoluts, per sobre de Lleida.

La comarca de la Terra Alta mostra el menor nombre d'equipaments esportius de la província, 140. Per contra, destaca la comarca del Tarragonès per la seva gran varietat d'instal·lacions i major nombre de centres censats, 2.382 en total, seguida del Baix Camp, que compta amb un total de 1.589 espais esportius censats (Idescat, 2023).

Infraestructures culturals

Pel que fa als equipaments culturals de la província, Tarragona disposa d'un total de 124 biblioteques, de les quals 81 són públiques, 39 especialitzades, 2 d'institucions d'ensenyament superior i 2 per a grups específics d'usuaris. La comarca que disposa de més biblioteques és el Tarragonès, amb un total de 28, 15 de les quals són públiques (Idescat, 2018).

En relació a la densitat d'equipaments culturals, s'observa que la **densitat de biblioteques per cada 10.000 habitants és d'aproximadament 1,56**, per sobre de Barcelona i Girona.

Addicionalment, la província de Tarragona compta amb 58 museus, 13 dels quals es troben a la ciutat de Tarragona, Tarragonès. Al Baix Camp hi ha un total de 9 museus, a l'Alt Camp, 6; al Baix Penedès, 7; al Montsià, 6; al Baix Ebre, 4; a la Conca de Barberà, 3; al Priorat, 2; a la Terra Alta, 3; i a la Ribera d'Ebre, 1. La demarcació també disposa de 75 col·leccions d'art, de les quals 13 també es troben al Baix Penedès i altres 13 a la comarca de la Terra Alta (Idescat, 2021).

Les principals dades d'infraestructures i equipaments

A continuació, es mostren les principals dades descriptives de la demarcació de Tarragona:

Concentració d'un total de 2.768 quilòmetres de carreteres locals

87,14% de carreteres de calçada única

A diferència de Girona i Lleida, Tarragona compta amb 11 quilòmetres de xarxa viària destinats a autopistes de peatge.

Extensió significativa. 340 hectàrees en total destinades a infraestructures ferroviàries, gràcies a la seva capital, Tarragona, actuant com a nucli ferroviari

Proporció de llars amb connexió a internet de banda ampla és del 97,2% vs. el 96,9% de Catalunya

El Baix Ebre i el Baix Camp són les comarques amb el major nombre de municipis sense connexió de fibra òptica (FTTH)

460

Centres públics d'educació infantil

256

Centres públics d'educació primària

88

Centres públics d'educació secundària

5

Centres públics d'educació especial

A la província tarragonina, destaquen els municipis de Tarragona amb un 47,80% de l'alumnat matriculat en centres concertats, Reus, amb un 39,70%; i, Tortosa, amb un 30,90%.

INFRAESTRUCTURES
SANITÀRIES

31 centres hospitalaris – 12,3% dels centres a Catalunya

1.453 centres extrahospitalaris – 10,19% dels centres a Catalunya

Les comarques de la Conca de Barberà, la Terra Alta i el Priorat no disposen de cap centre hospitalari. A més, la Terra Alta és la comarca que presenta un total de centres extrahospitalaris més reduït, amb un total de 23, seguida del Priorat, amb 43 centres, fet que no ajuda a incentivar part del territori en termes de qualitat de vida i accés als serveis sanitaris.

2.5 Context mediambiental

El context mediambiental de la província de Tarragona inclou l'anàlisi de diversos aspectes clau, com ara la gestió dels recursos hídrics, la gestió climàtica i forestal, així com la qualitat de l'aire i la gestió de residus.

Recursos hídrics

Pel que fa a la **gestió dels recursos hídrics**, es destaca el Projecte Estratègic per a la Recuperació i Transformació Econòmica (PERTE) de Digitalització del cicle de l'aigua, que és una iniciativa que impulsa l'ús de noves tecnologies per millorar la gestió integral de l'aigua a Espanya. Aquest projecte busca optimitzar els recursos hídrics mitjançant la implementació de sistemes de mesurament avançats, com ara comptadors intel·ligents, sistemes de comunicació i plataformes de *Big Data*. Aquests sistemes permeten una recollida de dades més precisa, facilitant una millor gestió del subministrament i la demanda d'aigua, així com una detecció més ràpida i eficient de pèrdues o fuites a les xarxes de captació i distribució. L'aprovació pot suposar una millora significativa en la gestió dels recursos hídrics a la demarcació (Diputació de Tarragona, 2022).

Actualment, el consum d'aigua total a la demarcació de Tarragona és de 84.862,1 milers de m³, equivalent a **113,3 m³/hab**, situant-la per sota de Girona (137,19 m³/hab) i Lleida (163,98 m³/hab) i per davant de Barcelona (105 m³/hab). El consum domèstic provinent de la xarxa de subministrament públic representa un 47,07% (39.941,1 milers de m³), mentre que l'industrial i del sector serveis un 52,93% (44.921,1 milers de m³). Destaca la comarca del Baix Penedès i del Tarragonès, amb un consum per habitant de 155,08 m³ i 133,14 m³, respectivament. Per contra, la Conca del Barberà i la Terra Alta són les comarques amb menor consum per habitant, 90,38 m³/hab. i 92,39 m³/hab, respectivament.

Per altra banda, s'ha analitzat el volum d'aigua als embassaments i la pluviometria de la demarcació per conèixer el grau de sequera que pateix el territori. Es destaquen els següents embassaments: l'Embassament de Flix, a la Ribera d'Ebre; l'Embassament dels Guiamets, al Priorat; i l'Embassament de Riba-roja, situat també a la comarca de la Ribera d'Ebre. Aquest últim és el més extens del territori, amb una conca de 79.177 km² i una capacitat de 210 hectòmetres cúbics (hm³), equivalents a 210.000.000 metres cúbics. L'any 2022 es va registrar un volum d'aigua de 196 hm³, suposant una reducció del 3,06% respecte a l'any 2021 (Idescat, 2022). D'altra banda, també cal destacar el Pantà de Siurana i Riudecanyes, els quals es troben al 2,70% i al 2,60% de la seva capacitat, estan en mínims històrics i, si no hi ha un gir de guió, s'hauran d'explorar alternatives per garantir el subministrament d'aigua per al reg de les explotacions agrícoles que en depenen aquest any.

Seguint el fil, quant a les precipitacions registrades, l'any 2023 es van registrar un total de 3.053,2 mil·límetres per metre quadrat de pluja en la demarcació. Destaca la comarca del Tarragonès, amb el menor volum de precipitacions registrades, 214,1 mm/m², seguida de la Ribera d'Ebre, amb 233 mm/m² (Idescat, 2023).

Gestió forestal

Respecte a la **gestió forestal**, segons la Diputació de Tarragona, destacar que la província de Tarragona està fermament orientada a la prevenció d'incendis mitjançant una sèrie de directrius específiques adaptades a les característiques del territori. En aquest sentit, es proposen un seguit de mesures a tenir en compte en el marc de la gestió forestal (Diputació de Tarragona, sense data). A continuació, es presenten alguns exemples d'aquestes mesures. En pendents inferiors al 40%, les franges de protecció han de mantenir l'arbrat adult ocupant un màxim del 35% de la parcel·la, amb una separació mínima de 6 metres entre troncs i l'esporgat de les branques baixes. L'estrat arbustiu ha d'ocupar com a màxim el 15% de la superfície, amb mates aïllades separades 3 metres entre elles, entre d'altres (Diputació de Tarragona, sense data).

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DAB24990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

L'any 2023, a Catalunya es van registrar un total de **617 incendis**, dels quals **143 es van produir a la província de Tarragona (23,18%)**, afectant **238,3 hectàrees**. Destaca el Baix Ebre i el Baix Camp, amb 37 i 20 incendis forestals, respectivament (Idescat, 2023).

Gestió i generació de residus

En relació amb la **generació de residus**, a la província de Tarragona es van generar un total de 571.298 tones de residus industrials l'any 2021, de les quals 87.610 tones especials. **Aquesta generació de residus industrials representa el 14,94% del total industrial generat a Catalunya**, 3.823.879 tones (Idescat, 2021). Per altra banda, quant als **residus generats per càpita** a la província tarragonina, el valor diari va ser de **1,59 kg/hab.** de residus l'any 2021, **per sobre de la mitja catalana**, situada en 1,42 kg/hab al mateix any, equivalent a un total de 476.135,45 tones l'any 2021. D'aquest total, 211.347,37 tones, el 44,39% va recollir-se de forma selectiva i 264.788,08 tones, el 55,61%, de forma no selectiva (Idescat, 2021).

A la **demarcació hi ha un total de 109 deixalleries** distribuïdes en les 10 comarques que configuren el territori tarragoní. Concretament, hi ha 8 deixalleries a l'Alt Camp; al Baix Camp, 17; al Baix Ebre, 13; al Baix Penedès, 13; a la Conca de Barberà, 11; al Montsià, 12; al Priorat, 3; a la Ribera d'Ebre, 3; a Tarragona, 17; i a la Terra Alta, 16.

Qualitat de l'aire i generació d'energia

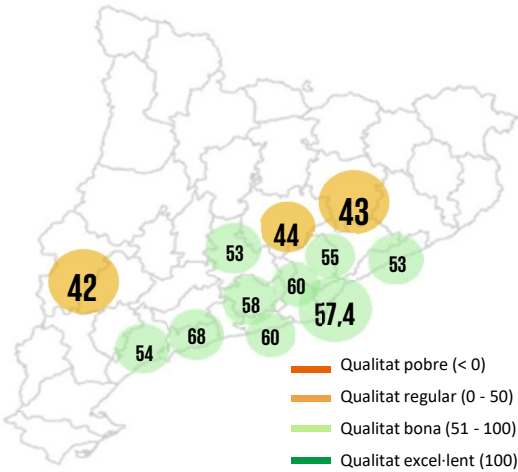
Per altra banda, pel que fa a la **qualitat de l'aire**, la província de Tarragona és una de les àrees prioritàries per a la implementació del nou **Pla de qualitat de l'aire: Horitzó 2027**. El Pla preveu mesures específiques destinades a millorar de manera significativa la qualitat de l'aire de la zona, incloent millores d'eficiència energètica i foment de l'ús d'energies renovables (Generalitat de Catalunya, 2024).

Tarragona és la província que genera més del 70% de l'electricitat catalana, amb un total de 27.065.00 MWh. De fet, en aquesta província s'hi produeix el 100% de la nuclear catalana, el 60,78% de l'eòlica i el 15,47% de l'energia solar (Red Eléctrica de España, 2024).

Quant a qualitat de l'aire, un dels elements destacats del Pla és l'establiment d'un programa de vigilància, amb un enfocament especial en el monitoratge de nous contaminants com el benzè. Aquesta iniciativa és crucial atès que la província té una considerable activitat industrial que afecta la qualitat de l'aire d'aquesta (Generalitat de Catalunya, 2024).

Destaca el **municipi de Tarragona amb un ICQA mitjà de 68**, indicant que la qualitat de l'aire és bona. El valor mínim registrat durant l'any 2022 va ser de -29 (qualitat pobre de l'aire) i el màxim 99 (qualitat bona) (Idescat, 2022). A més, convé remarcar també la ciutat de Reus, com a segona capital de la demacració, amb un ICQA mitjà de 54 (qualitat bona de l'aire).

Gràfic 35. Índex de qualitat de l'aire. Catalunya. 2022.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IDECAT, a partir de dades del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. 2022
<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15214&lang=es>

Les dades reflectides pels índexs aquí recollits mostren informació de punts concrets del territori, no permetent mostrar la realitat de la qualitat de l'aire a nivell de la província. Per tal de complementar les dades de qualitat de l'aire, s'ha consultat també l'Informe d'Avaluació de la Qualitat de l'Aire d'Espanya de l'any 2022 realitzat pel Ministeri per la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

Els resultats de l'informe a nivell de Catalunya mostren que tant per la protecció de la salut com de la vegetació, durant l'any 2022 s'ha superat els Valor Límit Anual (VLA) de NO₂ i el Valor Objectiu de O₃ però no s'ha superat el Valor Límit Diari (VLD) de partícules en suspensió de mida inferior a 10 µm (PM10) ni el Valor Límit Horari (VLH) de NO₂.

Pel que fa a Tarragona **l'informe no senyala Tarragona com una zona amb altes superacions dels límits establerts**. Algunes estacions han recollit algunes superacions (VLD i VLA de PM10 i mitjana trienal de superacions d'ozó) però no destaca negativament en comparació amb la resta de províncies. A part de la informació recollida a l'Informe d'Avaluació de la Qualitat de l'Aire d'Espanya per la província de Tarragona, cal tenir en compte que la província compta amb indústria petroquímica que pot significar un risc mediambiental i de salut.

Adicionalment, el Pla introdueix nous valors límit d'emissió per a compostos orgànics volàtils (COV), que fins ara no estaven regulats en la majoria dels sectors. Aquests COV són generadors d'ozó troposfèric (O₃), un contaminant amb greus efectes sobre la salut. També es fixen nous límits per a activitats industrials específiques que abans no tenien regulació, com ara els forns crematoris de restes humanes. El Pla també preveu la revisió de les autoritzacions ambientals per a grans focus emissors com forns de ciment, incineradores, forns de fabricació de vidre, refineries i grans instal·lacions de combustió de potència superior a 50 MWt (Generalitat de Catalunya, 2024).

Riscos climàtics i impactes

Per finalitzar el context mediambiental, convé analitzar la vulnerabilitat de la demarcació al canvi climàtic, mitjançant el Marc Estratègic de referència d'adaptació al canvi climàtic per a l'Horitzó 2030 (ESCACC30). Tal com fa referència el marc estratègic, el territori tarragoní queda dividit en dues zones, l'interior, que correspon a comarques essencialment rurals - unes comarques, que, en termes generals, s'han caracteritzat per un procés de despoblament -; i la zona del litoral, que inclou la Costa Daurada.

A la **zona de l'interior** s'identifiquen els següents reptes climàtics: l'augment de la temperatura, l'extensió de períodes secs amb precipitacions inferiors a 1mm i la intensificació de les precipitacions. Atès que el 90% de la superfície de Catalunya és agroforestal, amb gairebé un 70% de la superfície agrícola de secà i amb només un 25% de la superfície forestal gestionada, l'exposició a aquests riscos és alta. Com a resultat, la zona de l'interior del territori tarragoní podria experimentar els següents impactes: menor disponibilitat d'aigua, major risc de grans incendis forestals i la necessitat d'ampliar els sistemes de reg actuals per garantir les produccions alimentàries.

D'altra banda, a la **zona del litoral** s'han identificat els següents desafiaments climàtics: l'increment del nivell de mar i de la temperatura i temporals marítims extrems. Tenint en compte les projeccions realitzades entre l'OCCC i l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, es preveu una pujada del nivell del mar en 18 centímetres a finals de 2030, cosa que suposaria la inundació gairebé completa del Delta de l'Ebre. En aquest sentit, des de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), s'està treballant en les solucions a futur; com espigons, esculleres, entre d'altres (Agència Catalana de l'Aigua, sense data). A més a més, els impactes del canvi climàtic sobre la costa podrien afectar les existents infraestructures de transport, d'energia, de sanejament, de comunicacions, els ports i les obres de protecció (Generalitat de Catalunya, 2021).

En definitiva, aquests factors climàtics podrien afectar al territori si no es prenen mesures d'acció i d'adaptació al canvi climàtic.

Incentivació d'iniciatives sostenibles

Per altra banda, la Diputació de Tarragona convoca anualment el **Premi Iniciativa Medi Ambient** per promoure i reconèixer projectes i actuacions impulsats des dels ens locals per a millorar i preservar l'entorn natural. La convocatòria està oberta als ajuntaments i consells comarcals del Baix Penedès, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. La dotació econòmica del premi és de 5.000€ per al projecte guanyador i de 1.000 € per a l'accessit (Diputació de Tarragona, 2022).

Els candidats poden presentar projectes, actuacions o iniciatives ja realitzats o en procés d'execució, així com aquells que estiguin redactats i pendents d'executar-se. Els projectes han de tenir com a objectiu la protecció i millora del medi ambient en àmbits com els residus, el medi natural, l'urbanisme, el paisatge, l'energia i l'aigua, entre d'altres. Els criteris de valoració inclouen la viabilitat del projecte, les accions per fomentar l'arrelament territorial, les iniciatives en espais naturals d'ús públic, les accions de comunicació, educació i participació ciutadana, i les accions que promoguin l'economia circular i verda. Aquest premi reflecteix la voluntat de la Diputació de Tarragona de treballar conjuntament amb el món local per impulsar la transformació del territori a través de polítiques que prioritzen la transició energètica i ecològica i la preservació del medi natural (Diputació de Tarragona, 2022).

Per exemple, l'any 2022 l'Ajuntament de Rocafort de Queralt va guanyar el XVIII Premi Iniciativa Medi Ambient per un projecte que promovia l'arrelament local a través del menjador escolar, destacant per la seva sostenibilitat ambiental i socioeconòmica. D'altra banda, l'Ajuntament d'Amposta va rebre un accessit per la recuperació del Val de Zafán com a via verda, fomentant el turisme sostenible i la conservació del patrimoni natural (Diputació de Tarragona, 2023).

Subvencions per protegir i millorar el medi ambient

Cal destacar que la Diputació de Tarragona està proporcionant diverses **subvencions orientades a la protecció i millora del medi ambient**. Des del 16 de maig fins a l'1 de juliol de 2024, està proporcionant subvencions destinades a entitats sense ànim de lucre per al desenvolupament de projectes de protecció i millora del medi ambient que tinguin com a finalitat promoure la conservació del patrimoni natural, la biodiversitat i la transició ecològica, així com aquelles que tinguin com a finalitat promoure la conservació del patrimoni natural, la biodiversitat i la transició ecològica (Diputació de Tarragona, 2024).

Altres subvencions amb termini del 30 d'abril del 2024 fins a l'1 de juliol del mateix any, són destinades a centres especials de treball d'iniciativa social i empreses d'inserció sociolaboral per la conservació i millora d'espais naturals, així com aquells per la conservació i millora d'espais naturals, segons la secció de "Ciutadania, Empreses i Entitats, Subvencions per a actuacions de conservació i millora d'espais naturals (entitats 3r sector)" (Diputació de Tarragona, 2024).

Finalment, la Diputació de Tarragona també està proporcionant subvencions, des del 16 de maig de 2024 fins a l'1 de juliol del mateix any, destinades al finançament d'actuacions de prevenció d'incendis forestals per part d'agrupacions de defensa forestal, segons la secció de "Ciutadania, Empreses i Entitats, Subvenció destinada al finançament d'actuacions de prevenció local d'incendis forestals (ENTITATS ADF)" (Diputació de Tarragona, 2024).

Les principals dades del context mediambiental

A continuació, es mostren les principals dades descriptives de la demarcació de Tarragona:

**Projecte Estratègic per a la
Recuperació i Transformació
Econòmica (PERTE) de
Digitalització del cicle de l'aigua**

52,93% del consum d'aigua
prové del sector
industrial i serveis

Generació d'Energia

**27.065.000 MWh
d'energia elèctrica**

70,72% del total generat
a Catalunya

Generació de residus

**1,59 kg de residus
generats per càpita**

= 476.135,45 tones/dia
44,39% - **recollida selectiva**
55,61% - **recollida no selectiva**

**571.298 tones de
residus industrials**

Zona de l'interior

**Augment de la temperatura
Períodes de sequera**

=

**menor disponibilitat d'aigua + major risc incendis
forestals**

Riscos climàtics i impactes

Zona del litoral Costa Daurada

**Augment del nivell del mar i la temperatura
Increment de temporals marítims extrems**

=

**Erosió costanera i pèrdua de platges
+ afectació sobre els sistemes naturals costaners**

143 incendis forestals dels 617 que es van produir a Catalunya el 2023 (23,18%)

**Qualitat de
l'aire**

**Una de les àrees prioritàries
per a la implementació del
nou Pla de qualitat de l'aire:
Horitzó 2027**

**Índex de qualitat de l'aire
al municipi de Tarragona:**

68 Qualitat bona

**Índex de qualitat de l'aire
al municipi de Reus:**

54 Qualitat bona

Per a la identificació de reptes i necessitats de la demarcació de Tarragona, s'ha realitzat una distinció entre les dues zones específiques sobre les quals es divideix la demarcació: el Camp de Tarragona (on s'inclou el Baix Penedès, que queda fora de l'abast de l'àmbit territorial funcional del Camp de Tarragona, forma part de la vegueria del Penedès) i les Terres de l'Ebre.

En termes generals, s'han identificat, juntament amb la Diputació i la Generalitat, els següents reptes:

Camp de Tarragona:

- Diversificació econòmica per evitar la gran dependència del sector serveis i aprofitar el potencial d'altres àmbits com el portuari, i/o l'industrial.
- Mesures per al desenvolupament del nombre d'empreses i la seva atracció, que actualment és relativament baix.
- Millora en el turisme sostenible, atès que Tarragona és la província catalana amb menys allotjaments turístics.
- Mesures per afrontar la taxa d'atur més elevada de Catalunya, equivalent a 13,4%, especialment en el sector serveis.
- Creació de llocs de treball per abordar la desigualtat.
- Polítiques per a la millora del nivell educatiu de la població per adaptar-lo a les necessitats del mercat laboral.
- Garantia de l'accés a habitatges assequibles, tenint en compte els preus elevats de l'habitatge i del lloguer.
- Facilitació de la integració social i econòmica de la població estrangera, que representa un 17,85% de la població total.
- Millora dels serveis de salut per respondre a les necessitats d'una població envellida.
- Promoció de la cultura i el sentit de comunitat per millorar la cohesió social i la qualitat de vida.
- Desenvolupament viari i millora de les connexions entre municipis petits i ciutats.
- Increment de la capacitat i modernització de l'aeroport de Reus per atraure més vols i turistes.
- Construcció de més escoles i increment del nombre de docents en àrees amb alta densitat de població, com el Tarragonès i el Baix Camp, quant a infraestructures educatives.
- Desenvolupament d'infraestructures i serveis públics en municipis petits per fer-los més atractius i accessibles.
- Millora de les infraestructures i la connectivitat digital per augmentar la competitivitat i atraure inversió.

Terres de l'Ebre:

- Assegurament de l'activitat agrícola a la demarcació, ja que en algunes comarques aquesta és la major activitat econòmica.
- Diversificació econòmica garantint el desenvolupament de sectors amb potencial, com el vitivinícola i el de l'arròs.
- Foment de la natalitat així com l'economia de les cures, atesa la necessitat mostrada per l'alt índex d'envelliment en comarques com la Terra Alta i la Ribera d'Ebre.
- Creació de programes de suport econòmic i social per a les famílies amb baixos ingressos de les zones amb renda familiar disponible bruta més baixa.
- Mesures per a la integració social i econòmica de la població estrangera.
- Foment de l'accés a la gran diversitat cultural que presenta el territori.
- Gestió de la concentració de la població en municipis més grans i foment del desenvolupament dels municipis més petits.
- Millora de l'accessibilitat als serveis de salut, així com millora del suport psicosocial i dels programes de benestar per a totes les edats de la població, en especial l'envellida.
- Millora de les instal·lacions esportives en comarques amb menys recursos com la Terra Alta.
- Abordament dels efectes del canvi climàtic com ara temperatures més altes, sequeres més freqüents que amenacen sectors agraris com el vitivinícola.
- Preservació dels ecosistemes únics del Delta de l'Ebre, implementant mesures per mitigar els efectes del canvi climàtic com l'augment del nivell del mar i la intrusió salina, i promoure pràctiques agrícoles sostenibles que redueixin l'ús de pesticides i fertilitzants químics.
- Mesures per promocionar la taxa d'ocupació.
- Millora de les infraestructures i la connectivitat digital per augmentar la competitivitat i atraure inversió.

4 Principals objectius estratègics del territori

Les administracions públiques, tant a nivell municipal com a nivell supramunicipal, tenen un paper crucial a l'hora de donar resposta a les necessitats i reptes que afronten els seus territoris. De la mateixa manera, són les responsables d'establir i construir marcs de referència i plans d'actuació que donin solució als problemes i contribueixin al progrés econòmic i social del territori. Aquests marcs solen convertir-se en estratègies i fulls de ruta que persegueixen uns objectius concrets.

Prova d'això, i en el marc que ens ocupa ara en el context del desenvolupament rural, són els diferents documents estratègics treballats per la Generalitat de Catalunya i la Diputació provincial de Tarragona:

- L'Agenda Rural de Catalunya, impulsada des de la Generalitat de Catalunya.
- El Pla de Mandat 2023-2027 de la Diputació de Tarragona.

Agenda Rural de Catalunya:

L'Agenda rural de Catalunya, ideada com un document fet i pensat pel món rural, comença a prendre forma a començaments de l'any 2020. Des de la Generalitat de Catalunya, amb la col·laboració i el compromís d'institucions com el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, les Diputacions provincials, entitats locals, agents socioeconòmics, comunitats rurals i altres actors clau del territori, es va impulsar el que acabaria sent un document que recull actuacions considerades importants per a l'assoliment d'un desenvolupament territorial sostenible, fort i interconnectat.

L'objectiu principal d'aquesta Agenda és impulsar el desenvolupament sostenible de les zones rurals catalanes, afavorint la seva transformació socioeconòmica, mediambiental i cultural, tot permetent millorar la qualitat de vida de la seva població i assegurar-ne el futur. Aquesta estratègia busca no només frenar el despoblament, sinó també atreure nova població, diversificar l'economia local, potenciar la innovació i la digitalització, i garantir un equilibri territorial en el conjunt del país.

En aquest sentit, l'Agenda Rural s'organitza entorn de set grans reptes:

- 1) **Persones, benestar i repte demogràfic**, per promoure la cohesió social, la millora dels serveis i la igualtat d'oportunitats, fer front a l'envelliment de la població rural, crear oportunitats per als joves i revertir la pèrdua de població.
- 2) **Transició ecològica**, per accelerar la transició energètica, la gestió eficient dels recursos naturals i l'adopció de mesures de mitigació del canvi climàtic.
- 3) **Territori connectat**, per assegurar la mobilitat sostenible i promoure la digitalització arreu del territori.
- 4) **Sistema agroalimentari**, per fomentar les cadenes de valor justes i la sobirania alimentària.
- 5) **Gestió forestal**, per actuar sobre la prevenció d'incendis forestals i promoure la silvicultura i les oportunitats en els aprofitaments no fusters.
- 6) **Innovació, dinamització social i econòmica**, per impulsar la innovació rural, el patrimoni cultural i natural i el relleu generacional mitjançant la dinamització econòmica.
- 7) **Governança**, per construir un marc d'actuació sòlid, proper i eficient que connecti les necessitats rurals dins un marc de participació ciutadana.

Encaix dels reptes i necessitats de la demarcació de Tarragona i els reptes de l'Agenda Rural de Catalunya:

El conjunt de reptes identificats per al territori tarragoní, presenta un encaix amb els reptes de l'Agenda Rural de Catalunya. Aquest alineament reforça la idea que, l'Agenda Rural, és un marc de referència per tal de poder donar resposta a necessitats i reptes conjunts i que també presenta la demarcació de Tarragona.

A continuació, es mostra la relació entre els 7 reptes de l'Agenda Rural de Catalunya i els principals àmbits que suposen un repte per a la demarcació de Tarragona:

Reptes de l'Agenda Rural de Catalunya	Àmbits
1. Persones, benestar i repte demogràfic	Millora d'infraestructures i serveis Oferta formativa i educativa Economia de les cures Polítiques d'habitatge
2. Transició ecològica	Gestió i conservació del patrimoni natural Turisme sostenible
3. Territori connectat	Infraestructures de xarxa i connectivitat Infraestructures i serveis de transport
4. Sistema agroalimentari	Desenvolupament del potencial del sector Diversificació econòmica
5. Gestió forestal	Riscos climàtics
6. Innovació i dinamització social i econòmica	Desenvolupament i diversificació de l'activitat econòmica Atracció d'empreses Programes socials i culturals Polítiques actives d'ocupació
7. Governança*	-

*cap repte identificat en aquest sentit, atès que el diagnòstic no se centra en la qüestió del repte de descentralitzar i democratitzar la participació i la presa de decisions

El Pla de Mandat 2023-2027 de la Diputació de Tarragona:

El Pla de Mandat 23-27 de la Diputació de Tarragona, amb la intenció de “fer de la Catalunya Sud un bon lloc per viure”, estableix quatre eixos estratègics i vuit línies estratègiques, que consisteixen en:

Eix 1: Lideratge i motor de territori

- Desenvolupar l'àrea metropolitana i les ciutats i pobles intel·ligents
 - Promoure la gestió conjunta dels serveis a l'àrea metropolitana, integrant agendes rurals i urbanes per millorar la qualitat de vida. Les ciutats intel·ligents seran prioritàries, buscant un equilibri entre persones, institucions, tecnologia i sostenibilitat, reduint l'impacte ambiental i augmentant la competitivitat econòmica.
- Infraestructures i accions pel repoblament rural
 - Desenvolupar infraestructures sostenibles en l'àmbit social, mediambiental i econòmic. Gestionar xarxes de mobilitat sostenible per evitar el despoblament i garantir qualitat de vida en municipis petits. Enfortir aliances amb administracions i agents socioeconòmics per impulsar el desenvolupament equilibrat del territori.

Eix 2: Model socioeconòmic

- Innovació, transferència del coneixement, reindustrialització desenvolupament econòmic
 - Donar suport a clústers d'innovació i especialització amb polítiques públiques que fomentin la sostenibilitat ambiental i la competitivitat. Participar en iniciatives com la Vall de l'Hidrogen Verd i el Centre Català de Descarbonització, i col·laborar amb la Universitat Rovira i Virgili per promoure la ciència i el coneixement. Incentivar l'ocupació de qualitat i l'emprenedoria mitjançant accions coordinades amb agents públics i socioeconòmics.
- Cultura transformadora
 - Promoure el desenvolupament social i econòmic mitjançant la cultura i l'educació. Potenciar serveis culturals i educatius que fomentin la transformació social i la cohesió territorial. Incentivar connexions entre agents culturals i educatius, oferint formació especialitzada i adaptada a les tendències de creació i innovació social.
- Turisme sostenible i responsable
 - Consolidar un model de turisme sostenible a la Costa Daurada i les Terres de l'Ebre. Desenvolupar l'activitat turística amb respecte pel medi natural i les comunitats locals, seguint els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030. Promoure la digitalització i la innovació per descentralitzar l'activitat turística i contribuir al coneixement i la formació ambiental del sector turístic.

Eix 3: Sostenibilitat, preservació del medi ambient i transició energètica

- Impulsar la sostenibilitat i la preservació del medi ambient avançant cap a la descarbonització
 - Orientar les activitats de la Diputació cap a la sostenibilitat i la reducció de gasos d'efecte hivernacle. Adaptar el territori per fer-lo més resilient al canvi climàtic, impulsant la transició energètica amb energies renovables i l'economia circular. Protegir el medi ambient, restaurar la biodiversitat i fomentar la salut i la natura.

Eix 4: Digitalització i modernització de la Diputació i els serveis que presta

- Evolució cultural cap a una organització digital, moderna i simplificada
 - Avançar cap a l'administració electrònica plena, oferint solucions digitals als ens locals. Utilitzar les dades per millorar la presa de decisions i fomentar la transparència i la participació. Simplificar l'organització interna per fomentar el treball transversal i retenir talent, incorporant nous perfils adaptats a les necessitats tecnològiques i d'innovació.
- Millora dels sistemes organitzatius interns i dels serveis que presta la diputació
 - Proposar una visió integral de serveis per als municipis, facilitant la coordinació entre administracions. Desenvolupar un nou model de prestació de serveis basat en la transparència i la participació col·lectiva, establint un mecanisme de relació amb els ens locals per definir prioritats de polítiques públiques i finançament, respectant l'autonomia local.

En definitiva, la Diputació de Tarragona vol prendre un paper rellevant com a ens supramunicipal per cooperar en el foment del desenvolupament econòmic, social i en la planificació del nostre territori, exercint un rol de lideratge i influència en la regió per generar valor social compartit, establint aliances amb tots els agents socioeconòmics de la demarcació, del país i d'Europa.

De la mateixa manera, la Diputació de Tarragona persegueix el desenvolupament d'una societat igualitària i inclusiva, que empoderi les dones i que sigui diversa en la seva distribució territorial, tant rural com urbana, agrícola, industrial, turística i cultural.

Orientar totes les activitats de la Diputació, tant internes com externes, a la sostenibilitat i, per tant, a la recerca del bé comú i la creació de valor social.

La Diputació és el motor que ha de liderar la transformació digital del territori. Una visió global que garanteixi l'èxit de les polítiques públiques implementades, un objectiu que només serà possible a través d'un capital humà organitzatiu que desenvolupi tot el seu talent mitjançant grups de treball multidisciplinaris i transversals.

L'anàlisi DAFO s'ha elaborat, juntament amb la Diputació i la Generalitat, a partir de la documentació disponible, incloent context, plans, estratègies i documents específics de diverses fonts d'informació: documents propis de les diputacions i d'altres administracions públiques del territori, estudis realitzats per diferents centres de coneixement, associacions i altres entitats vinculades al territori. A més, l'anàlisi DAFO que es presenta a continuació posa especial atenció als reptes identificats a l'Agenda Rural de Catalunya, entenent que aquesta constitueix la base transversal sobre la qual tots els territoris de Catalunya han de treballar per abordar les necessitats i reptes del territori rural, garantint-ne les condicions de vida i desenvolupament.

L'anàlisi DAFO pretén ser el resultat de l'estudi de les casuístiques internes i de l'entorn extern que impacten el territori. L'objectiu és analitzar les fortaleces i oportunitats del territori, així com identificar les debilitats i amenaces, tenint en compte que:

FORTALESES

- Quins són els punts que impulsen el territori?
- A quins recursos i serveis es tenen accés?

OPORTUNITATS

- Les oportunitats identificades en el territori haurien de passar a ser fortaleces.

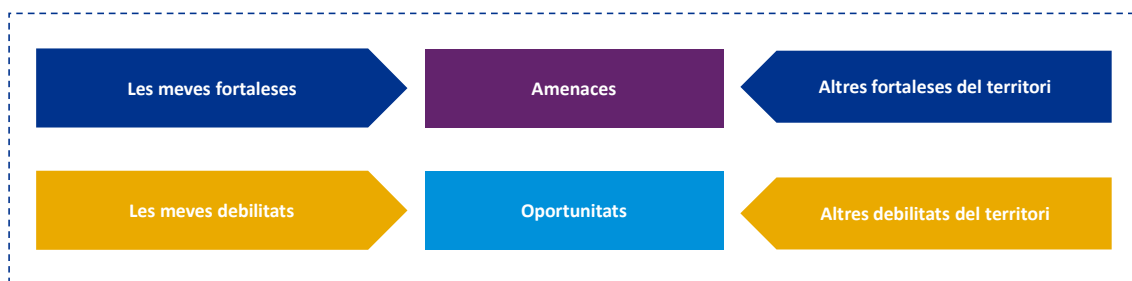

AMENACES

- Les amenaces s'hauran de mitigar en la mesura del possible perquè no es converteixin en debilitats pel territori.

DEBILITATS

- Què podria millorar en el territori?
- Quines coses que actualment s'estan desenvolupant en el territori s'haurien de deixar de fer?

Debilitats

Debilitats transversals identificades a tot el territori

- Dependència de l'economia del visitant, atès que moltes àrees de la província depenen del turisme, amb ingressos que fluctuen segons la temporada. Això no implica desatendre les necessitats de les infraestructures aeroportuàries.
- Tendència cap a un envelliment de la població, amb reptes relacionats amb la sostenibilitat dels serveis socials i de salut.
- La província presenta un marge de millora en quant a les xifres de comptes de cotització pels diferents sectors econòmics, respecte a les altres províncies catalanes.
- Desigualtats regionals, atès que hi ha una disparitat en el desenvolupament entre les zones costaneres urbanitzades i les àrees rurals més interiors, amb diferències significatives en termes d'oportunitats econòmiques i infraestructures.
- Taxa d'atur elevada, equivalent a 13,4%, concretament la més elevada de Catalunya

Debilitats específiques per zones concretes del territori

- Tres comarques tarragonines tenen un índex d'envelliment superior al 200% (Terra Alta, Priorat i Ribera d'Ebre), fet que posa en tensió les infraestructures i serveis sociosanitaris.
- Dotació ajustada d'equipaments sanitaris en algunes comarques, on precisament l'índex d'envelliment és molt elevat, com a la Terra Alta o al Priorat.
- Accés limitat a la connexió de fibra òptica: hi ha un total de 10 municipis de la demarcació que no disposen d'aquesta connexió.
- La Terra Alta i el Montsià tenen el menor percentatge de població amb estudis superiors: 20,40% i 24,80%, respectivament.
- El Baix Penedès compta amb la taxa d'atur més alta de la demarcació, un 15,65%.
- Dependència excessiva dels serveis públics en alguns municipis més petits i rurals.

Amenaces

Amenaces transversals identificades a tot el territori

- Crisis econòmiques i fluctuacions de l'economia del visitant que poden afectar desfavorablement a l'economia local basada en el sector serveis.
- Canvis legislatius i polítiques públiques que poden afectar sectors clau com el turisme, la gestió forestal o l'habitatge.
- Canvi climàtic: l'augment de temperatures i les sequeres prolongades poden perjudicar els cultius de la província (municipis Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre).
- Bretxa digital: el ràpid avenç tecnològic pot deixar enrere empreses locals que no s'adaptin a temps als canvis, afectant la competitivitat de Tarragona en l'àmbit global en certs sectors.

Amenaces específiques per zones concretes del territori

- Canvi climàtic: es preveu una pujada del nivell del mar a finals de 2030, cosa que suposaria la inundació gairebé completa del Delta de l'Ebre.
- Risc de contaminació ambiental i petroquímica a la zona del Camp de Tarragona.

Fortaleses

Fortaleses transversals identificades a tot el territori

- Creixement poblacional superior a la mitjana catalana: La taxa de creixement total és del 21,10%, superior al 17,9% de la mitjana catalana. A més, la població estrangera està creixent (+8,84% en el període 2022-2023)
- Riquesa històrica i cultural, que atreu turistes i és un punt fort per al desenvolupament del turisme cultural. Aquest és el principal interès turístic de la província.
- Riquesa de capital natural susceptible de producció d'aliments, energia, materials, oci i serveis.

Fortaleses específiques per zones concretes del territori

- Delta de l'Ebre: producció destacada d'arròs. Amb denominació d'origen protegida.
- Priorat, Terra Alta: reconeguda producció vitivinícola, amb la Denominació d'Origen Terra Alta i la Denominació d'Origen Qualificada Priorat.

Oportunitats

Oportunitats transversals identificades a tot el territori

- Desenvolupament de turisme sostenible: oportunitat per al desenvolupament de turisme sostenible que preservi els recursos naturals i culturals. Fomentar una economia del visitant diversificada.
- Diversificació econòmica: potencial per diversificar l'economia cap a sectors com la tecnologia, la innovació, l'agricultura sostenible i les energies renovables.
- Desenvolupament rural: oportunitats per millorar la qualitat de vida i les oportunitats econòmiques en àrees rurals amb polítiques enfocades en la formació, la salut i l'accés als serveis.

Oportunitats específiques per zones concretes del territori

- Camp de Tarragona: desenvolupament d'una indústria petroquímica que garanteixi la sostenibilitat ambiental i desenvolupament de processos que permetin reutilitzar residus industrials com a matèries primeres. De la mateixa manera, aprofitar aquesta indústria per a l'establiment de col·laboracions amb universitats i centres de recerca per impulsar la innovació i la formació de talent.
- Comarques com les del Priorat i la Terra Alta: el sector vinícola té múltiples oportunitats per atraure i formar nous treballadors mitjançant l'educació, la innovació tecnològica, la promoció de l'emprenedoria i la sostenibilitat.

Per a la definició de l'Àrea Funcional del territori de la demarcació de Tarragona s'han utilitzat criteris econòmics i d'infraestructures de transport, de connectivitat, els quals fan que el territori convisqui amb diferents realitats i que s'hagi de tractar d'una forma singular.

Això significa que les diferents zones de la demarcació tenen característiques pròpies que requereixen una atenció específica i personalitzada. Per exemple, l'àrea costanera i els grans municipis del Camp de Tarragona són les dues zones on la major part de l'activitat econòmica de la província, basada principalment en el turisme, mentre que l'àrea rural i els petits municipis del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre depenen més de l'agricultura, la ramaderia i les activitats relacionades amb el medi natural.

Un altre aspecte crucial en aquesta definició territorial és el de les infraestructures de transport, essencials per connectar les diferents àrees i facilitar el moviment de persones i mercaderies. Una bona xarxa viària i ferroviària és vital per al desenvolupament econòmic de la demarcació.

Finalment, els pobles rurals i els petits municipis del Camp de Tarragona (incloent el Baix Penedès) i les Terres de l'Ebre, s'enfronten a un escenari crític de despoblament. Les dificultats per cobrir l'oferta de feina i rebaixar la taxa d'atur, la insuficient oferta de serveis i les dificultats de connexió amb els centres urbans contribueixen a l'èxode de la població jove cap a l'àrea metropolitana i el litoral de la demarcació, zones més urbanitzades. Això no només afecta l'equilibri demogràfic, sinó que també posa en perill el patrimoni cultural i les tradicions locals. És fonamental implementar polítiques que fomentin el desenvolupament rural, com la millora de les infraestructures i els serveis, i la promoció de l'economia del visitant sostenible, entre d'altres, per assegurar la supervivència i vitalitat d'aquests pobles.

Per definir l'Àrea Funcional del territori de la demarcació de Tarragona, s'ha considerat una anàlisi detallada de diverses variables clau. Això inclou la localització estratègica de les principals poblacions tarragonines, la densitat poblacional dels municipis, la infraestructura viària i ferroviària que connecta la regió, i l'activitat econòmica en general. També s'han tingut en compte altres factors rellevants, com els serveis essencials i la infraestructura disponible a la capital de província, la qual actua com a centre d'atracció, incloent-hi hospitals, universitats i centres de formació superior.

Aquest enfocament proporciona una visió completa de les interrelacions i les dinàmiques que influeixen en l'organització i el desenvolupament del territori tarragoní, tenint en compte que, aquest, es pot dividir clarament entre les Terres de l'Ebre i el Camp de Tarragona (incloent el Baix Penedès), que ofereixen característiques diferents així com dinàmiques demogràfiques, socials i econòmiques que també presenten desequilibris.

En primer lloc, s'exposen les tres variables que, seguint les indicacions de la Comissió Europea i del Banc d'Espanya, determinen el risc de despoblament d'un territori i que, per tant, configuren els principals criteris d'elegibilitat dels municipis de la demarcació de Tarragona:

En concret són en funció de si el municipi té:

- **Variable 1. Densitat de població inferior a 12,5 h./km²**

I, a més, si compleix almenys una d'aquestes dues condicions:

- **Variable 2. Descens mitjà de la població superior a l'1% durant el període 2011-2021**
- **Variable 3. Creixement vegetatiu dels últims cinc anys disponibles (2016-2020) per sota de la mitjana de Catalunya**

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

El resultat per a la província de Tarragona queda de la següent manera, amb un total de 34 municipis:

Comarca	Municipi	Densitat	Variació de població %	Creixement vegetatiu
Alt Camp	Mont-ral	4,9	-3,43%	-28,57%
Alt Camp	Querol	7,5	0,00%	-12,50%
Baix Camp	Arbolí	6,1	10,53%	-77,78%
Baix Camp	Capafonts	9,4	1,63%	-87,50%
Baix Camp	Colldejou	11,5	-7,73%	-10,00%
Baix Camp	Febró	2,6	-19,61%	-100,00%
Baix Ebre	Alfara de Carles	5,9	-6,00%	-65,22%
Baix Ebre	Benifallet	11,9	-7,72%	-70,00%
Conca de Barberà	Savallà del Comtat	3,6	-23,19%	-100,00%
Conca de Barberà	Conesa	3,7	-17,83%	-85,71%
Conca de Barberà	Forès	3	-18,64%	-100,00%
Conca de Barberà	Passanant i Belltall	6,1	-0,60%	-50,00%
Conca de Barberà	Vallfogona de Riucorb	7	-33,04%	-100,00%
Conca de Barberà	Vilanova de Prades	5	-18,80%	-73,33%
Conca de Barberà	Llorac	3,9	-17,86%	-100,00%
Conca de Barberà	Senan	3,6	-23,64%	100,00%
Montsià	Mas de Barberans	7,3	-9,92%	-70,21%
Priorat	Cabacés	10	-8,24%	-84,21%
Priorat	Figuera	6,3	-12,03%	-25,00%
Priorat	Margalef	3	-9,57%	-28,57%
Priorat	Morera de Montsant	3,1	-0,61%	-83,33%
Priorat	Pradell de la Teixeta	7,5	-19,61%	-77,78%
Priorat	Torroja del Priorat	10,7	-17,54%	-86,67%
Priorat	Ulldemolins	10,5	-10,91%	-65,22%
Ribera d'Ebre	Garcia	10,2	-7,76%	-60,00%
Ribera d'Ebre	Palma d'Ebre	8,8	-19,90%	6,40%
Ribera d'Ebre	Riba-roja d'Ebre	11,3	-15,44%	-75,31%
Ribera d'Ebre	Tivissa	7,8	-10,14%	-44,00%
Terra Alta	Vilalba dels Arcs	9,4	-11,39%	-66,67%
Terra Alta	Arnes	10,3	-11,09%	-69,44%
Terra Alta	Caseres	5,3	-22,60%	-82,61%
Terra Alta	Horta de Sant Joan	9,6	-12,12%	-67,95%
Terra Alta	Pobla de Massaluca	7,9	-9,55%	-66,67%
Terra Alta	Prat de Comte	7	-2,11%	-72,73%

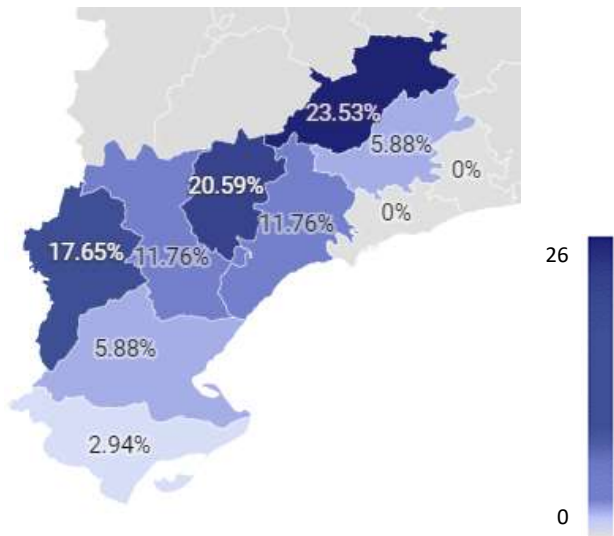
Font: DGAL – elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT.

Per tal de visualitzar, de forma gràfica, el sentit del llistat anterior dels 34 municipis que compleixen amb els criteris d'elegibilitat pel Programa FEDER Catalunya 2021 – 2027 per a la demarcació de Tarragona, és a dir, amb risc de despoblament, a la dreta es mostra un mapa de la província on es representa el pes d'aquests municipis per a cada comarca en funció del total dels municipis en risc de despoblament del territori tarragoní.

Es veu clarament com la Conca de Barberà concentra el major nombre de municipis en risc de despoblament, el 23,53% del total de la demarcació. La segueixen el Priorat (20,59%), la Terra Alta (17,65%), el Baix Camp (11,76%) i la Ribera d'Ebre (11,76%).

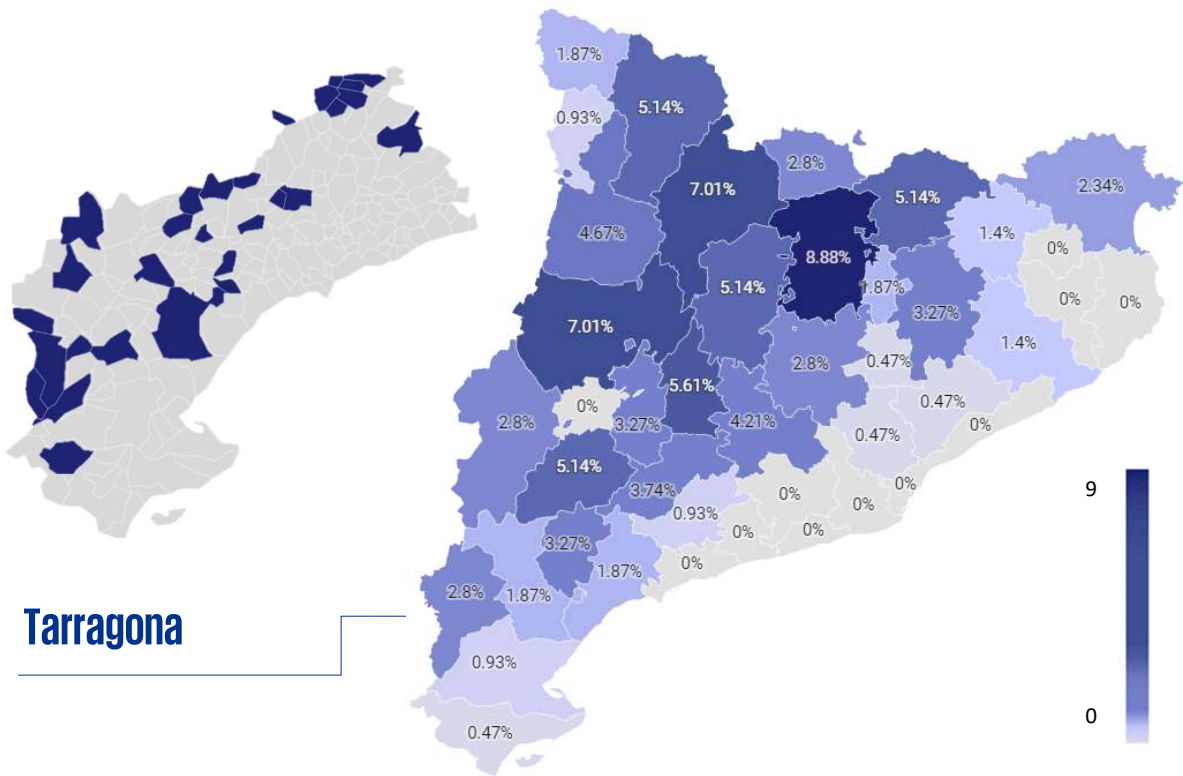
Les comarques que no tenen cap municipi elegible són el Tarragonès i el Baix Penedès.

Gràfic 33. Proporció de municipis amb risc de despoblament per comarques de Tarragona. 2024.

Agafant perspectiva, a continuació es mostra un mapa de Catalunya on es representa el pes dels municipis en risc de despoblament, per comarques, en funció del total d'elegibles de Catalunya. **Es constata que les comarques tarragonines concentren, després de la demarcació gironina, la menor part d'aquests municipis en risc de despoblament** i, per tant, susceptibles de ser elegibles en el marc del Programa FEDER Catalunya 2021 – 2027.

Gràfic 34. Proporció de municipis amb risc de despoblaments per comarques de Catalunya. 2024.

Tarragona

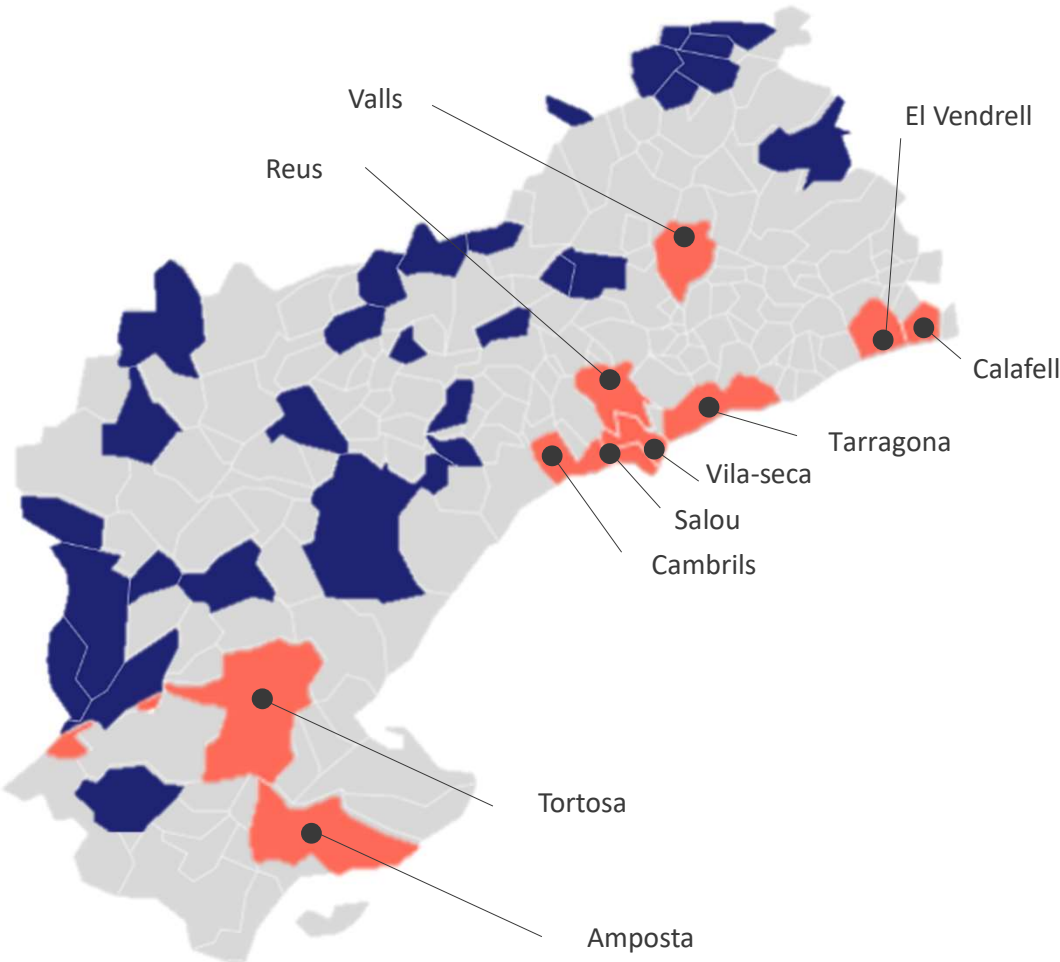
Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic original custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de la Seu Electrònica de l'Ensi amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

La ubicació dels municipis en risc de despoblament a la demarcació de Tarragona està estretament vinculada amb les zones més interiors de la província, especialment en les comarques de la Terra Alta, a les Terres de l'Ebre, i la Conca de Barberà i el Priorat, al Camp de Tarragona, més allunyades dels principals eixos econòmics i turístics. És justament en aquestes tres comarques on la seva capital no forma part dels municipis més poblats de la seva demarcació.

En aquestes zones, els municipis es caracteritzen per una baixa densitat de població i per estar situats en àrees aïllades, lluny dels principals eixos de mobilitat, com l'autopista AP-7, i de les zones costaneres del Camp de Tarragona, que concentren gran part de l'activitat turística i comercial de la província.

En el gràfic 35 es presenten els deu municipis amb major nombre de població de la demarcació, en comparació amb els 34 municipis de la demarcació amb risc de despoblament. Aquesta anàlisi permet tenir una visió clara de la distribució territorial d'aquests municipis i de com es relacionen amb els nuclis més poblats, que gaudeixen d'una major concentració de recursos i serveis.

Gràfic 35. Contrast entre els 10 municipis amb més població i els municipis amb risc de despoblament de la província de Tarragona. 2022.

En aquest sentit, per a la definició de l'Àrea Funcional de la Demarcació de Tarragona, s'han definit, amb el diagnòstic territorial previ, així com amb la col·laboració entre la Diputació i la Generalitat, dues variables que reforcen la consideració de la zona elegible i susceptible de rebre finançament.

Variable d'infraestructura viària, ferroviària i de xarxa i connectivitat:

La major part dels municipis identificats a la llista com a elegibles no disposen d'una xarxa viària i ferroviària principal que els connecti i comuniqui de forma més directa amb les zones més poblades del territori.

El primer punt que esdevé singular es troba en les línies ferroviàries de l'R14, l'R15 i l'R16, connectades amb la capital de la província i altres ciutats de la zona, però deixant de banda alguns dels municipis identificats.

La línia R14, per exemple, connecta Lleida amb Barcelona passant per Tarragona i Reus, però majoritàriament no arriba als municipis de la llista. De la mateixa manera, la línia R15, que connecta Reus amb Barcelona, i la línia R16, que connecta Tortosa amb Barcelona, tampoc ofereixen servei a aquests municipis, deixant-los aïllats i sense accés directe a la xarxa ferroviària. Aquesta situació crea un desavantatge respecte a altres zones més ben comunicades, dificultant la mobilitat i el desenvolupament social i econòmic d'aquestes localitats.

A més a més, un altre indicador que delimita la zona elegible és la distància respecte al principal eix vertebrador en l'àmbit viari, l'AP-7. Són exemple d'aquest fet els municipis del Camp de Tarragona que queden allunyats del principal eix viari, així com els de les Terres de l'Ebre.

També cal destacar el difícil accés dels municipis seleccionats amb l'A-27, que connecta Tarragona amb Montblanc i Lleida, i la carretera nacional N-340, les quals són vies importants pel trànsit cap a les províncies de Tarragona i Barcelona. Aquest fet limita les opcions de mobilitat dels seus residents, així com augmenta els costos de transport associats i el temps de desplaçament.

Aquesta necessitat de millorar la connexió, tant viària com ferroviària, limita el desenvolupament econòmic d'aquests municipis i dificulta l'accés a serveis bàsics com l'educació i la sanitat. Com a resultat, augmenta el nombre de persones que decideixen buscar noves oportunitats en entorns més poblats.

De la mateixa manera, els municipis seleccionats destaquen per estar ubicats en comarques amb la proporció de llars amb connexió a internet de banda ampla més baixa que la mitja de Catalunya; fet que demostra que el territori també té una oportunitat de millora en aquest sentit i necessita disposar d'una connectivitat que serveixi com a pol d'atracció i no provoqui un efecte contrari.

Variable econòmica:

La localització geogràfica dels municipis elegibles a la província de Tarragona representa un factor significatiu en les dificultats econòmiques que poden enfrontar en comparació amb altres municipis de la demarcació. Els municipis situats en zones rurals o en petites àrees del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre, lluny dels principals centres neuràlgics, es veuen limitats en les seves oportunitats de desenvolupament econòmic pel conjunt de variables vistes.

A Tarragona, els municipis de la costa i els grans municipis del Camp de Tarragona gaudeixen d'una economia diversificada i robusta. La costa, per exemple, se sustenta fortament en el turisme, amb una gran afluència de visitants que alimenten el sector hotelier, la restauració i el comerç al detall. Així mateix, la presència de ports importants com el de Tarragona facilita el comerç marítim i l'exportació de béns, consolidant un entorn econòmic més favorable. Per altra banda, la indústria petroquímica és una de les més importants a la regió, aportant nombrosos llocs de treball i inversions significatives, així com l'alimentària, posant èmfasi en el cultiu d'arròs i la producció de vins.

En canvi, els municipis en risc de despoblament, generalment ubicats en zones rurals i petits municipis del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre, tenen condicions econòmiques menys favorables. La baixa densitat de població en aquests municipis redueix la demanda de serveis i béns comercials, dificultant la viabilitat dels negocis locals. En aquests municipis, l'economia sovint es basa en activitats agrícoles com l'elaboració de vi, els més reconeguts d'aquests es troben al Priorat i a la Terra Alta, (ambdós compten amb denominació d'origen pròpia), que tot i ser de gran qualitat i complementar el turisme costaner, no aconsegueix generar la mateixa atracció econòmica ni l'impacte que tenen els sectors industrials i turístics a la costa.

A més, la millora de l'accessibilitat a grans mercats i infraestructures logístiques podria obrir noves oportunitats per als productes locals i els serveis turístics d'aquestes àrees. Això crea un entorn econòmic més desafiador per als residents i empresaris locals en comparació amb les zones costaneres i els grans municipis del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

En aquest sentit, l'Àrea Funcional de la província de Tarragona inclou un conjunt de municipis que, des d'un punt de vista de l'activitat econòmica, complementen les activitats agrícoles de l'interior amb la principal activitat econòmica de serveis.

Annex 2.

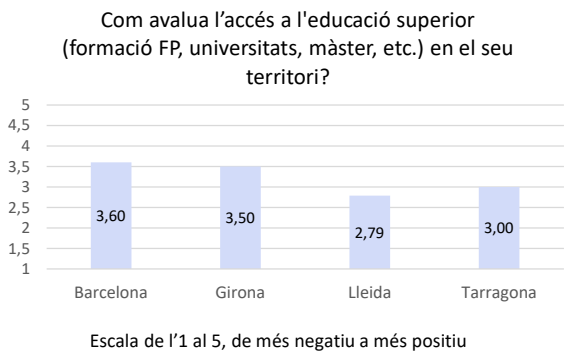
Resultats dels qüestionaris dels actors econòmics i socials del territori

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de l'Ensi amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

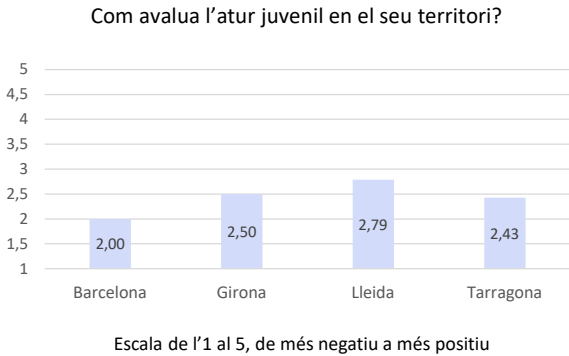
Recull dels resultats dels qüestionaris realitzats en el marc de l'OE 5.2 del Programa FEDER de Catalunya 2021 – 2027 per la posterior elaboració de les estratègies territorials integrades. S'han recollit i analitzat les perspectives i opinions de diversos actors del territori, amb l'objectiu de proporcionar una visió integral i representativa de les seves necessitats, preocupacions i expectatives.

Secció 1. Els actors han avaluat¹ de més negatiu (1) a més positiu (5) les principals qüestions del territori.

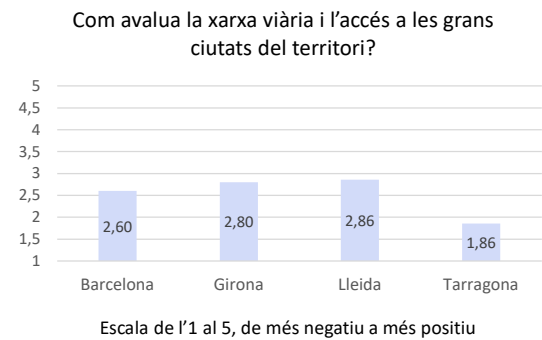
Gràfic 1. Accés a l'educació

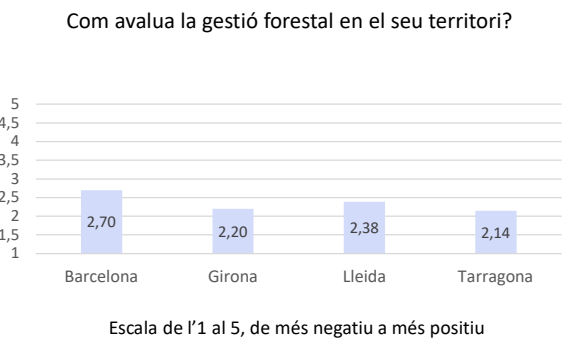
Gràfic 4. Atur juvenil

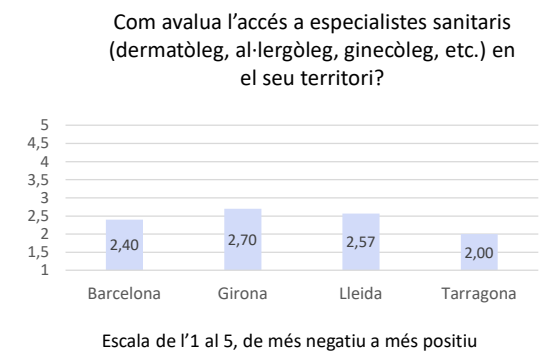
Gràfic 2. Xarxa viària

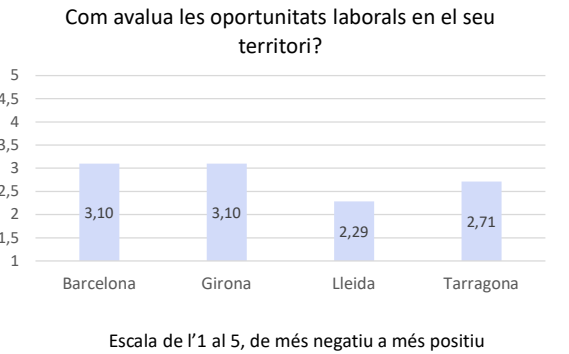
Gràfic 5. Gestió forestal

Gràfic 3. Accés serveis sanitaris

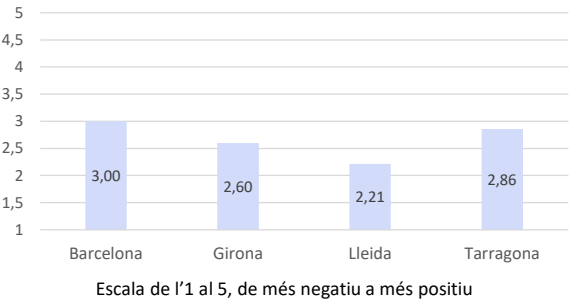
Gràfic 6. Oportunitats laborals

¹**Nota:** S'ha calculat la valoració mitjana de les respostes per facilitar la comparació amb les altres demarcacions.

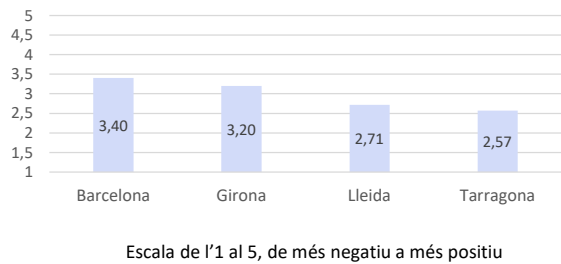
Gràfic 7. Accés a subvencions europees

Com avalua l'accés a subvencions europees pel seu territori?

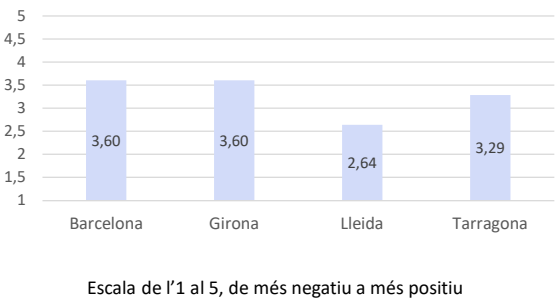
Gràfic 11. Accés instal·lacions recreatives/culturals

Com avalua l'accés a instal·lacions recreatives i culturals en el seu territori?

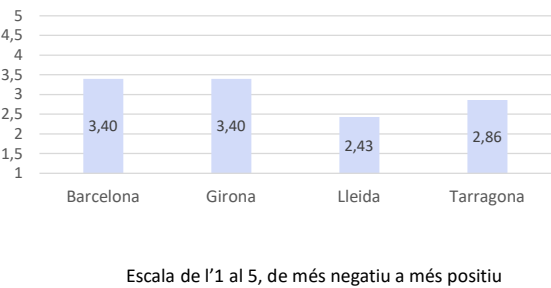
Gràfic 8. Teixit empresarial

Com avalua el teixit empresarial del seu territori?

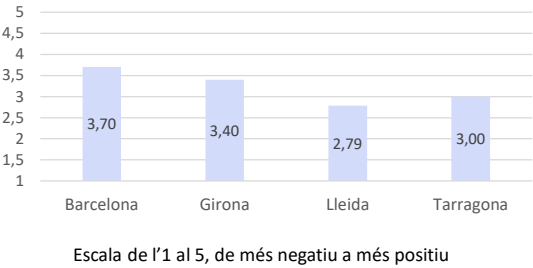
Gràfic 12. Accés a l'oci

Com avalua l'accés a l'oci en el seu territori?

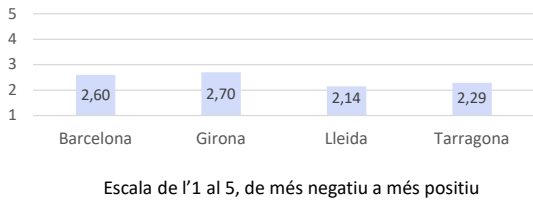
Gràfic 9. Cobertura mòbil

Com avalua la cobertura mòbil en el seu territori?

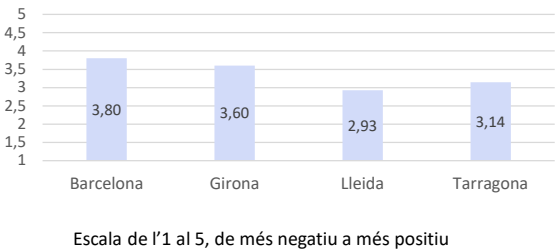
Gràfic 13. Documentació burocràtica

Com avalua l'acompanyament de les institucions en l'elaboració de la documentació burocràtica per exercir l'activitat laboral en el seu territori?

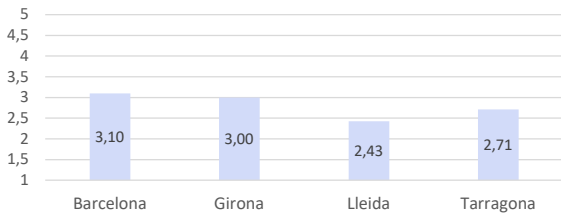
Gràfic 10. Cobertura d'internet

Com avalua la cobertura d'internet en el seu territori?

Gràfic 14. Diversificació econòmica

Com avalua la capacitat per a diversificar econòmicament en el seu territori?

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic original custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de l'Ensi amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

Gràfic 15. Accés a l'habitatge

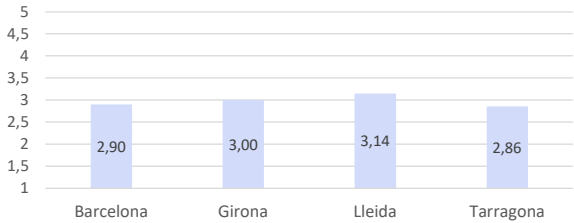
Com avalua l'accés a l'habitatge en el seu territori?

Escala de l'1 al 5, de més negatiu a més positiu

Gràfic 18. Gestió del turisme

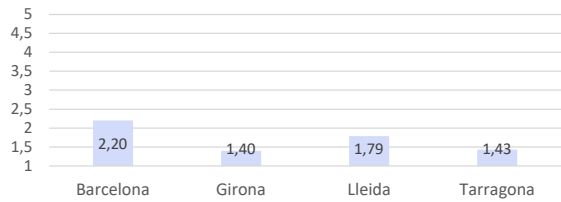
Com avalua la gestió del turisme en el seu territori?

Escala de l'1 al 5, de més negatiu a més positiu

Gràfic 16. Relleu generacional

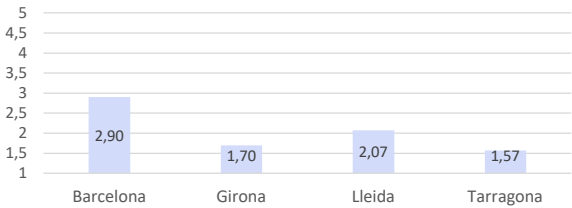
Com avalua el relleu generacional en l'àmbit agrari?

Escala de l'1 al 5, de més negatiu a més positiu

Gràfic 19. Accés al transport públic

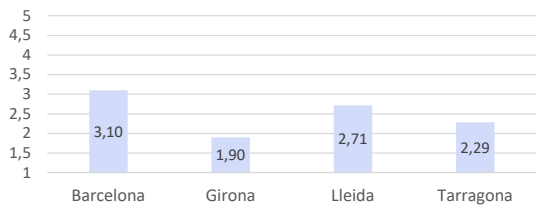
Com avalua l'accés al transport públic en el seu territori?

Escala de l'1 al 5, de més negatiu a més positiu

Gràfic 17. Gestió de l'aigua

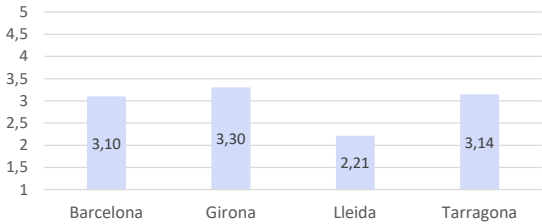
Com avalua la gestió de l'aigua en el seu territori?

Escala de l'1 al 5, de més negatiu a més positiu

Gràfic 20. Inversions

Com avalua la capacitat per atraure inversions en el seu territori?

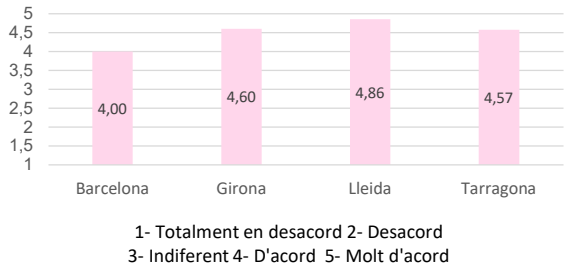
Escala de l'1 al 5, de més negatiu a més positiu

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de l'Ensi amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

Secció 2. Es plantegen un seguit de preguntes per a recollir la visió dels actors sobre quins aspectes poden impactar en el desenvolupament del seu territori, els efectes de la despoblació i les prioritats a l'hora de dur a terme actuacions i inversió pública.

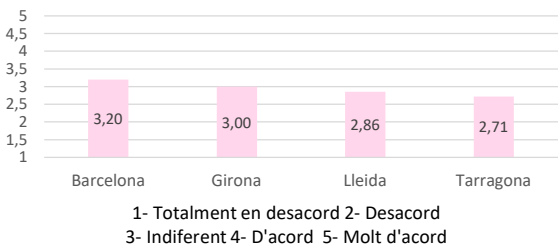
Gràfic 22. Problemàtica del despoblament

Com d'acord està que la despoblació de les zones rurals és un problema greu en el territori?

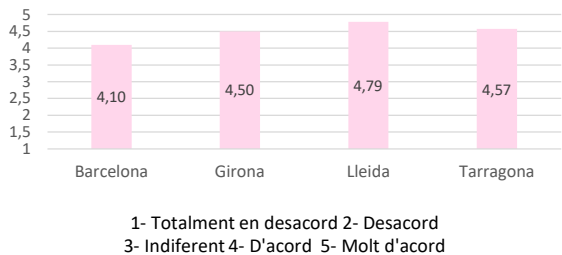
Gràfic 25. Cobertura mòbil

Com d'acord està en el fet que la qualitat de la cobertura mòbil en el territori és adient?

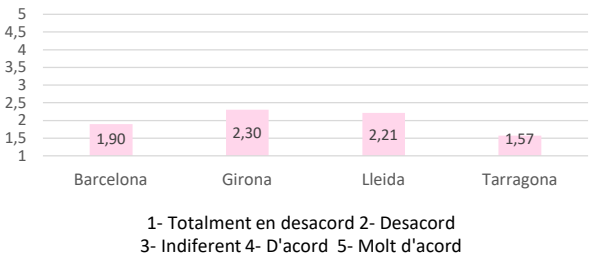
Gràfic 23. Líneas d'actuació per l'envelliment

Com d'acord està en el fet que són necessàries línies d'actuació per evitar l'envelliment del territori?

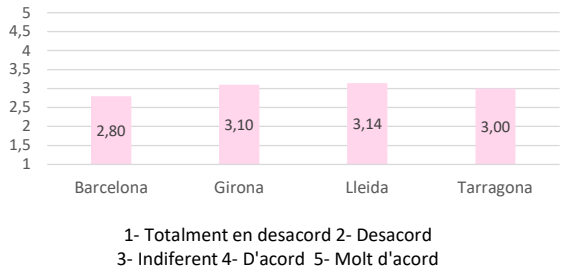
Gràfic 26. Oferta laboral perfils qualificats

Com d'acord està que és suficient l'oferta laboral en els territoris rurals per a perfils altament qualificats?

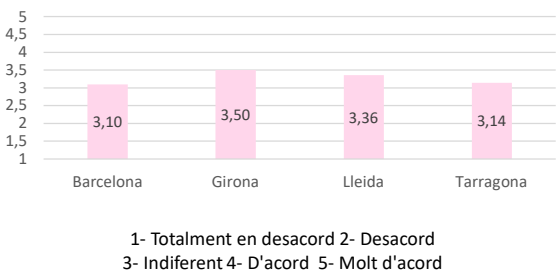
Gràfic 24. Projecte vital personal

Com d'acord està en el fet que hi ha recursos i condicions necessàries per a desenvolupar el projecte vital personal?

Gràfic 27. Comerç local

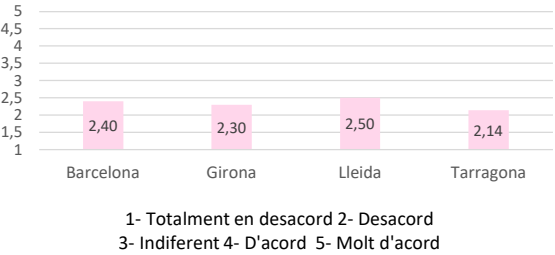
Com d'acord està que l'oferta de comerç local en els territoris rurals s'ha d'evitar i potenciar el seu valor afegit mitjançant campanyes de promoció?

¹**Nota:** S'ha calculat la valoració mitjana de les respostes per facilitar la comparació amb les altres demarcacions.

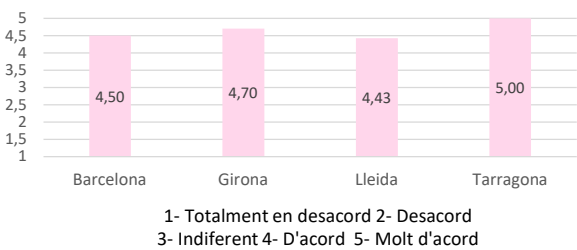
Gràfic 28. Educació superior

Com d'acord està en el fet que el seu territori rural l'educació superior disponible és adequada per les necessitats del seu territori?

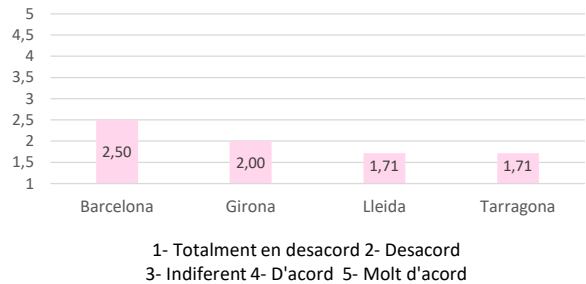
Gràfic 32. Accés a la xarxa de fibra

Com d'acord està que l'accés a la xarxa de fibra és una mesura òptima per potenciar les comunicacions en els territoris rurals?

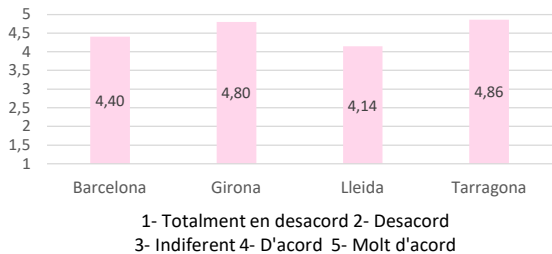
Gràfic 29. Accés a l'habitatge

Com d'acord està en el fet que en el seu territori rural és fàcil accedir a l'habitatge?

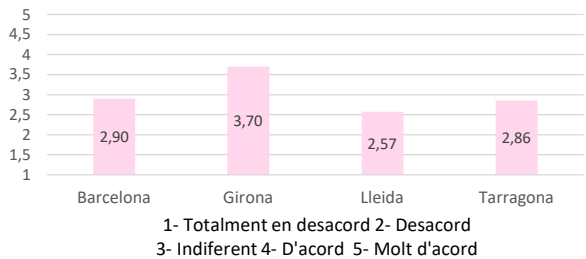
Gràfic 33. Gestió del cicle de l'aigua

Com d'acord està que la gestió del cicle de l'aigua és prioritària per al territori rural?

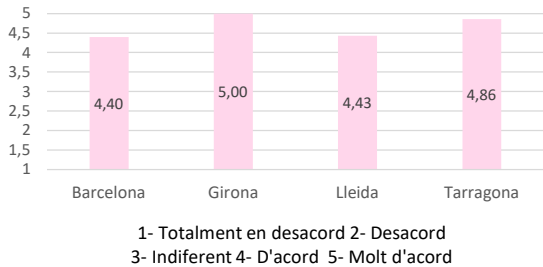
Gràfic 30. Assessorament d'innovació PIMES

Com d'acord està que el seu territori rural es beneficiaria de serveis d'assessorament d'innovació a les petites i mitjanes empreses?

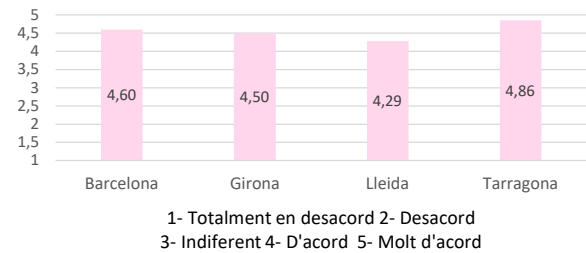
Gràfic 34. Gestió de boscos i massa forestal

Com d'acord està que la gestió dels boscos i de la massa forestal beneficia la riquesa del territori rural?

Gràfic 31. Serveis de transport públic

Com d'acord està que manquen més línies i una major freqüència horària en els serveis de transport públic?

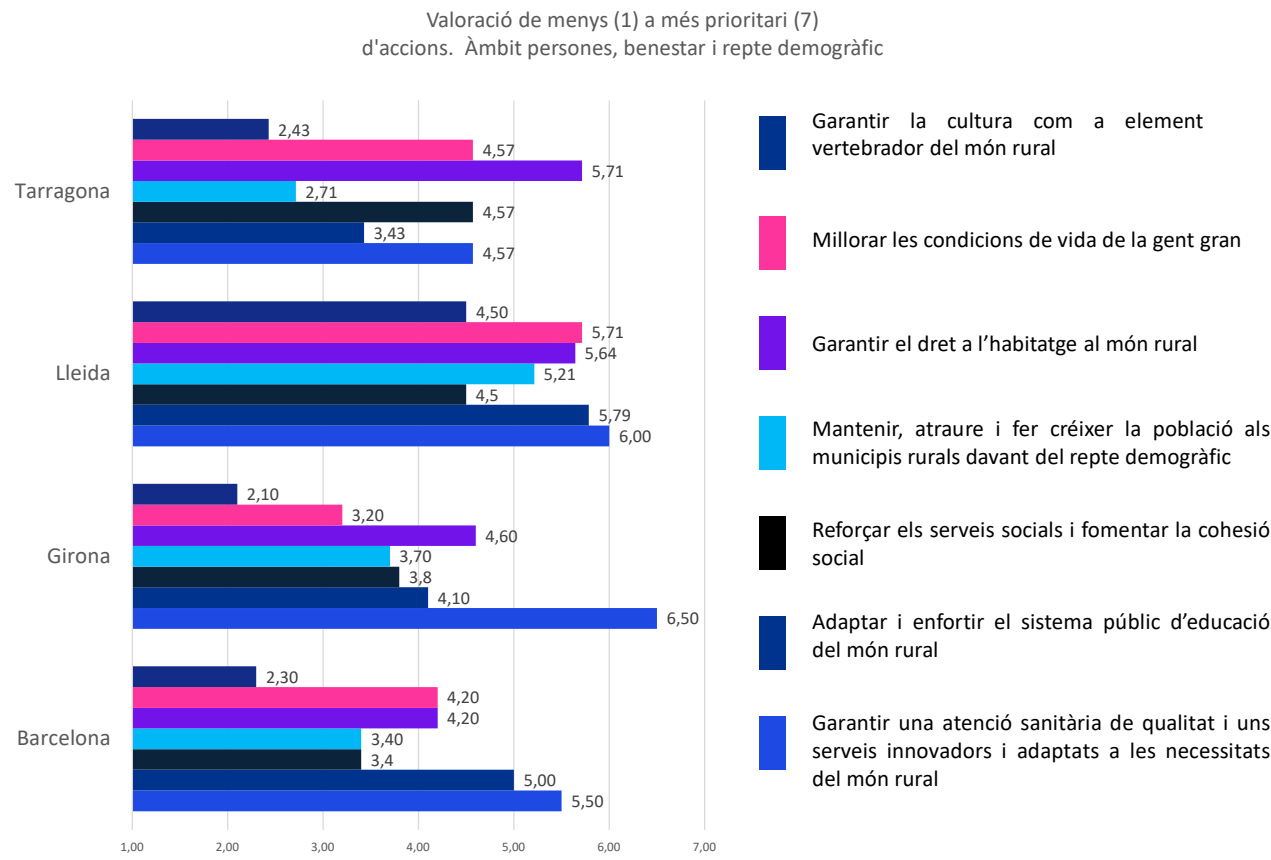

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de la Seu Electrònica de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

Secció 3. Valoració de la prioritat dels reptes de l'Agenda Rural de Catalunya, comparativa provincial.

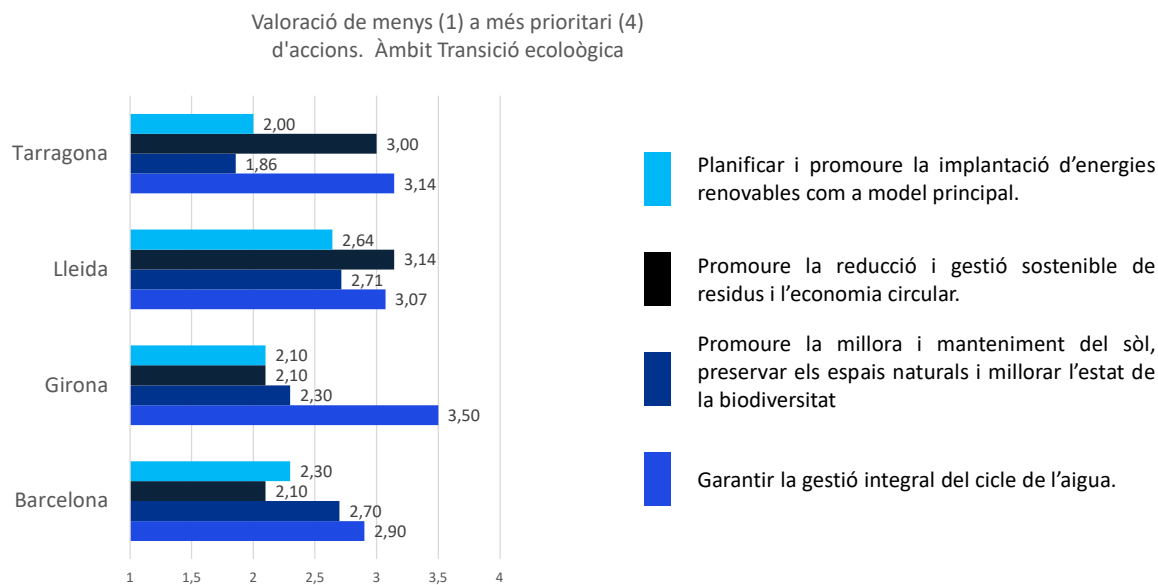
1. Persones, benestar i repte demogràfic

Gràfic 35.

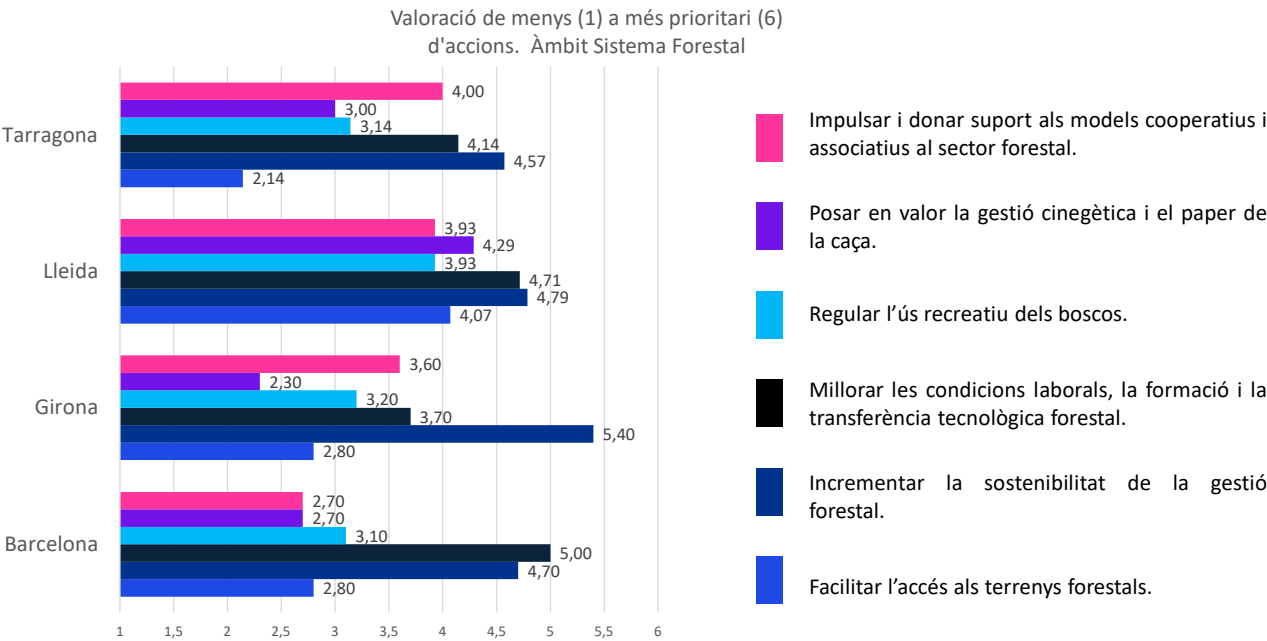
2. Transició Ecològica

Gràfic 36.

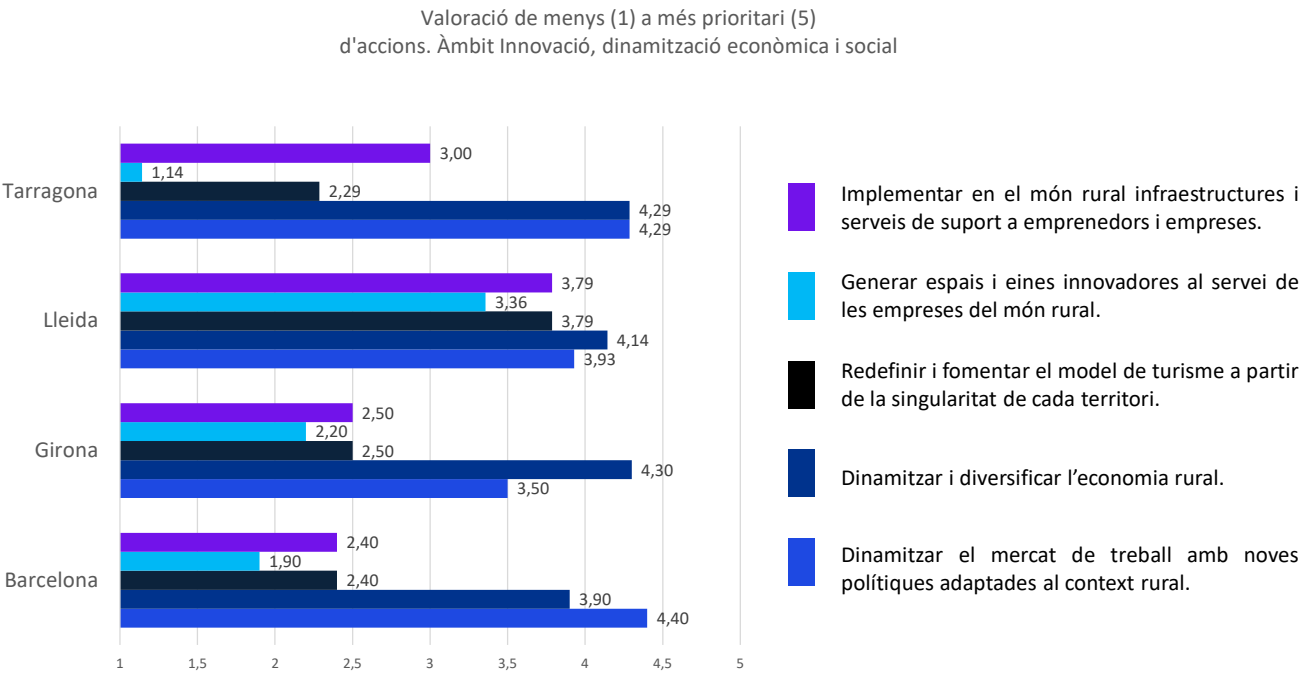
5. Sistema forestal

Gràfic 39.

6. Innovació, dinamització econòmica i social

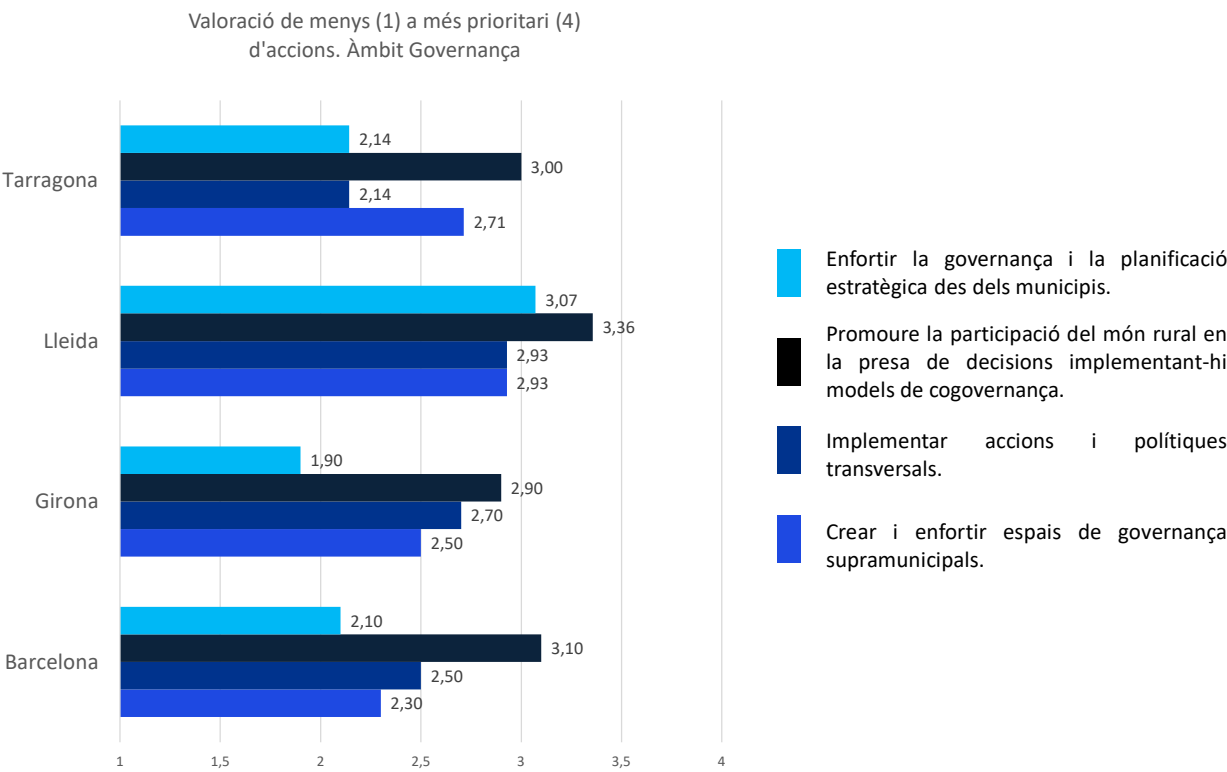
Gràfic 40.

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic original custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de la Seu Electrònica de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

7. Governança

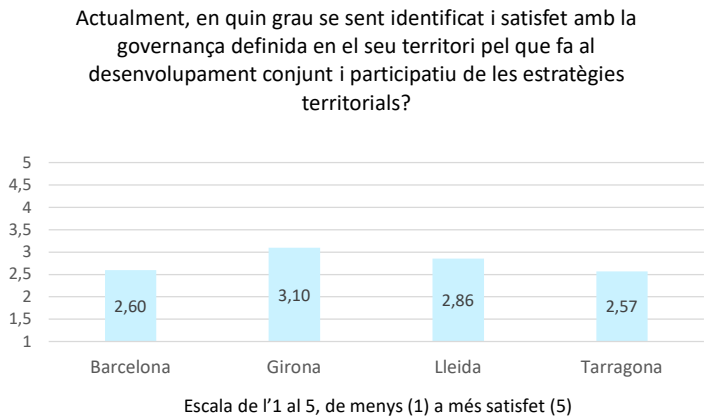
Gràfic 41.

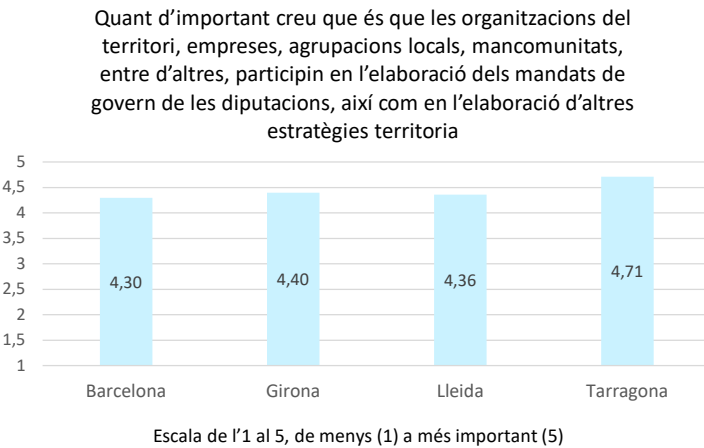
Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de la Seu Electrònica de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

Secció 4. Participació de tercers actors i la Governança en la participació i identificació de necessitats pel territori.

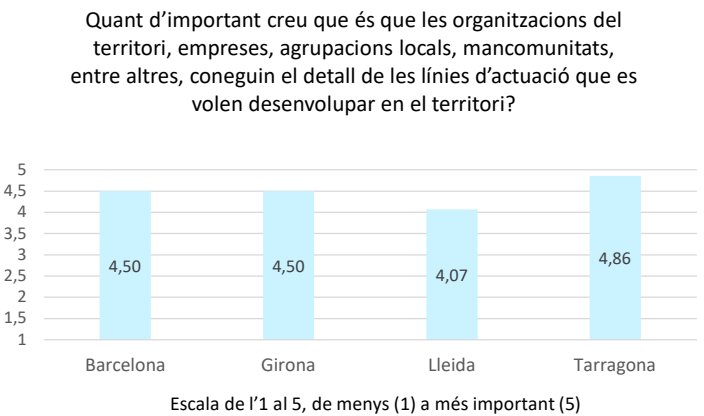
Gràfic 41.

Gràfic 42.

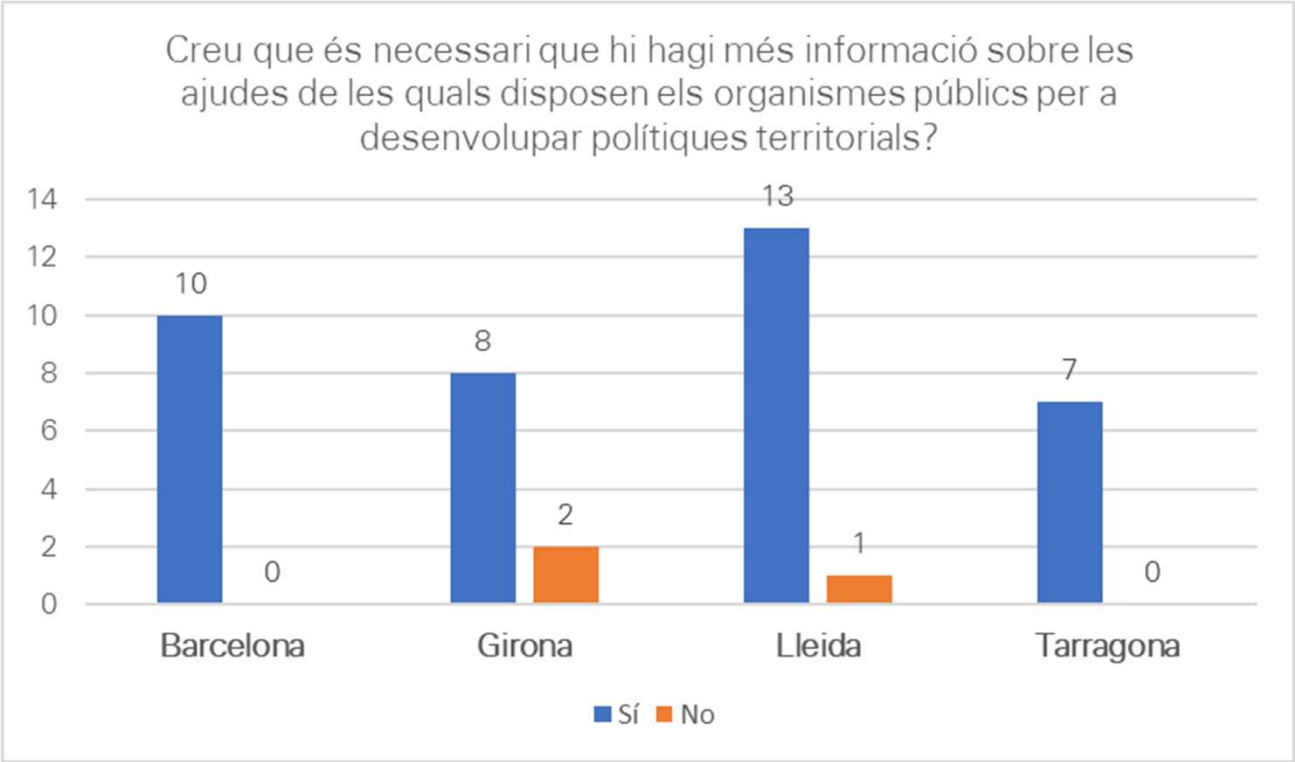
Gràfic 43.

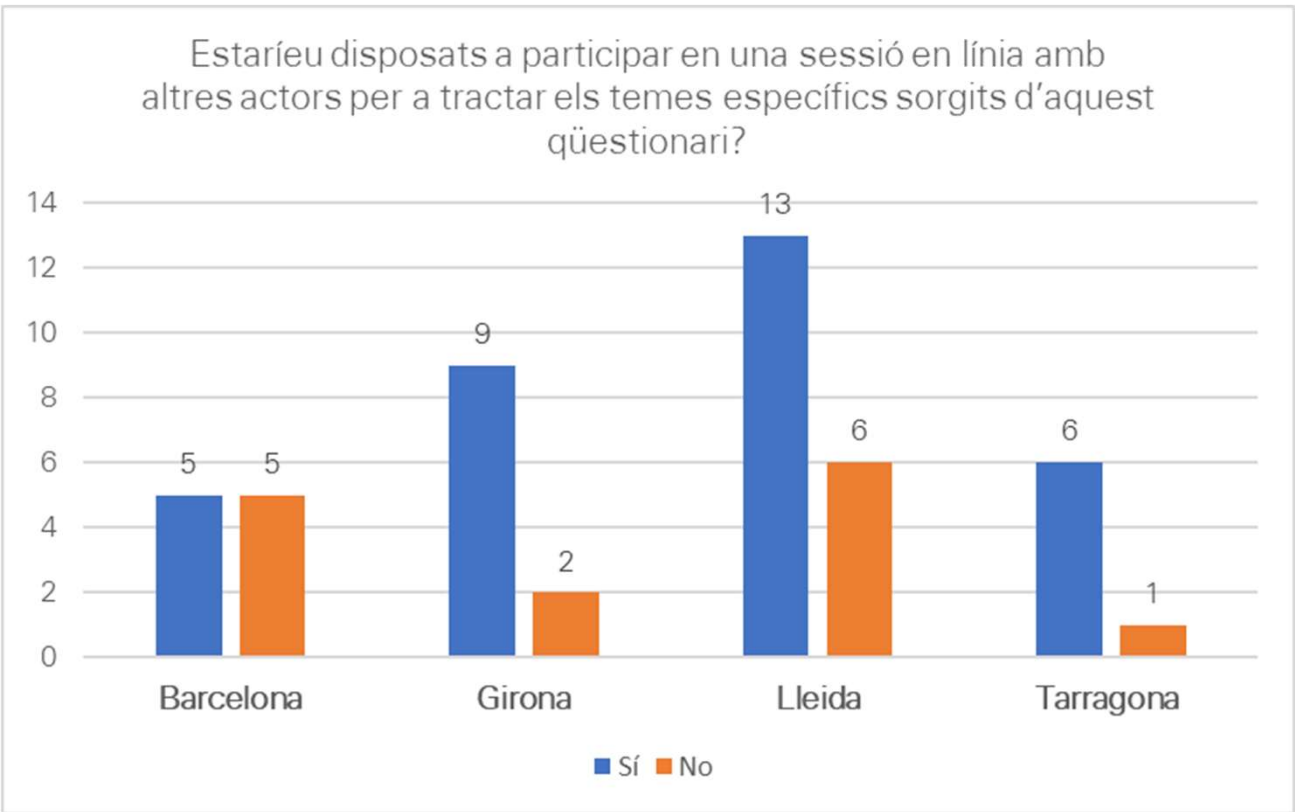
1Nota: S'ha calculat la valoració mitjana de les respostes per facilitar la comparació amb les altres demarcacions.

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de la Seu Electrònica de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

Gràfic 44.

Gràfic 45.

Annex 3.

Fitxes d'actuació

PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS EN PUNTS ESTRATÈGICS DE 35 MUNICIPIES CORRESPONENTS A 8 MASSISSOS FORESTALS DEL CAMP DE TARRAGONA, TERRES DE L'EBRE I BAIX PENEDE'S

Realització dels treballs forestals de prevenció dels grans incendis forestals en **Punts Estratègics de Gestió (PEG)**, **Zones o àrees de Foment de la Gestió (ZFG)** i **Franges Auxiliars Estratègiques en camins i pistes forestals (FAE)**.

Aquests punts i àrees estratègiques corresponen als punts d'actuació prioritària que han estat definits per part dels bombers i del DARP en els 8 massissos forestals corresponents als 35 municipis d'actuació. També contempla les franges de protecció dels nuclis i urbanitzacions que han estat definides en el Plànol de Delimitació de Prevenció d'Incendis Municipal (PPI) per a cada un dels municipis, i la definició d'actuacions que s'ha realitzat o s'està realitzant en la redacció dels Plans de Prevenció d'Incendis Municipals de cada un d'aquests 35 municipis.

Inclou doncs la millora i consolidació del mosaic agroforestal per a la prevenció d'incendis, amb les següents actuacions:

- Els treballs forestals inicials d'aclarida, poda, desbrossat, reducció de combustible vegetal i eliminació de la fusta.
- El manteniment en els diversos anys del projecte mitjançant silvopastura, incloses les petites instal·lacions per al ramat.
- La redacció dels documents tècnics i ambientals per a la seva execució, així com la direcció dels treballs.
- Atès que es realitzarà en terrenys privats en més del 95% de la superfície, també inclou els treballs de recollida de les autoritzacions dels propietaris.
- Preparació dels terrenys de sembra o plantació per al manteniment del mosaic agroforestal i la continuïtat de les zones pasturables.

En el *quadre final*, s'especifica l'estat actual de redacció del PPI en cada un dels municipis i massissos, amb la previsió de despesa estimada.

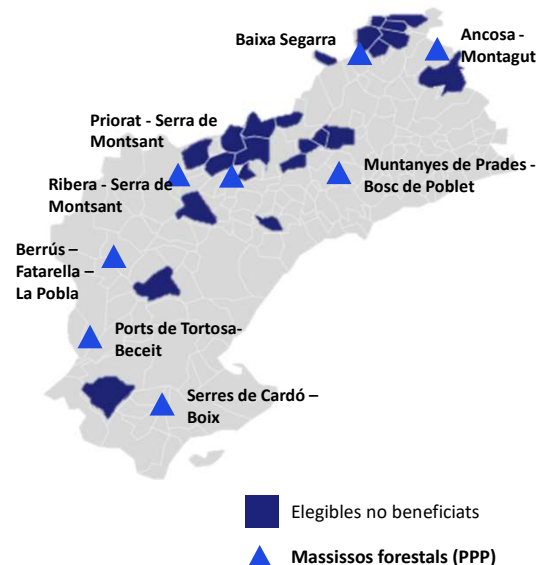
El projecte té una durada de 5 anys, i s'iniciarà amb les actuacions en els municipis i massissos que ja tinguin aprovat el seu PPI.

Cost total actuació

Sense IVA **3.730.000 €**

IVA inclòs **4.513.300 €**

2024	2025	2026	2027	2028	2029
	GEN				DES

Municipis beneficiats

Municipis limítrofs dels municipis de les comarques anteriors corresponents als massissos forestals (PPP) de:

- **Muntanyes de Prades - Bosc de Poblet.**
- **Priorat - Serra de Montsant**
- **Ribera - Serra de Montsant**
- **Ports de Tortosa-Beceit**
- **Berrús-Fatarella-La Pobra**
- **Serres de Cardó -Boix**
- **Baixa Segarra**
- **Ancosa- Montagut**

Municipis elegibles

- **Alt Camp:** Mont-ral, Querol.
- **Baix Camp:** Arbolí, Capafonts, Colldejou, La Febró.
- **Baix Ebre:** Benifallet.
- **Conca de Barberà:** Savallà del Comtat, Conesa, Forès, Passanant i Belltall, Vallfogona de Riucorb, Vilanova de Prades, Llorac, Senan.
- **Ribera d'Ebre:** Garcia, Palma d'Ebre
- **Montsià:** Mas de Barberans
- **Priorat:** Cabacés, Margalef, Morera de Montsant, Torroja del Priorat, Ulldemolins

Repte identificat

- Protecció i conservació dels ecosistemes naturals de la zona, que són una font important de biodiversitat, en els massissos forestals de la demarcació, els quals tenen un enorme risc de patir un GIF, gran incendi forestal.
- Mitigació dels riscos ambientals i d'incendis forestals de la zona, duent a terme mesures de gestió i prevenció.
- Creació de bioeconomia en les poblacions rurals amb risc de despoblament, mitjançant el foment de la silvopastura, els productes agraris i forestals, l'increment del valor afegit en la transformació dels productes, i el turisme sostenible en el medi rural.

En definitiva, preveu donar resposta al *repte 17*, identificat la present ETI, *Abordament dels efectes del canvi climàtic com ara temperatures més altes, sequeres més freqüents que amenacen sectors agraris com el vitivinícola*.

Sostenibilitat

L'actuació es valora com a sostenible en tant que promou la conservació a llarg termini de l'ecosistema forestal, el paisatge i el patrimoni natural. Si es generen mecanismes de participació entre les diferents institucions, s'asseguraran la continuïtat de les accions de gestió forestal, el foment de la regeneració natural dels boscos, i el creixement de la bioeconomia en zones rurals amb risc de despoblament.

Riscos

Aconseguir els permisos ambientals i administratius per a la realització de les actuacions previstes. Es treballa en més del 95% de la superfície en terrenys de propietat privada, i per tant cal aconseguir els permisos corresponents. Complexitat en la seva execució.

Destinatari final

Ciutadania general que resideix a la zona d'actuació o hi estigui de visita, empreses establertes a la regió i administració pública.

Altres observacions

Es un projecte que tindrà continuïtat amb el projecte RUMIAR que està desenvolupant la Diputació de Tarragona (Next-EU de la Fundación Biodiversidad), que desenvolupa el Mosaic Agroforestal de les Muntanyes de Prades com a resiliència front els grans incendis i oportunitat per a la bioeconomia local. Els treballs que s'estan realitzant en aquest programa (que és pilot en el seu sector), indiquen ja els passos a seguir per a ser més efectius i eficients en les actuacions plantejades en el present FEDER.

Objectiu específic al qual contribueix

OE 2.4. El foment de l'adaptació al canvi climàtic, la prevenció del risc de catàstrofes i la resiliència, tenint en compte els enfocaments basats en els ecosistemes.

Indicadors

Indicadors de realització:

- **RCO 28:** Zona coberta per les mesures de protecció enfront dels incendis forestals.
- **RCO 74:** Població coberta per projectes en el marc d'estratègies per a un desenvolupament territorial integrat.

Indicadors de resultats:

- **RCR 36:** Població que es beneficia de la protecció enfront dels incendis forestals.

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de la Seu Electrònica de l'Ens amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

PROJECTE FEDER 35 MUNICIPIS: Prevenció d'incendis forestals		
AGRUPACIÓ DELS MUNICIPIS SEGONS ELS PERÍMETRES DE PROTECCIÓ PRIORITÀRIA (PPP) - MASSISSOS FORESTALS	REDACCIÓ DEL PPI (PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS)	IMPORT ESTIMAT DELS TREBALLS FORESTALS PRIORITARIS A NIVELL PPI MUNICIPAL EN ELS PROPER 5 ANYS (Euros Sense IVA)
GRUP 1		750.000
PPP Muntanyes Prades - Bosc Poblet		
Arbolí	Aprovat	
Capafonts	En curs	
La Febró	En curs	
Mont-Ral	En curs	
Vallclara	No iniciat	
Vilanova Prades	Aprovat	
GRUP 2		460.000
PPP Priorat - Serra de Montsant		
Cabacés	No iniciat	
La Figuera	No iniciat	
Margalef	No iniciat	
Morera del Montsant	Aprovat	
Torroja del Priorat	En curs	
Ulldemolins	Aprovat	
GRUP 3		220.000
PPP Ribera - Serra de Montsant		
Garcia	Aprovat	
Palma d'Ebre	En curs	
GRUP 4		420.000
PPP Berrús - La Fatarella - Riba-Roja		
La Pobla de Massaluca	En curs	
Riba-roja d'Ebre	En curs	
Vilalba dels Arcs	En curs	

Aquest document és una còpia autèntica del document electrònic custodiat per Diputació de Tarragona. Podeu verificar la seva autenticitat a través del servei de validació de l'Ensi amb el CVE 9AA16E1E94864E19AA894DA824990D51 i data d'emissió 07/08/2025 a les 10:57:37

GRUP 5		710.000
PPP Ports Tortosa – Besseit		
Alfara de Carles	En curs	
Arnes	No iniciat	
Caseres (No PPP)	No iniciat	
Horta de Sant Joan	No iniciat	
Mas de Barberans	No iniciat	
Prat de Compte	En curs	
GRUP 6		640.000
PPP Serres de Cardó - Boix		
Benifallet	En curs	
Colldejou	En curs	
Tivissa	En curs	
Pradell de la Teixeta	En curs	
GRUP 7		420.000
Baixa Segarra (No PPP)		
Conesa	Aprovat	
Fores	En curs	
Llorac	Aprovat	
Passanant i Belltall	En curs	
Savallà del Comptat	Aprovat	
Senan	En curs	
Vallfogona de Riucorb	Aprovat	
GRUP 8		110.000
PPP Ancosa - Montagut		
Querol	Aprovat	
Import total treballs forestals		3.730.000

FIBRA ÒPTICA:

Construcció d'infraestructures per al pas d'instal·lacions

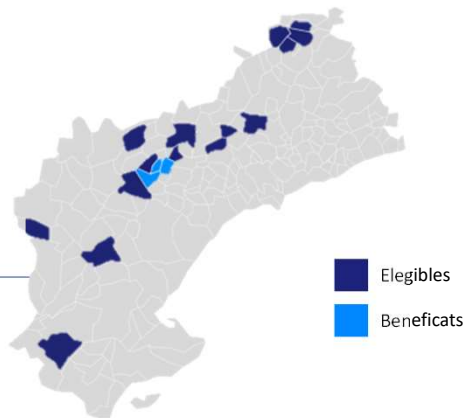
Canalització per a la instal·lació de fibra òptica FTTH (fibra fins a la llar) a zones prioritàries de la província. En base amb el conveni signat amb la Generalitat de Catalunya el dia 21 de desembre de 2020, la Diputació de Tarragona ha de construir les infraestructures per al pas d'instal·lacions a les carreteres recollides al conveni, d'acord amb la planificació definida, i la Generalitat de Catalunya serà l'encarregada d'instal·lar els cables de fibra òptica per l'interior d'aquestes infraestructures i donar servei als municipis de la província.

Municipis elegibles

Alt Camp:	Montsià:
Mont-ral	Mas de Barberans
Baix Camp:	Priorat:
Arbolí	La Morera de Montsant
La Febró	Torroja del Priorat
Baix Ebre:	Ribera d'Ebre:
Benifallet	La Palma d'Ebre
Conca de Barberà:	Terra Alta:
Conesa	Caseres
Forés	La Figuera
Garcia	
Passanant i Belltall	
Savallà del Comtat	

Cost total actuació

9.941.604,57 € (IVA inclòs)

Municipis beneficiats

Municipis per on s'ha de construir la infraestructura per tal d'arribar als municipis amb mancances: **el Molar, el Lloar, Gratallops**.

Repte identificat

L'actuació preveu donar resposta al Repte 1. Millora de les infraestructures i la connectivitat digital per augmentar la competitivitat i atraure inversió, identificat en la present ETI.

Sostenibilitat

L'actuació es valora com a sostenible a llarg termini, ja que la inversió en la construcció de les infraestructures per a l'estesa de fibra òptica al territori, és un objectiu estratègic a la província, tant per part de la Diputació com dels ajuntaments, empreses i particulars. La tasca de millorar la connectivitat és continua i cal l'impuls de les institucions per agilitzar i facilitar la seva implementació a les zones rurals. D'altra banda, l'existència d'una xarxa de connectivitat de qualitat redueix les necessitats de mobilitat de la població.

Objectiu específic al qual contribueix

OE 1.5. Millora de la connectivitat digital.

Indicadors

Indicadors de realització:

- Pendent de concretar.
- RCO 74:** Població coberta per projectes en el marc d'estratègies per a un desenvolupament territorial integrat.

Indicadors de resultats:

- Pendent de concretar.

Riscos

Complexitat de la coordinació amb els municipis.

Destinatari final

Ciutadania general, empreses, centres educatius i formatius, centres sanitaris i administració pública.

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
GEN								DES

SOLUCIONS PER LA SEQUERA: Tecnologia i Planificació per la Gestió Eficient de l'Aigua

El projecte se centra en les condicions climàtiques actuals, posant especial atenció a la greu problemàtica de la sequera que afecta el territori.

Les darreres projeccions climàtiques apunten no només a una reducció progressiva en la disponibilitat d'aigua, sinó també a un increment en la variabilitat dels fenòmens meteorològics extrems, com sequeres prolongades i episodis de precipitacions intenses però de curta durada. Aquesta situació posa en risc tant el subministrament d'aigua per a les poblacions com l'equilibri dels ecosistemes naturals que depenen d'aquest recurs.

Davant d'aquests reptes, el projecte aposta per una planificació acurada i estratègica, capaç de garantir una gestió sostenible i resilient de l'aigua en un escenari de canvi climàtic. Això implica implementar mesures que permetin assegurar el subministrament en situacions d'escassetat i, alhora, protegir els hàbitats i la biodiversitat.

Per assolir aquests objectius, **es comptarà amb un sistema d'informació actualitzat i digitalitzat que permetrà el diagnòstic en continu de les condicions hídriques i la de les infraestructures associades al cicle integral de l'aigua.** Aquest sistema facilitarà la presa de decisions basada en dades reals, permetent una gestió eficient, adaptable i preparada per respondre a esdeveniments climàtics extrems. D'aquesta manera, es pretén construir una gestió de l'aigua que no només respongui a les necessitats presents, sinó que esdevingui un model de sostenibilitat a llarg termini.

Municipis elegibles

Mont-ral	Senan
Querol	Mas de Barberans
Arbolí	Cabacés
Capafonts	Margalef
Colldejou	Morera de Montsant
La Febró	Torroja del Priorat
Alfara de Carles	Ulldemolins
Benifallet	Palma d'Ebre
Conesa	Riba-roja d'Ebre
Savallà del Comtat	Arnes
Forès	Caseres
Garcia	Figuera
Passanant i Belltall	Horta de Sant Joan
Vallfogona de Riucorb	Pradell de la Teixeta
Vilanova de Prades	Prat de Comte
Llorac	

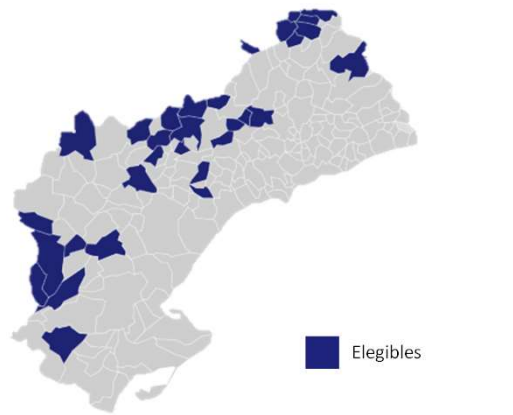
Municipis beneficiats

La resta de municipis seleccionats pel PERTE.

Cost total actuació

700.000 €

2024	2025	2026	2027	2028	2029
		No s'informa			

Objectiu específic al qual contribueix

OE 2.5. Promoure l'accés a l'aigua i una gestió hídrica sostenible.

Indicadors

Indicadors de realització:

- RCO 30:** Longitud de les canonades noves o millorades per als sistemes de distribució per al proveïment públic d'aigua.
- RCO 74:** Població coberta per projectes en el marc d'estratègies per a un desenvolupament territorial integrat.

Indicadors de resultats:

- RCR 41:** Població connectada a un abastiment d'aigua millorat.
- RCR 43:** Pèrdues d'aigua en els sistemes de distribució d'abastament públic d'aigua

Repte identificat

Aquesta actuació preveu donar resposta al repte 17, identificat a la present ETI, abordament dels efectes del canvi climàtic com ara temperatures més altes i sequeres més freqüents.

Destinatari final

Municipis de menys de 20.000 habitants amb gestió directa dels serveis d'abastament i sanejament.

Sostenibilitat

L'actuació es valora com a sostenible en tant que l'actuació serà una millora per si mateixa.

Riscos

Previ i durant l'execució, possible abast d'actuació limitat en base a la complexitat de la gestió i titularitat de la xarxa d'aigua.

Altres observacions

La Diputació preveu millorar la gestió del cicle integral de l'aigua en els municipis que gestionen directament els serveis d'abastament d'aigua potable i de clavegueram i també per revertir la situació de desequilibri territorial, causada per un procés històric d'envelliment i pèrdua de població.

El projecte s'estructura en **3 eixos estratègics** planificació del cicle integral de l'aigua, inversió per la digitalització i millora de l'eficiència dels serveis i la Governança.

El primer eix es basa en la planificació del cicle integral de l'aigua municipal. L'objectiu és millorar l'eficiència del cicle integral de l'aigua municipal mitjançant una planificació ajustada a les necessitats de cada municipi, i la incorporació de les mesures necessàries perquè els municipis compleixin les noves exigències normatives d'aigües i d'aigua de consum humana.

Els instruments de planificació que es volen redactar i implantar són:

- Plans d'emergència davant de situacions de sequera.
- Plans sanitaris d'aigua potable
- Plans integrals de gestió dels sistemes de sanejament
- Plans de foment de l'ús de l'aigua regenerada en els municipis que gestionen directament l'EDAR.
- Plans municipals de protecció civil (Inuncat).
- Pla d'eficiència hidràulica i control de fuites en els ajuntaments amb un alt nivell d'aigua no registrada (ANR)
- Estudis hidrogeològics i establiments de perímetres de protecció segons necessitats i unitats tècniques d'explotació.
- Plans directors d'abastament.
- Digitalització i modelització cartogràfica i numèrica de les xarxes de proveïment i sanejament.

El segon eix es basa en un conjunt d'inversions per a millorar l'eficiència i digitalització del cicle integral dels municipis.

Les actuacions que es volen implantar són:

- Sistema d'abastament d'aigua potable:
 - Monitoratge de les infraestructures (captacions, dipòsit, tractament i xarxa) mitjançant la instal·lació de sensors, cabalímetres i l'instrumental necessari.
- Instal·lació i millora de les eines de comunicació per disposar d'informació a temps reals per a la gestió del cicle urbà de l'aigua.

El tercer eix i últim es basa en la Governança del cicle de l'aigua i inclou les següents actuacions:

- Implantació de plataformes per a la gestió integral del cicle urbà de l'aigua, per a la gestió i comunicació de la informació, interna i a l'usuari final i compliment de les obligacions de transparència.

1

Persones,
benestar i repte
demogràfic

DIGITALITZACIÓ I FORMACIÓ RURAL

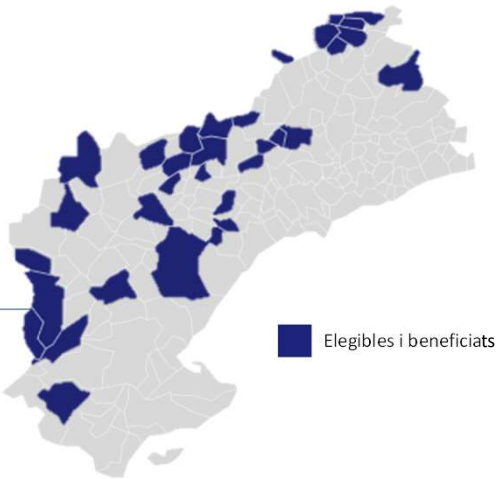
Programa formatiu destinat a capacitar digitalment els residents de municipis rurals a la província de Tarragona. L'objectiu és reduir la bretxa digital i promoure la inclusió digital, especialment per a col·lectius prioritaris com les dones, les persones majors, els joves i les persones desocupades. Aquest projecte inclou accions formatives presencials i virtuals de nivell bàsic i intermedi, proporcionant competències digitals per a la interacció amb l'administració pública i altres necessitats del món digital.

Cost total actuació

300.000 €

Municipis elegibles i beneficiats

Alfara de Carles	Mont-ral
Arbolí	Morera de Montsant
Arnes	Palma d'Ebre
Benifallet	Passanant i Belltall
Cabacés	Pobla de Massaluca
Capafonts	Pradell de la Teixeta
Caseres	Prat de Comte
Colldejou	Querol
Conesa	Riba-roja d'Ebre
Febró	Savallà del Comtat
Figuera	Senan
Forès	Tivissa
Garcia	Torroja del Priorat
Horta de Sant Joan	Ulldemolins
Llorac	Vallfogona de Riucorb
Margalef	Vilalba dels Arcs
Mas de Barberans	Vilanova de Prades

Repte identificat

Aquesta actuació preveu abordar el repte 3. Polítiques per a la millora del nivell educatiu de la població per adaptar-lo a les necessitats del mercat laboral, de la present ETI.

Objectiu específic al qual contribueix

Pendent a concretar

Sostenibilitat

Pendent a concretar

Indicadors

Pendent a concretar

Riscos

Baixa participació en les formacions, desigualtat en l'accés a la infraestructura digital, falta de connectivitat digital en àrees rurals i problemes de conciliació per a les persones participants.

Destinataris finals

Ciutadania en general, posant especial èmfasi en: dones, especialment majors de 45 anys, joves, persones de més de 55 anys, persones desocupades i altres col·lectius vulnerables o amb risc d'exclusió digital